

ملأ نصر الدين

№1 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

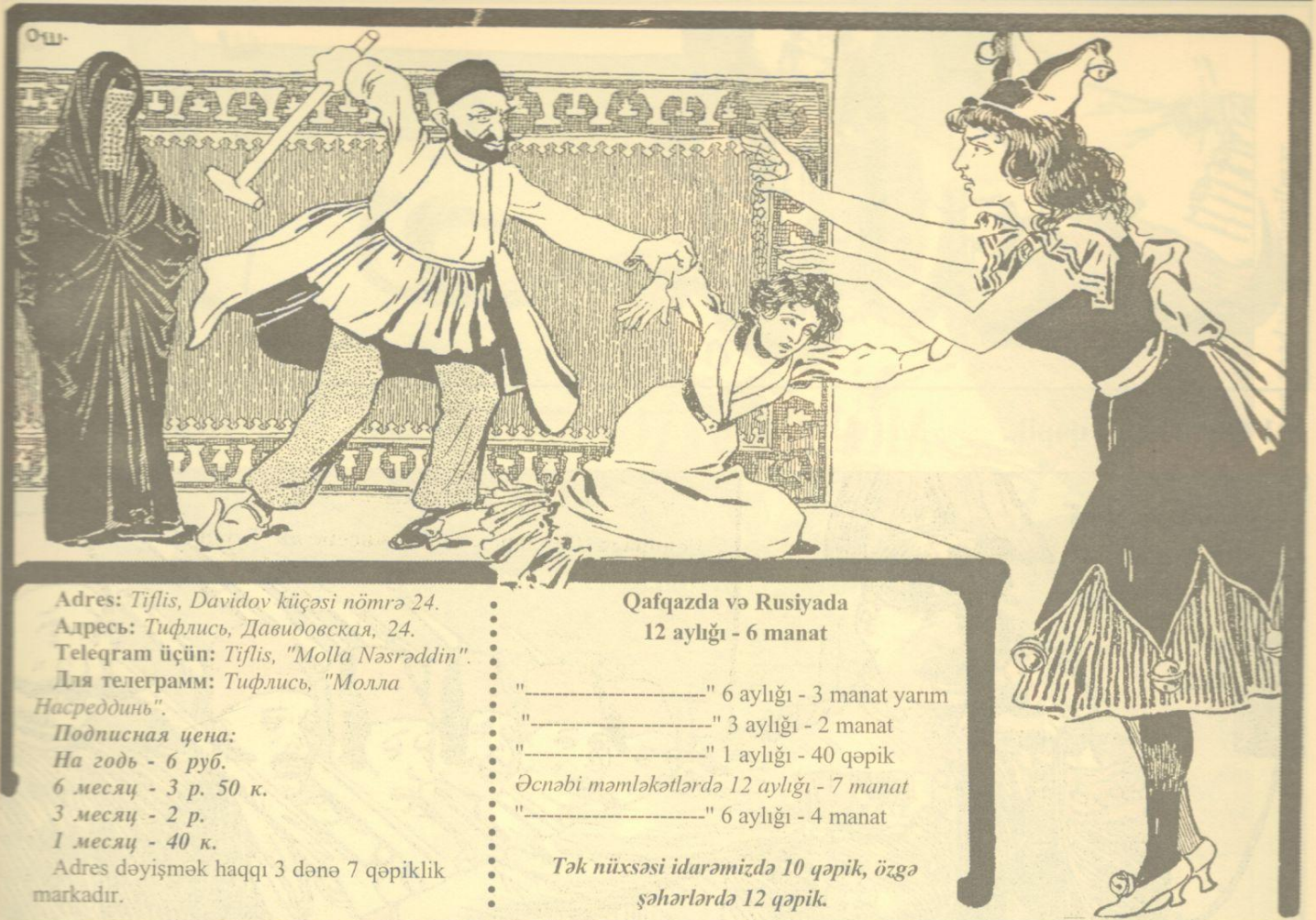
Цена 12 к. № 1

گینرال ساندیرس
General Sanders

ترکیه ده تنسیقات عسکره
Генералъ Сандерсъ и его мисеикъ въ Турціѣ
Türkiyede tənsiqati-əskəriyyə

Yavər - General, onuncu alayın dördüncü taborusunda on iki əsgərin papuşları yırtılıb, əmriniz nədir?
Sanders paşa: bu saat Berlindən soruşum!

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Teleqram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Нəсрəдинь".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяц - 3 р. 50 к.
 3 месяц - 2 р.
 1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

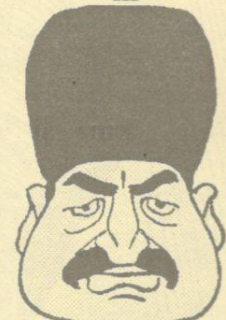
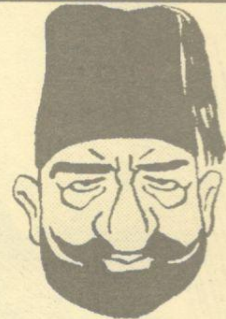
XOFLANMAQ

Çoxdan bəri Tiflisdə bir cür danışığı var ki, bundan ermənilər ilə gürcülərin arasında bir az məhəbbətin artmağına səbəb olubdur. Bu danışiq politexnikum məsələsidir. Qabaqca gərək oxucularımızı başa salmaq ki, politexnikum nədən ibarətdir:

Politexnikum bir cür ali məktəbdir (bilatəşbeh, bizim Nəcəfül-əşrəfdəki darülfünunlarımız kimi), ermənilərin və urusların uşaqları elə ki gimnaziyanı və ya ayrı orta məktəbləri oxuyub qurtardı, girər ora və Allah canlarına dəyməsə, dörd-beş ildən sonra qurtarar, olar məsələn, incener. Mən bunilə onu demək istəmirəm ki, bizim darülfünunlardakı elmlər bu məktəblərdə oxunur! Əstəğfərullah! Bizimkilərdə oxuyanlar cəmi dünya və axirət elmlərini sinədəftər eləyib çıxırlar, amma burada oxuyanlar özlərini də öldürsələr incenerdən artıq bir şey ola bilməzlər.

Bu politexnikumu hökumət tərəfindən Tiflisdə açmağa çoxdan izn veriblər. Amma iki ildən bəri hey danışığı ki, gərək Tiflisin hansı tərəfində bu məktəbdən ötrü imarət tikdirlsinlər.

Gürcülər deyirdilər ki, Saburtalo məhəlləsi çox səbəblərə görə münasibdi. Hətta bir milyon iki yüz min manata dəyən bir yer də müftə verirdilər ki, orada qayrısın. Amma ermənilər, gör cavabında nə deyirdilər? Ermənilər deyirdilər ki: "siz xeyir və şərini bilən adam deyilsiniz! Məsləhət Nəftuluqda qayırmadıq, çünki oranın abu havası saf və təmiz, yeri genişlik, əgər sallaq-xananın yaxınlığını eyib tutursunuz, o bir eyib deyil, sözünüz var danışın! Orada öldürülən minlərcə öküzün, inəyin və qoyunun bağırtiları narahat eləsə tələbələri və müəllimləri eləyəcək biz ki, rahat qalacayıq!

Bir də o tərəfdəki yerlərin qiyməti indi otuz dəfə artıbdır, desyatini yüz manatə dəyən yer indi olubdur, üç min, dörd min manat. İnsaf da deyil ki, bu cüzi işdən ötrü bu yer sahiblərinin üreklərini sıxıb çörəklərinə bais olmaq, gürcülər onsuz da bıkar və ac dolanmağa adət eləyiblər!.."

Bunlar dedikləri doğrudan da haqlı idi. Odur ki, bakılılar da bunların dediklərini təsdiq elədilər. Bakılılar dedilər ki: politexnikum Nəftuluqda qayrılmasa biz bir köpük manat da vermərik! Neft bizim xırda allahımızdı, neft olmasaydı nə Bakı olardı, nə biz və nə bu xərclədiyimiz və o yan bu yana sovurduğumuz milyonlar. Odur ki, biz heç vədə razı olmaıq ki, politexnikum Nəftuluqda qayrılmayıb Sabortaloda qayrılın. Axırda bakılılar ağırlıqlarını salıb tərəzinin gözünü özlərinə tərəf çəkдилər. İndi politexnikum Nəftuluqda qayrılır, buna görə iki aydan yuxarıdır ki, ermənilərnən gürcü qonşularımızın arasında qələm davası düşüb, qəzetlər bir-birlərilən vuruşurlar.

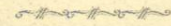
Məndən bir nəfər soruşur ki: həyə bildin Qafqazda hansı millət çoxdu? Deyirəm, əlbəttə müsəlmanlar, çünki ermənilər və gürcülər ikisi bir yerdə iki milyon olmaz, amma müsəlmanlar dörd milyondan artıqdır. Deyir: bəs bu müsəlmanlar niyə səslərini çıxartmırlar. Elə bil bu politexnikumda onların uşaqları oxumayacaq! Deyirəm, qardaş, bizim səsimiz yoxdur ki, çıxsın, biz Qafqaz müsəlmanlarının səsi on gün məhərrəmlikdə çıxır qurtarır, bakılıların da səsinə özgə vədə bir Quba meydanında eşitmək olar, bir də bir "Yezid ibn Muaviyə" kimi pyesa oynayanda. Daha baxmazlar onun məzmunu nədir, qolların çırmayıb düşərlər ortaya ki, ey vay qoymayın dinə dolaşdılar! Bağıra-bağıra qəzetçilərin, artistlərin və kitab yazanın kələfəsini qatışdırırlar...

Bir də burada bir politika var ki, biz dinmirik. Politexnikum ya Sabortaloda qayrıldı, ya Nəftuluqda və ya heç qayrılmadı, bizə heç dəxli olan şey deyil, biz özümüzü bu cür işlərdən ötrü pis eləyib mehriban qonşularımızı özümüzədən incitmirik. Bizim uşaqlarımız orada oxumayacaq! Bizə hamıdan qabaq Əlimərdanbəy Topçubaşov cənabları yazdığı proqramları bir mədrəseyi-ruhani lazımdır. Qafqaz müsəlmanlarının bugünkü gün nicatı və səadəti o mədrəsədədir.

Eşitdim ki, Bakıdakı milyonçularımızdan bir neçəsi əzmlərin cəzm eləyiblər ki, gəlib Tiflisdə

ev alsınlar və ya imarət tikdirsinslər ki, bəlkə buranın şəhər dumasında da müsəlmanların səsi olsun danışmağa... Əlbəttə milyonçuların ağı olmasaydı o milyonların sahibi olanmazdılar və mənim onlara məsləhət öyrətməyim Loğmana hikmət öyrətmək kimidir. Ancaq mən deyirəm nahaq işdir: Bakı milyonları Bakıdan kənara çıxsın kəsərdən düşər. Bilməzlər gəlib, Tiflis Qafqazın mərkəzidir, deyib damdaşdan zaddan qayıtdırırlar, zərərə düşərlər. Çünki axır statistikaya görə Tiflisin evləri kirayə gətirmir və buranın ev sahibləri günü-gündən geri gedirlər...

İçində yaşadığı mühitin adama şəxsiz təsiri olar. Məsələn, birisinin bütün gün eşitdiyi, gördüyü və yazdığı bu ola ki, filan adamı öldürdülər, filankəsi yaraladılar, filan adamı getdiyi yerdə daldan güllələdilər, yəqin ki, onu gecə yuxuda qara basar və səhərə kimi ölülərnən əlləşər.

Tiflisdə nə çoxdur bıkar adam. Bu bıkar adamlardan birisi ortalığa bir söz atıb ki, gerek müsəlmanların gürcülər birləşib bəzi ictimai məsələlərdə bir-birlərinə kömək eləyələr ki, erməni qonşularımız onlara zor gəlməyələr. Bu xəbəri eşidən kimi Bakıdakı "İqbal" və "Kaspi" rəfiqlərimiz qorxuya düşüblər, gecə xoflanıb səhərə kimi yata bilməyiblər, səhər tezdən başlayıblar havar çəkməyə ki, ay haray! Qoymayın müsəlmanların gürcülər birləşən kimi behbudları götürüb başlayacaqlar ermənilərin qarnını yırtmağa! Qoymaz bu camaat biz rahat oturaq! Axır biz ölmək, öldürmək sözünü yazmaqdan cana doyduq!

Xeyir söyləməzə dedilər xeyir söylə, dedi gedər, gəlməz. "Kaspi" və "İqbal" rəfiqlərimiz deyəsən bir az falı bəd vururlar! Eybi yoxdur, haqları var. Amma burada bir nazik nöqtə var ki, belə deyil ki, onlar başa düşməyələr. Lazımdır düşünmək ki, eyhana, Allah eləməmişdən, elə danışılan "birlik" əmələ gəldi və nəticəsində onların gördükləri xofnak yuxular çin oldu, onda "Molla Nəsrəddin" gündəlik qəzet olsaydı mən çox rahat olub bir urus ispasibosu da deyərdim. Doğurdan gündəlik qəzetin sütunlarını doldurmaq çətin işdi, ələlxüsus "İqbal" rəfiqimin. Çünki bu axır vədə deyəsən şələləçilərin hirsli soyuyub, daha "Təsəttüri-nisvana" və dil məsələlərinə dair məqalələr az gözə dəyir...

Müstəqil Arnaud krallığı. Принцъ Видъ въ Албании.

Müsəlmanlar! Dalaşmayın, aranızda nemes prins!..

اهل عيالي ايرانده

Семья въ Персiя

Əhli-əyali İranda

Arvad: - Ay axund! Yaz o mürdəşir üzünü yumuşa ki,
ya bizə xərclik yollasın, ya da gəlib bizi aparsın öz yanına...

اوزی تفلیسده
Самъ въ Тифлисъ.

Dükançı: Ay məşədi, arvad-uşağından sənə kağız var, gör nə yazırlar?..

Məşədi - Şeşü beş, səvü çahar...

Allah şeytana lənət eləsin! Bu politexnikum məsələsi qərribə qalmaqalı məsələ imiş! Bunlar hamısı keçəndi, amma Bakıdakı "Səfa" cəmiyyətinin sənət məktəbindən heç bir xəbər çıxmadı...

Lağlağı

(Mərhum Hacı Seyid Əzimə bənzətmə)
Bizim dayının oğluna nəsihəti:

OĞLUM

*Oğlum, ey tiği qanlı övladım!
Yırtıcı şirim, şanlı övladım!*

*Üləmə haqqına məlamət qıl,
Əhli-elmə həmişə möhnət qıl.*

*Demə ki, rus ya müsəlmandır,
Hər kimin elmi varsa şeytandır.*

*Mən deməm nemsə, ya nəsarə ol
Nə olursan ol, əhli-eyzə ol.*

*Elm bir zülm, cəhli izzətdir
Cəhl cənnətdir, elm zillətdir.*

*Sənə təlim edərsə hər insan,
Daima qıl hesab onu heyvan.*

*Nərdə gördünsə xalqı divanə!
Ona fəxr eylə sanma əfsanə*

*Üləmayı kim eyləməz təhqir!
Ona lən eyləriz səgirü kəbir*

*Gər atan bir mənəm bir ustadın;
Olacaq nikbəxt övladın.*

İmza: Quleybani

1913-cü il

Qaydadır ki, il əvvəlində bütün keçən ilin içində üz verən böyük və mühüm hadisələri qəzetlər yazıb gözdən keçirdirlər. Biz də bu qaydadan çıxmağa qorxuruq: bədxahımız çoxdur, onu da bir söz qayırırlar. Ona görə bu keçən ilin içində müsəlman aləmində bürüzə gələn faydalı, mühüm

və ibrət götürməli xəbərləri biz də yazmağa məcburuq. Böyük dünya tarixinin kiçik bir guşəsini keçib tutan bu 1913-cü il müsəlman aləmindən ötrü çox səadətli və fərxəndə il oldu. Siyasət aləmində çox böyük hadisələr olub çox gizlin işlər aşkara çıxdı. Əvvəla Arnaud qövminin Türkiyə dövlətinə yüz illərnən bəslədiyi sədaqət və məhəbbətin nəticəsi bürüzə gəldi. Osmanlı dövlətini, məhz onun səlahini nəzərə alıb, biryolluq Albaniyanın, Makedoniyannın və Frakiyanın idarəsindən xilas eləyib asudəcəliyə çıxartdılar. Təbrizdə Hacı Mirzə Həsən ağa on üç dəfə asqırdı. Ona görə Təbriz əhli məclisi-millini baykot eləyib Tehrandan gələn məmuru Acı körpüsündən üzüsulu geri qaytardılar və intixab sözünü danışanın burnunu və qulağını kəsməyi hacı Səməd xana həvalə elədilər. Tiflisdə dram cəmiyyəti kəməli-intizamilən dağıldı. Tehranda məclisi-milli yığıldı və təzə maarif vəziri Ərfəduddövlənin bərəkətindən İranın hər bir nöqtəsində Qafqaz məktəblərinin üsulunda böyük və kiçik mədrəsələr açıldı. Xivədə mərhum olan vəzirin yerinə oğlu təyin olunan gündən elmi və maarifi nəşr etməyə başlayıb bir neçə günün içində neçə illərnən açılmış məktəbləri qapamağı məsləhət gördü. Naxçıvanda gözlətməyən bir surətdə Həsən bəyin kəli Kərbəlayi Cabbar ağanın kəlini qovdu. Qazanda müsəlman məktəblərində çap olunan Quranlar düz olmadığından Sipyağın adında bir hərif səhih və gözəl surətdə Quranı təhrif eləməyə başladı. Şəkiddə çox qarışıq qiyamətdən sonra gimnaziyanın erməni məhəlləsində və ya müsəlman məhəlləsində qayrılmağından yana bəhs çıxdığından bir yolluq qayrılmamağını məsləhət gördülər. Bu ilin əvvəlində Hacı Nəcmüddövlənin təqviminin çox günləri "nəşəyad" olmaq cəhətinə Balkan davasında osmanlı sərkərdələri istəhkamətə saxlamağa "nəşəyad" deyib, davasız, qalma-qalsız qalaları bir-bir düşməyə təslim elədilər.

Bakıda "Nicat" cəmiyyəti ömrünü bağışladı millətinin nicatına çalışan cavanlara və təzə açılan "Səfa" cəmiyyətinin səfayi-batinindən neçə dram və opera dəstəsi vücuda gəlib münəzzəm bir sənaye məktəbi də açıldı.

Qarabağ əyanından Dünyagir xan, Gəncədə təzə bir arvad alıb köhnə şər'i arvadını və bir cüft alma kimi özünə oxşayan oğlunu biryolluq danıb evdən eşiyə saldı.

(Sonrası var)

SİNƏZƏN

*Hacılar, ay hacılar, can sizə qurban hacılar
Ərəb eylər sizi hər il başı talan hacılar.*

*Kəbə vacibdi müsəlmana be fərmani-Rəsul
İşbu fərman nə gözəl şeydi kim eylərsə qəbul
Mən müsəlman deməm ol şəxsə edə bundan üdul*

*Ərş-hamilləri həm Kəbəyə eylərlə hütlül.
Hacılar, ay hacılar, ay hacılar, ay hacılar
Qövmi-qəttali-ərəb verdi sizə vay hacılar.*

*Kəbədən sizlərə vacibdi əvət hifzi-bədən
Etməyirsiz bədəni hifzi-müraat nədən
Mal-canı buraxırsız nədən ey Kəbə sevən*

*Kəbəni düzmü əgər ac yata övladi-vətən
Hacılar ay hacılar, ey evi viran hacılar
Gündə min dəfə içər ailəniz qan hacılar.*

*Rah pürxövf-xətər qafilə biyarü müin
Gömlüb rigə sizi eyləyər g'rab kəmin
Qorxulu bir səfərə razıdır sahibi-din*

*Haşalillah belə bir hökmü sanam fərzüleyin
Sanmanız firqeyi-ərabı müsəlman hacılar
Yer üzündə buları məhv edə sübhan hacılar.*

*Sizə ağlar dağınız, daşlarınız, çölləriniz
Bağlanıb qana bulaşmış ip ilə qollarınız.
Sədd olub rahizənani-ərəbə yollarınız*

*Baz edib malınıza ağzını konsullarınız
Sizi satmış bulara dövləti-İran hacılar
Aqçanızla dolacaq hər kafe-şantan hacılar.*

*Nazpərvər balanız kuçəvü bazari gəzər
Ağlasınlarmı düşəndə yadına mehri-pədən
Atavay naləsi çəksinmi bəradər, xahər*

*Neyləsin bunları gördükdə yazıq bir madər.
Oldunuz nafilə siz qəzqeyi-tufan hacılar
Dəvələr halınıza eyləyir əfqan hacılar.*

*Hərəmi-Kəbəyə sükkani-səma hacibdir
Kəbənin hökmü, müsəlmanı əvət cazibdir
Məncə bu hökmü danan mürtəd, həm kağıbdir*

*Kəbədən sileyi-ərham sizə vacibdir.
Versəniz sileyi-ərhamə əgər nan hacılar
Kəbəyi lütf edəcəkdir sizə yəzdan hacılar.*

Simürğ

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Hacıtərxan - Ehsan və səxavətilə məşhur Ağa Ələkbər xozeyin vəfat elədi. İndiyə kimi on gün məhərrəmi hər gecə verilən pilovun qoxusuna Mazəndarandan, Ərdəbildən və bütün Kaspi dər्या-sının kənarlarından Həştərxana yığılan əmmaməli qoçular bundan sonra məyus qayıdacaqlar.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

ELANLAR

"Şəhbal" - On beş gündə bir dəfə nəşr olunan ədəbi elmi məcmueyi-müsəvvərdir. Məmaliki-əcnəbiyyə üçün sənəlik abunəsi bir ingilis lirası (təqribən on rüblə) altı aylığı beş rüblədir. Və türk aləmində və türk mətbuatının içində birinciliyi ehraz edən bu məcəllənin almasını bilxassə qarelərimizə tövsiyə edirik.

*Adres: İstanbul, Yeni poçtaxana qarşısında
Fərruxbəy xanında.*

Nömrə 12,109

"Tərcüman" - Siyasi, ədəbi, ictimai, milli gündəlik "Tərcüman" qəzetəsinə 1914-cü il üçün abunə dəftəri açıldı. Sənəlik bədəli 5 rüblə, altı aylığı 2 rüblə 50 qəpikdir.

Məhəlli-idarəsi, Şəhri-Bağçasaray (Rusiya)

"Vəqt" - Siyasi, ədəbi gündəlik "Vəqt" qəzetinə 1914-cü il üçün abunə dəftəri açıqdır, illik bədəli 5 sum, 6 aylığı 2 sum 60 tiyindir. İdarəsi Orenburq şəhərində.

"İQBAL" - hər gün nəşr olunan ədəbi, fənni, siyasi-ictimai, iqtisadi "İqbal" qəzetəsinə 1914-cü il üçün abunə dəftəri açıqdır, illiyi 6 rüblə, altı aylığı 3 rüblə 50 qəpikdir. Məmaliki-əcnəbiyyə üçün illiyi 12 manat, altı aylığı 7 manatdır.

Adres: Bakı, poçta qutusu 259, Bəradərani - Orucov

Електрон. Грузинский. Товарищества Били. Ванская улица 12.

Одинъ квартетъ въ Рѣшѣ.

Rəşdə bir kvartet

دشت ده بر «کوارتیت»

آغای شریعتمدار

Ağayi-Şəriətmədar

BTEB.

Şəriətmədar - İndi dövrən bizimdir. İstibdad vaxtı ki, məndən 33 min tūmən almışdılar, əvəzinə 100 min tūmən yığmışam.

ملا نصر الدین

№2 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 2

Məhəmmədli şah - Canım, getmirəm də, ölsəm də qədəm-qədəmdən götürməyəcəyəm.
Bir dəfə getdim vəfanızı gördüm.

İrticapərəstlər - Gərək səni aparaq başımıza sahib eyləyək, çünki çoxdan başsız qalmışıq,
başımıza soyuq dəyib, heç havamız başımızda deyil.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:

На годъ - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

Gecələr ərşə çıxar ahi-yetiman mənə nə
 Atasızlar yatar ac, hali pərişan mənə nə
 Günü gündən çoxalır xaneyi-viran mənə nə
 Keçəcək hər cür ola gərdişi-dövrən mənə nə!

Gədə, qəlyanı gətir təxt eləyim nəşəni mən
 Söylə hazır eləsin şaşlığı Kablayı Həsən.
 Xüm əyağınə-əyağı yetirib sürətilən
 Qıl ləbaləb ver içim badeyi-məstan mənə nə?!

Əcnəbilər mənə nə əxz edib elmü hünəri
 Elm üzilə veriyor fəvqi-səmadən xəbəri
 Mənə nə Heydər, Teymur, Həsən qaldı geri
 Xabi-qəflətdə uyur cümlə müsəlman mənə nə?!

Mənə nə bayquş olub varisi-övrəngi-Kəyan
 Məskəni-şirdə rubahlar edirlər cövlan
 Mülki-Keyxosrova qəyyum olu dəllali-zənan
 Altı min ildi ki, bir olmayıb İran mənə nə?!

Vükəla cəm olacaq tacirü molla ilə xan
 Hər biri elmi-siyasiyyədə Bismarki-zaman
 Gündə məsruf olacaq tənəbaku 14 batman
 Qalxacaq nöhfələkə dudedi-qəlyan mənə nə?!

Təbriz əhli eləyir indi də bir böylə xəyal
 Arnaudlartək olar da tapalar istiqlal
 Belə sərməşq verib onlara Əsədlə Kamal
 Orda soltan olacaq Hacı Səmədxan mənə nə?!

Altı yüz il çəkilən nargilə verdi səməri
 Tunisü Misir deyib vermə mənə dərdi-səri
 Getdi Balkan yenə də əksərinin yox xəbəri
 Fatehin varisi bir qalibi-bican mənə nə?!

Nə Buxara, necə qəflət, necə mütrüb nə beçə
 Necə qazı, necə ələm, necə quşbay və necə
 Tacirü sufüyü dəllalü və yainki xoca
 Hərəsi zöhdə bir həzrəti-Səlman mənə nə?!

MƏŞHƏDDƏN

(İdarəyə məktub)

Molla əmi, sənin qələminə, çernilinə qurban olum, mənəm bu neçə kəlmə ərizəmə jurnalda yer ver Allah səni şeytan vəsvəsesindən və Məşədi Tacirbaşının şərindən saxlasın.

Mən çün uşaqlıqda bərk naxoş oluram, anam nəzir deyir ki, mən yaxşı olum mənə göndərsin Xorasana ziyarətə. Müxtəsər, ağanın səfayibətinindən mən səhhət tapıram. Sonra atam, anam mənə müflis bir halətdə buraxıb vəfat edirlər, mən o gündən ki, həddi-rüşdə yetişmişdim qəlbimdə həmişə dəğdəğə var idi ki, pərvərdigara nə vaxt mən yol xərci qazana biləcəyəm ki, özümü Məşhədə salıb həmi anamın nəzirini yerinə gətirim və həmi bədənimdə qalan yel biküllü rədd olub getsin. Müxtəsər bir neçə il zəhmət, məşəqqət çəkəndən sonra bir əlli manat pul cəm edib evimizdə tək bir dənə xalçamız da var idi, onu da götürüb yola düşdüm ki, əgər əhyana yolda xərcim qurtarsa onu satıb özümü bir yerə yetirərəm. Bəli, günə bir mənzil teyyi-mənazil özümü yetirdim Qəhqəhəyə, çün pasportum yox idi, qaçaq gecə ilə dağlardan, daşlardan ənvai-müsibət ilə özümü yetirdim Məşhədi-müqəddəsə və məşğul oldum ziyarətə.

Məşhəd və Məşhəd küçə və bazar tər-təmiz gül kimi, Göhrəşah məscidindən bir su axır dumduru gülab kimi. Mömin qardaşlar həmişə dəstəmaz alanda o ənbər kimi su ilə ağızların və burunların yaxalayırırlar. Gündə üç dəfə küçə və bazar sulanıb süpürülür. İt ölüsü, pişik ölüsü tapılmaz. Hər tərəf doludur həyalı, namuslu fars xanımları ilə. Nəinki bir saata, beş ilə də siğə axtarsan tapa bilməzsən. Mücavirlərin, xədəmələrin və ziyarətəxanların hamısı mütəəddin, doğruçu, əmin, adam aldatmaq, zəvvar soymaq əbədə bilməzlər, mahəsəl belə bir müqəddəs şəhərdə ziyarətə məşğul olub özümü dünya və axirətdə xoşbəxt hesab edirdim və hər gün səhndə çıpaq Allah kərimdir deyib kərpici sinələrinə vuranlara tamaşa eləyirdim.

Bir gün mənzilimdə əyləşmişdim. Nagah gördüm bir qulyabanı girdi içəriyə dedi: Vadə qubalı balası! Tacirbaşı eşidib səndə bir köhnə Quba xalçası var, səni bu saat istəyir. Bəli mən durdum bərabər getdik tacirbaşının kontoruna,

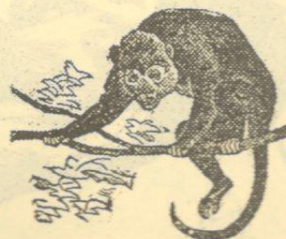
tacirbaşı üzünü mənə tutub dedi: Quba hakimindən simsiz teleqraf ilə konsulxanaya hökm gəlir və konsul da mənə buyurub çünki sənə pasportun yoxdur, görək səni tutam, yatab ilə göndərəm Qubaya, Molla Əmi!

Bu sözü eşitcək deyəsən ayağımın altından yer qaçdı ürəyim başladı döyünməyə, ağladım, sitqadım, yalvardım-yaxardım. Dedim axır sən müsəlmənsən mən də imam Riza zəvvarıyam. Mənə rəhmin gəlsin. Mən necə bu dağları, bu daşları piyada gedim. Mən yalvardıqca o dedi: "Olmaz bura naqqallıq yeri deyil" və nökrinə əmr verdi ki, götür bu zəvvarı apar tapşır konsulxanaya, mən də telefon ilə xəbər verrəm bunu yatab göndərsinlər. Bəli, mən nökr ilə çıxıb yol uzunu ah-zar edə-edə gedirdim. Nökr birdən mənə dedi ki: "Əgər istəyirsən canın qurtarsın bu xalçanı ver tacirbaşıya, papağını əyri qoy gəz, ondan sonra konsul sənə yuğurd-yuğurd da deyə bilməz. Çünki hər ixtiyar tacirbaşısıdır". Dedim: "Allah atana rəhmət eləsin, belə de da". Fövri nökrə aparıb xalçanı verib dedim: "Aparın xatanızı mənə başımdan sovun". Nökr üzü o yana getdiyi idi ki, getdi. Mən istədim şikayət eyliyim mənə dedilər, heç səsini çıxartma, yaxşı qurtarmısan. Bu Məşhəddə elə adam var ki, bu tacirbaşı onun 10 min manatlıq malını alıb 1 qəpik də verməyib və alabaxta palut qaçası udan kimi elə kəndlər udub ki, xoruz səsi eşitməmiş. Heç kəs səsini çıxarda bilməyib. Sən şükür elə ki, yaxan bir xalça ilə qurtardı.

İmza: Qubada yol azan

İdarədən:

Biz məsləhət görürük ki, təzə tacirbaşı seçkisində şirvanlılar ilə qarabağlılar işi xəncər-bıçaq davasına müncər elətsinlər ki, bu tacirbaşı genə öz məsnədində qalsın. Çünki çox adil və rəhmətli adamdır.

Kablayı Allahverdi, sən Allah bir bunun
sir-sifətinə bax gör nəyə oxşuyur?!

Ağa, dədə-baba sizlər bizə atasınız, biz sizə övlad, Allah sizin kölgənizi
bizim başımızdan əskik eləməsin.

Müsləman qardaşlar - İstəyirsiniz nəinki papağımızı, tumanımızı da desəniz çıxardacayıq, kartdan əl çəkməyəcəyik...

MUXATİBİM MOLLA

NƏSRƏDDİNDİR

Sən idinmi o kim derdin müsəlmanlarda yox himmət
Nifaqından şikayətlər qoparırdın edib nifrət
Deyirdin onlara vəhşi, sanırdın adəti bidət
Bilirdin cahil, alim, cümləsin aludeyi-qəflət
Atıb mollalara böhtan, edirdin bəyləri töhmət
Qalıbsan indi sən harda? Gedibdir gör hara millət!

Dəli dəngişmi derdin, nə derdin bilmirəm ani
Fəqət ani bilirəm ki, bəyənməzdin müsəlmani
Qızanda şirtək millət, tökəndə torpağa qanı
Qılanda qardaşı qardaşlarına tənq dünyanı
Deyirdin bu igit insanlara bədkar, biqeyrət
Qalıbsan indi sən harda? Gedibdir gör hara millət!

Edəndə fərş kəndinə, üç arvad bir müsəlman ər
Düşəndə daminə, bir ixtiyarın, bir cavan düxtər
Əsiri-qeydi-zülm olduqca həmişirə və madərlər
Verikən yol ona bu izdivacə şər'i-peyğəmbər
Verirdin xalqı bundan ötrü sən vəhşiliyə nisbət
Qalıbsan indi sən harda? Gedibdir gör hara millət!

Edirdin hər kəsə xan, bəy, rəiyyət, şah, istehza
Əlindən gəldi tənqə şeyx, müfti, arifü mirza
Qalıb kim? Bu vilayətdə ki, səndən görməsin eyza
Sözün kəc, işlərin bir dər, əş'arın ələməfza
Odur ki, bax büküb qoydu səni bir guşədə ümmət
Qalıbsan indi sən harda? Gedibdir gör hara millət!

Zəmanə dəyişilib indi, beş il əqdəmkilər getmiş
Müsəlman mollalar səpdikləri toxmi-əməl bitmiş
Qınılmışdır nüfuzun, etibarın, hörmətin itmiş
Üzünə baxmamağa qövmi-islam ittihad etmiş
Buyur! Pis bildiyin millətdən öyrən dərs, al ibrət
Qalıbsan indi sən harda? Gedibdir gör hara millət!

Sənə yox ehtiyacı bir müsəlmanın bu gün... amma...
Sənin var ehtiyacın hər müsəlmana bunu danma!
Səni bundan belə bu tayifə bir də sevər sanma
Nə hörmət qoydun adamlarda ki, yardım, kömək umma

Əbədir tutmayız, yalvarma bica çəkmə boş zəhmət
Əvəz cənnət verilə böylə baxmaz şəklinə millət
Yemə qəm eyləmə möhnət
De va nəfsa, nə va millət
Əlində var ikən firsət
Bax, özgə varsa bir sənət
Qəzavət ya məşxiyyət
Tilismü təsə sərf et vəxt
Qazan bir bolluca sərvət
Oxu kafirlərə lənət
Oxu həm də mənə rəhmət!

Keyfsiz

SÜLEYMAN
YÜZBAŞI

A Molla Nəsrəddin əmi! Mən bir fağır kasıb
kəndliyəm. Özüm də "Eşgənoy" dəftərxanasının
storoyuyam. Ayda beş on manat pul alıb arvadım
Zalxa ilə özümü dolandırmaqdan ötrü gəlib həmin
dəftərxanada qulluq edirəm ki, daha gedib oğurluq
eləməyim, mənə oğru və binamus deməsinlər.
Ancaq di gəl sən işə bax ki, bizim starşınamız, yəni
Alıkəndli Süleyman Əhməd oğlu mənim başıma nə
iş gətirir. Ən biçara, binamus olmayım deyə, burada
süpürgəçilik eləyirəm, bu zırvazır oğlu da gündə
məni bir dil ilə aldadıb bir tərəfə göndərir və mən
gedəndən sonra girir mənim evimə və başlayır
mənim arvadımı tovlayıb yoldan çıxartmağa. Özünü
mənim arvadıma tərifləyir ki, mən min evin
yüzbaşısıyam özüm də adlı-sanlı kişiyəm, amma
sənin ərin lütün birisidir, səni cırıq, cındır saxlayır.
İndi sən gəl mənim sözümə bax, sənə yaxşı paltar
alım və sənə yaxşı pullar verim və və və. Halbuki ay
Molla Nəsrəddin əmi, bu Süleyman yüzbaşının
özünün arvadı, mənim arvadımdan min qat göyçək
və min qat qəməzəlidir. İndi səndən təvəqqe edirəm
ki, bu zorba yüzbaşıya sifariş eləyəsən ki, belə
qələtləri eləməsin...

Mollalar deyəndə ki, arvadlar üzuaçıq gözə
bilməz sən inanmırsan, al bu da sənə bir sübut.
Belə cavanların içində doğrudan da arvadlar
üzuaçıq gözə bilməz.

Təvəqqe edirəm bu yüzbaşının şəklini də
qəzetində çəkəsən.

İmza: "Eşgənoy"
dəftərxanasının storoyu

BALTA

*Yatmışıq bizlər hələ cəhlilə ruyi-xakdə
Seyr edir kafirlər indi dövreyi-əflakdə
Yatdı millət növmeyi-qəflətdə bidar olmadı
Bilmədi aya nələr var qüvveyi-idrakdə.*

Məlik Naqqal

27-ci NÖMRƏDƏKİ QIRX HƏDİSİN MABƏDİ

24 – hədisunə sabun mustasabun lə yəthəmməluhu illə məlikun muqarrabun au bəni mürsəlin imtahanə-l-ləhu qələbəhu bil-l-iməni. Yəni bizim hədislərimiz o qədər çətin və puribarətdir ki, onları qanmaz məgər o şəxsləri ki, iyirmi otuz il mədrəsə bucağında həsir üstündə riyazət çəkib dudi-çirəq yemiş olsunlar və onların əmmamələrinin və tuman köynəklərinin və donlarının nə rəngdə olduğunu bir nəfər seçə bilməsin.

25 – Ər-ruhu cauherun və mucərrəkadun yəta allaqu bi-l-əbdəni kəmə yəta allaqu məu-l-vardi bi-l-vardi, yəni firəngiməab və djentiliment olub frank geyinmək və klublarda, sobraniyalarda tans eləmək əlaqə tutar məhz o şəxslərə ki, adlarını hıqqana-hıqqana ancaq yazı bilirlər, necə ki, dəvəyə hamam əlaqə tutur.

26 – İzə fəsədə-l-alimu fəsədə -l - iləmu, yəni zamani ki, qazi Mirzə Əli Horadizdə üsuli-cədid ilə açılmış mədrəsənin qapanmasına əmr verdi, camaat dəxi onun skamyalarını sındıraraq odun əvəzinə məsciddə manqala qoyub yandırırırlar ki, onun istisinə qızıışsınlar.

27 – Umməti sınıfəni əl-uləmu və-l-uməra u izə salahan salahan və izə xəddən xəddən. Yəni mənim ümmətim iki sinifdən ibarətdir ki, birisi mollalar və birisi həkimlərdir. Zəmani ki, bunlar ittifaq etdilər, hər iş əmələ gətirə bilirlər. Bu hədisi-şərifin məzmunundan bu çıxır ki, indi ki, Hacı Mirza Həsən ağa müctəhid və Hacı Mirzə Kərim ağa imam cümə ilə Hacı Səməd xan və sərdar Mənsur ittifaq ediblər hər ayinə tezliklə Məhəmmədli şah İran tac-təxtinə sahib olacaqdır /sədaqə Rəsulillah/

/Genə olacaq/

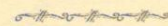
POÇTA QUTUSU

Ənzəlidə "Qarabatdağ"a: A kişi, insaf elə Şeyx Məhəmməd çopura böhtan demə. O müqəddəs vücut heç vaxt minbərdə arvadlara deməz ki, analar,

bacılar mərsiyyə deyiləndə qışqırın, sihə çəkin, tüklərinizi yolun, daş vurun başınıza yarılınsın ki, çox savabı var.

Tehrandə S.C.cənablarına: Yazıb bizdən bir dua istəyirsən ki, əyalının sərzənişindən qurtarasan ki, niyə oğlunu köhnə üsul ilə oxutmamısan ki, Molla Şükürün fələqqəsindən qorxub xörəyi çəngəl-bıçaq ilə yeməsin və indi işi o məqama gətirməsin ki, aşurada qəmə vuranlara rişxənd eləyə. Bil və agah ol ki, burada bizim duamızın təsiri olmaz. Bu cür duanı yaz, Nəcəf-ül-əşrəfdə Şeyx Məhəmmədli Naxçıvani və yəinki Bakıda Mirzə Ələkbər ağayi-Ərdəbilidən istə. Çünki onlar çox-çox dərin və nəfəsi təsirli molladırlar.

Qafqazda "Müxbirə": Yazırsan ki Hacı Molla İsmayıl şipyon olub jurnal-qəzet oxuyanlardan danos verir və ondan əlavə Qafqaz məscidini öz evində arvadı və qaynanası toxuyan tikişlərə yarmarka qayıdır. Doğrusu biz bu sözə inana bilmədik. Çünki o büzürgüvarın əlindən "Molla Nəsrəddin"i murdar nəcis bilib oxucularını təkfir eləməkdən başqa bir şey gəlməz.

Bakıda "Nadürist"ə: Həqiqət, sən dürüst adama bənzəmirsən. Çünki müsəlman nə qədər oğru olsa şami-qəribanda çiraqlar keçəndə məsciddən qənd oğurlamaz. Belə böhtanı Naxçıvandan da yazmışdılar ki, guya aşura günü oğurluq atı Zülcinah bəzəmişdilər. Sahibi gəlib imam şəbihinin altında öz atını görüb dava-mərkə eləyib atını alıbdır, onun da axırda əsli olmadı.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

TİFLİSDƏ "ŞƏRQ" MƏTBƏƏSİ

Mətbəəməzdə qəbul olunur hər cür çap işləri: paket, blank, şot, qəbz dəftərçələri, kitablar və qeyrə. Həmçinin ştempellər. Sırafrışlər naloj ilə də qəbul olunur, zadatka göndərmək lazımdır.

*Adres: Тифлиςь, Банная ул. Типография
"Шяркь".*

İsmailu Qasanzadə

*Электрон. Грузинск. Изд.
Товарищества Больш. Вакская ул. №12*

Görək hansı tərəf güc eləyəcəkdir.
 Кто изъ нихъ окажется сильнее и перетянетъ возъ.

ملا نصر الدين

№3 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 3

Halla-halla... Beş nəfər mötəbər tacirimiz var idi. Allaha şükür onlar da vərsikəst çıxdı. Qurban olaq bank çıxardana. Bir-bir Allah qoysa bunların hamısını yıxacaq...

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".
 Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяц - 3 р. 50 к.
 3 месяц - 2 р.
 1 месяц - 40 к.
 Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ə Ş ' A R

MƏCMUƏMİZİN

Millətə pəndi-pədərdir yükü məcmuəmizin
 Əhli-mənayə yetər bir təkə məcmuəmizin

Qəbh edər bizləri gör Şişədə Nəvvab Miriş
 Bizə olmuşdu qabaqlarda müridi-xoşkiş
 Xahərbəbi-ğina, xah gədavü dərviş
 Tapşırılsaydı əgər əhlinə dünyada hər iş
 Çıxmayıb düşməni hər çəkçəki məcmuəmizin
 Başına dəyməz idi çərməki məcmuəmizin.

Xütteyi-Qafqaz ara hər nə ki var köhnəpərəst
 Cib kəsib başda gəzən, müftə yeyən, bəngiyi-məst
 Səf çəkib six kimi durarmış hamı tiği-bədəst
 Göstərərlər bu yazıq Mollaya bir zərb ilə şəst

Büksələr gər içinə tənəkəki məcmuəmizin
 Haşa lilləh dəyişə məsləkəki məcmuəmizin.

Əhli-Qurana ədəb qamçısıdır məşrəbimiz
 Dinləyən zata birər moizədir mətləbimiz.
 Xəsü xaşak olanı tapdıyaq mərkəbimiz
 Xaini-milləti cərh eyləyəcək məzrəbimiz

Ursalar onbasına bin zəki məcmuəmizin
 Həq bilir düşməyəcək bir tükü məcmuəmizin

Ədəbə düşmənlər olub mollavü seyyid nə ki var
 Aldadıb milləti hər ləhzə bular tapdadılar
 İşbu din oğruları ciblərini doldudular
 İffətü-şərmü-həyanı üzümüzdən yudular

İçsələr qanını yüz nələki məcmuəmizin
 Xaini susduracaq bir təkə məcmuəmizin.

Simürğ

Mərhümə Mina xanım Talışinskaya

TƏƏSSÜF

Hərçənd ki, təsəttüri-nisvan tərəfdarlarının acığına gələcək, amma biz bu günlərdə Tiflisdə vəfat eliyən Mina xanım Talışinskayanın əksi ilə məcmuəmizi ziynətləndirməyi özümüzə fəxr hesab edirik. Mina xanım Tiflisdəki arvad cəmiyyəti-xeyriyyəsinin banilərindən və çalışqan üzvlərindən idi. Hər cür xeyir işlərdən və maarif yolunda fədakarlıqdan geri durmazdı. Nə qədər ki, Qafqazda minlərcə bu cür oxumuş və tərbiyəli analar, ismətli və millətinin qeydinə qalan xanımlar vücuda gəlməyib, biz Mina xanım kimi möhtərəm xanımların bu cür vaxtsız əlimizdən getməyini Qafqaz müsəlmanlarından ötrü milli bədbəxtçilik hesab edəcəyik.

İdarə

ƏRZİ-HAL

İstanbulda çıxan "Boyozyandyon" adlı erməni qəzetində professor "Tumanyan" bir belə şey yazıb:

"Osmanlıda erməni məsələsini böyüdüb, heç bir zaddan bir bəhanə axtaran Avropa dövlətini ora qatmaqdan yaxşı oldur ki, özümüz bu məsələni öz dövlətimizlə islah eləyək"...

Axırda da bu sözlərlə məqaləsini qurtarır: "Bizim çox zaddan xəbərimiz yoxdur, bu qışqırıqları qopardan və Avropa əfkari-ümumisini

türklərin əleyhinə qalxızib işləri bu təhərə salan Qafqaz erməniləridir..."

Hansı millətpərəst müsəlmana rast gəlsən, hansı vaizimiz minbərə çıxsa, hansı müsəlman qəzetini əlinə alsan görərsən ki, başlayıblar: müsəlman odur ki, onun əlindən, dilindən bir adam inciməyə. Məşriqdə birisinin başına soyuq dəyib nüzlə olsa, məğribdəkinin gərək xəbəri ola, filan ola, behman ola, bal ola, qeyqanax ola, Hacı Molla Qurban ola.

Dünən Şeytanbazarskidə bir naxçıvanlı gördüm, yaxına getdim ki, görəm əziz vətənimizdə nə bir təzə xəbər var. Sevinə-sevinə başladı nəql eləməyə ki, şəhərimiz belə batdı, beş-altı nəfər adlı tacirimiz var idi, onlar da Allaha şükür vərşikəst çıxıb dağıldılar, buna görə şəhər əhli qərar qoydular ki, bu il Novruz bayramını ay yarım qabağa salsınlar... Bu sevinənlər hamısı imanlı, dindar, saqqal hənəli, beş vaxt namazını qılan və məhərrəmlikdə belinə və başına qara bağlayıb ayaqyalın sinəzən və şaxsey dəstələrinin qabağına düşən müsəlman qardaşlardır?..

- Ay canım, başağrısı vermə! Nə müsəlman-çılıqbazlıqdı. Mən xalqın dərdinə qalan olmamışam ki? Bank mənə etibar eləyib komitəyə üzv təyin eləyib, kef özümündür: istərəm bir sözlən igirmi əsnafin etibarını kəsib evini yıxaram, istərəm birisini toyuqçuluqdan gətirib beşminli elərəm, özüm xalis şiə, məşhədi, kablayı və təzə Məkkədən gəlmiş hacı, nə qədər atıl-düş, heç kəs mənim sözümü qoyub səninkinə qulaq asmaz!!

Naxçıvana geci-tezi bir göz dəyəcək idi. Bir Naxçıvan deyil, bu Qafqaza axır bir zəfər toxunacaq! A kişi belə də tərəqqi olar, illən deyil, günbəgün, saatbasaat, dəqiqəbədəqiqə qabağa gəlir. Allah Bakını bədnəzərdən saxlasın! Bu qədər qəzet olmaz, məktəb olmaz, cəmiyyət olmaz ki, açılır: "Fəlakət", "Zəlalət", "Vəfa", "Cəfa" "Möhnət", "Səadət". Bəs hanı "Səadət" məktəbinə imarət!.. Bəh-bəh, məşallah tərəqqiyə bax!.. Hey kitabdı, romandı, faciədi, "Yezid ibn Muaviyə"di, "Şümr ibn zilcövşən"di çap olub çıxır meydana!! Hardasan "Qanlı sənələr" müəlif? Gorun çatdasın Muaviyə! Doğrudan da "Üzrai-Qüreyş" və "Kərbəla yangısı" tərcümə olunmasaydı biz fağır bəndələr nə biləcəydik ki, Kərbəlada kafirlərin neçə yüz min qoşunu var idi və ya Ömər və ibni As Əbu Musa Əşərinə necə qızilladı və ya (dilim lal olsun) İmam öz bacısını tanımırdı!...

Karyagində Molla Hüseynqulu rövzəxan

Hacı Səlim

پویلوده حاجی سلیم

Ay Hacı, aman güündür bizim yerlərimizi keyfin istəyəndə icarəyə götürüb bizə bir az pul ver, ac qalmışq və qabaqca verdiyin pulların icarəsini də yüzə əlli-altmış hər neçə insafın qəbul edir çıx...

İzə nudiyə li-s-saləti fi yaumil-cumati fəzurul beyi va-t-ticarəti ayei-şərifəsinə əməl edən müsəlman qardaşlar.

Annağına qurban olum, Ordubad əhli! Genə biz qalaq qeydə ki, ərəbcə bilmirik Cürçi Zeydanın kitablarını oxuyaq, sən nə deyirsən, Kərbəlayi Məmməd Səid dadaş! Sənin ki, Seyid Mürtezə və Ağ Seyidin uşaqları kimi otuz il Nəcəfdə sümük sındırıb ərəbcə təhsil eləyənlərin var!..

Raviyani-əxbar belə rəvayət eləyirlər ki, keçən dekabr ayının axırlarında Şuşa şəhərinin alimi-fazili Ağə Əbdürrəhim ağa təcili surətdə səfər tədarükü görüb yola rəvanə oldu. Haman ilin avqust ayında Şuşada erməni qonşularının ruhani məktəblərinin yetmiş beş illik yubiley şənliklərini görən və bu məsələdən ötrü erməni keşişlərinin Bakıya səfər eləyib bir neçə günün içində beş yüz min manat ianə yığib qayıtmaqlarını eşidən Şuşa müsəlmanları ağanın bu gizlin səfərinə böyük əhəmiyyət verib yəqin etdilər ki, bu əzimət bir sirrdən xali deyil: ya "Nəşri-maarif" cəmiyyətinin məktəblərinə ianə yığmağa Bakıya və ya canişin həzrətlərinin xidmətinə ərzi-hal verməyə, Tiflisə getməyə ağanın rəyi əlaqə tutub.

O günlərdə Rusiya şahzadələrindən veliki knyaz Nikolay Mixayloviç öz yaylağının yaxınlığındakı şikargahına şikara gəlmişdi. Ağə Əbdürrəhim ağa günə bir mənzil gəlib həman şikargahda şahzadəyə bir ərzi-hal təqdim elədi. Mən bu mətləbi eşidib çox sevindim və öz-özümə deyirdim:

*Dər cahan fili-məst besyar əst
Dəst balaye dəst besyar əst.*

Nə yapışıblar şəkili Molla Fərəc Pişnamazzadənin yaxasından ki, arvad məktəbini belə açdı, filan elədi, onun hünəri nədir, bu cür millət yolunda fədakarlıq eləsin. Öz könlümdə "Molla Nəsrəddin"-in küfrünə verdiyi fitvanı da ağaya halal elədim: daha şəkk yox idi ki, ərzi-hal hüzeni-imperatoruya şahzadənin vasitəsilə bu il çəyirtkədən xəsarət çəkmiş ac Qarabağ kəndlilərinin halını və ya müsəlmanların ayrı bir dərdlərini və ehtiyaclarını təqdim edib bildirməyindən ötrü idi. Sabahı gün həman ərizenin surətini ələ keçirib bu sətirləri sevinə-sevinə başladım oxumağa: "Həzrəti-valayə acizənə ərzi elədim ki, biz nəslən-bənəsl dövlətə ixlas və iradəti-təməmilə sadıq təbəə olub olmuşuq. Atama hökumət xəzinəsindən ildə üç yüz min manat maaş (pensiya) təyin eləmişdilər və hər il mən alırdım. Keçən ildən etibarən o məbləğin yüz manatını kəsiblər. Həzrəti-valadən cəsarət ilə rica edirəm ki, mənə yazığı gəlsin və qərardad eləsin ki, o yüz manatı kəsməsinlər, yoxsa bütün küflətimlə acımdan ölləm"...

Ağanın həqiqətən ehtiyacını və üsrət çəkməyini mən də bilirdim. Odur ki, heç təəccüb eləmədim. Onu bilirdim ki, keçən rəməzan ayında var-yox ağa üçcə min manat minbərdə pul yığdı, mənə məlum idi ki, ağa Təbrizdən gələn özü kimi bir müstəhəqqi-ianə mollanı bütün yayı evində qonaq eləyib axırda da cibinə iki yüz manat qoyub Məşhədi-müqəddəs ziyarətinə rəvanə elədi. Onu gözümlən görmüşdüm ki, ehsan və səxavətlərilən məşhur Qarabağ bəyləri ağanın başını yüzlüyə quyluyurdular və Bahadırbəy hər yüzlüyü verdikcə ağa deyirdi: Ay Bahadır bəy, səni özümlən yoldaş eləyib Məkkəyə aparacağam...

Nə demişəm belə tərəqqiyə! Kim deyir biz erməni qonşularımızdan geri qalmışıq: onlar Qafqazda olub çim altından su yeridirlər və bütün Avropanı qalxızıblar Osmanlı dövlətinin üstünə ki, Ermənistanı gərək istiqlaliyyət verilsin! Elm bizdə, əsil müsəlmançılıq bizdə, ittihad bizdə. Hər yanda məktəblərimiz, cəmiyyətlərimiz, "Şəlalə" kimi məcmuələrimiz, Ağə Əbdürrəhim və Molla Yelbəh kimi ruhanilərimiz. Bəh-bəh, Allah bədnəzərdən saxlasın...

*Gəl keyfimin dörddən biri:
Qarabağda bağ olmaz
Qara üzlər ağ olmaz.*

Harada qalmısan ay Xortdanbəy, elə Qafqazdakı şairlərimizi gözün görür, əgər gəlib bu dəstgahları və Bakıdakı opera yazan mollanı görsən inangilən ki:

Ürəyində yağ olmaz.

Lağlağı

ELAN

İrəvanda təzə açdığım qiraətxanada beş yaşına kimi müsəlman qardaşlara ərəb dilinin mədd məxrəcini və qiraətini öyrədirəm. Hər kəsin pulu olub olmamağına papey deyiləm. Məqsudim din qardaşlarıma qiraət əzbərləyib cəhənnəm odundan nicat verməkdir. Hər kəsin həmd surəsi düz deyil, təşrif gətirsin ona vələzzallinin boğazın harasından çıxmasını başa salım.

Adres: İrəvan, Dəmirbulaq, Mir Qafar oğlu.

İDARƏMİZƏ YAZILAN ƏŞAR NÜMUNƏLƏRİ MÜHƏRRİRLƏRİMİZ

Şeyx Hüseyinin görsə Mirxaniyan bəyanül-həqqini
Dinə gəlmiş guşimizdən qət edər dəğdəğəni

Bərəkallah, afərin, olmaz belə şərhi-cəmil
Düşməni iskat üçün yazmış qoçaq bir çox dəlil

Müştərinə görsə kim azər yazıb bir təzkirə
Qorxuram salsın "Riyazül-əşiqini" təndirə

Başına torpaq, kitab yazmaq yazıq Nəvvaba bax
O da bir Nuşafərin yazmış yaman gözdən iraq

Çərxi-dövrən barilaha sındıreydi xaməsin
Yazmayıb göstərməyeydi xəlqə məzlum naməsin

Mir Kərim eylər təəssüf daim öz təfsirinə
Olmadı biçərə məzhər bir kəsin təqdirinə.

Ruhi-Sədini edib də kəndinə nifrinxan
Yazdı bir bax cürətə Rahil də şərhi-Gülsitan

Ərseyi-şirani seyr eylər baxın bir tülküyə
Seyyidi-Zərgər çevirdi Bustani türküyə

Bizdə gör olsaydı bir sahibqələm hədiyyi-rah
Cahilə olmazdı meydani-ədəb baziçəğah.

Simurğ

ATA-OĞUL

Ey oğul, yazma tamam sahibqələm divanədir
Hali kafir halıdır həp yazdığı əfsanədir
Sən burax bu məsləki bir də qarışma bu işə
Bax, ziyanı mala, cana, dinə həm imanədir
Ay oğul Allaha bax gəl tök ətəkdən daşı sən
Tutduğun bu məsləkin xeyri sənə aya nədir?
Zülmü qəhri-fisq ilə məşhurdur cəddin əbin
Bu zamanda bu sifətlər şəxs üçün mərđanədir

Quliyabani

XIRIM-XIRDA XƏBƏRLƏR

Tiflis - Bazar günü yanvarın 26-da mövludi-nəbi
münasibətilə Şeytanbazar müsəlmanları şeytana lənət
eləyib bazar-dükanı təkmil bağlayıb şiələr Şah Abbas
məscidinə və əhli-təsənni qardaşlar öz məscidlərinə

Электрон. Грузинск.

Изд. Товарищества Больш. Ванкская ул. №12

yığışib bir-birlərini təbrik etdilər və hər iki məzhəbin
ruhaniləri mövluda dair gözəl moizələr bəyan edib
camaatı müstəfiz qıldılar və qərar qoydular ki, gələn il
bu gözəl bayramı şiə-sünni bir yerdə saxlasınlar. Allah
hamısına cəzayi-xeyr versin.

Şulaver - Borçalı müsəlmanlarının başları
Tiflisdə təzə açılan "Xarpux" klubunda qatışıb orada
qumara - latoya, içkiyə çoxlu xərcləri çıxdığına görə
Şulaverdə erməni Artyom Sərkisov öz xərcilə
müsəlmanlara bir məscid və bir mədrəsə bina etmək
istəyir. "Molla Nəsrəddin" idarəsi məxsusən öz
təşəkküratını sahibi-ehsan olan Sərkisova bəyan edir
ki, həqiqətdə əgər müşarileyh bu xeyr işi öz öhdəsinə
götürməsəydi borçalılar əllərinə düşən pulları
məscidə ianə edib daha hər iki gündən bir Tiflisə
gəlməkdən və "Xarpux" klubunda olan danoslardan və
oynanan qumardan və latodan binəsib olacaq idilər.

Qazan - Rusiyanın Volqa boyunda sakin
müsəlmanları araq içmək məsələsinin şurayi -
dövlətdə müzakirəyə qoyulduğunu eşidib iztiraba
düşüblər ki, məbada qraf (Vetite) (Kokofisova) qələbə
çalıb Rusiyada araq istemalını qadağan etdilər. Ona
görə indidən bir böyük cəmiyyət təşkil ediblər ki, İran
fabrikalarına külliyyətli miqdarda hoqqa, manqal,
maşa sifariş versinlər ki, vaxt ikən qayrılıb hazır olsun
ki, əgər eyhana içki qadağan olsa müsəlmanlar
başlasınlar tiryak, çərəs, bəng çəkməyi. Çünki bunlar
nəşəsiz heç bir vəch ilə yaşaya bilməzlər və həlak
olarlar. Rəvayətə görə bu cəmiyyətə Qafqazdan və
Türküstandan da vəkillər və nümayəndələr
göndərilibdir və qafqazlı, türküstanlı qardaşlar da bu
xeyir işə yoldaşlıq edirlər.

QÜSSƏLİ XƏBƏR

İrəvanda bu il Hacı Molla Qasım rövzəxan
Məkkəyə müşərrəf olduğuna görə şəhərin cəmi
mərsiyələri münhəsir olmuşdu Dərviş oğlu Molla
Abbasa. O biçərə məhərrəm, səfər aylarını əzbəs ki,
minbərlərdə çığır-bağır, növhə və şivən edibdir indi
səsi kəsilib, boğazı tutulub danışa da bilməyir.
Müalicəyə əşədd ehtiyacı var. İrəvanda təzə açılan
cəmiyyəti-xeyriyyə əgər istəsə ki, gələn il onun
mərsiyəsinin feyzindən camaat məhrum olmasın,
görək bu il yayda müşarileyhi cəmiyyətin xərci ilə
göndərə mədən sularına.

Müdir və baş mühərrir:

Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Ey sarban, ahəstə ran karamə canəm mirəvəd An delke ba xod daştəm ba delsetanəm mirəvəd.

ملائكة الرحمن

№4 Qiyməti 12 qəpik.

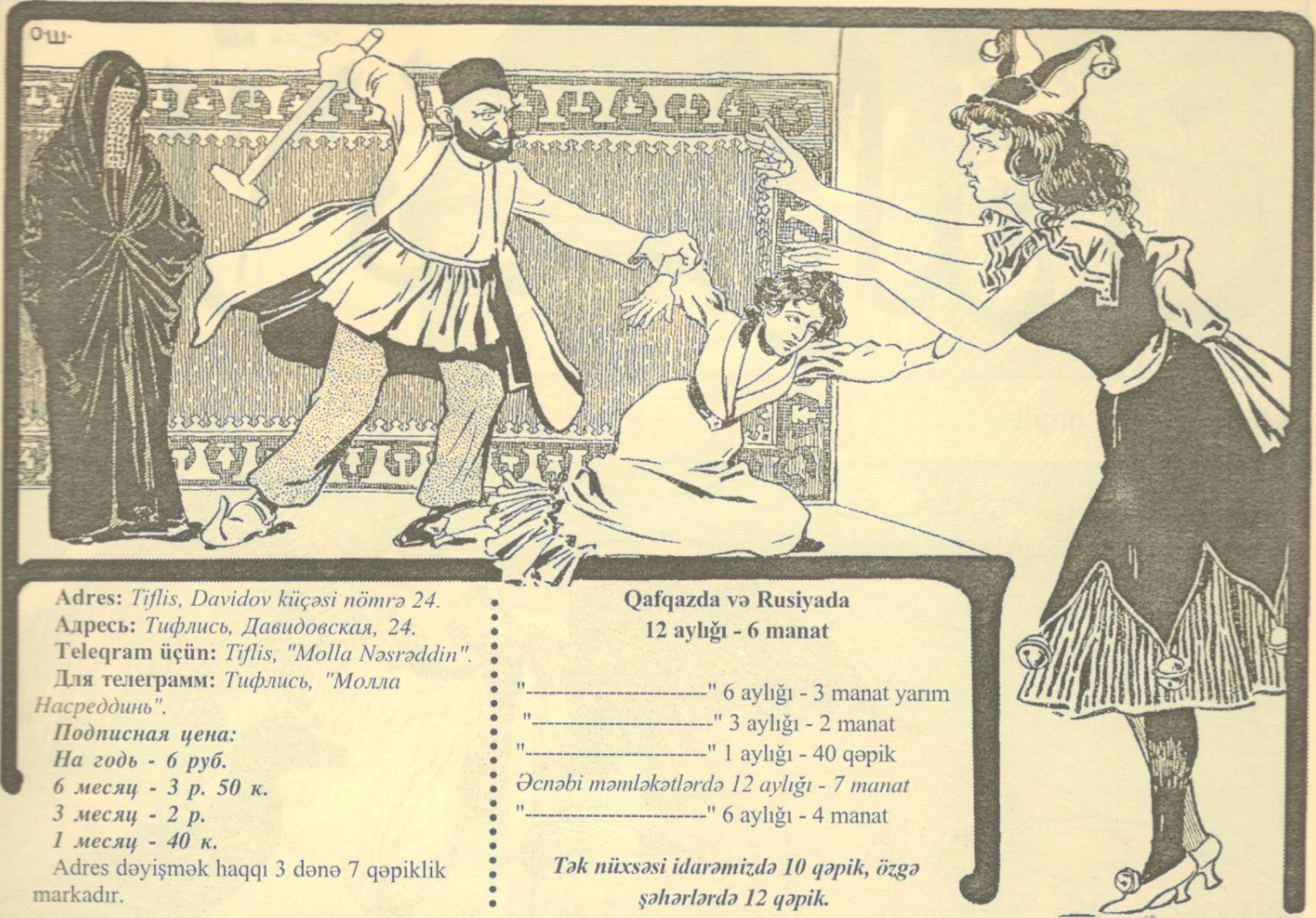
МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 4

Litoq. S.Bixova.

Kilabi-zülmə qaldı gəzdiyin nazəndə səhralar
Oyan ey yaralı şiri-jəyan bu xabi-qəflətdən.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

"Şəlalə" ədəd 3

Səbribəyzadə, bizi atma, amandır, getmə!
 Millətin halı bu gün xeyli yamandır, getmə!

Yaxşı təfsir elə öz rəyin ilə Quranı
 Çadıra, çarşaba bük dustaq elə nisvanı
 Qoyma getsin qabağa milləti qaytar ani
 İndi Qafqazda böyük bir həyəcandır, getmə!

Gedəsən, kim yazacaqdır bizə eşqü həvəsi?
 Milləti-qəməzdənin kim olacaq dadrəsi?
 Sən ki getdin dəxi sır-sır kəsilir mən biləsi
 Bir qədər səbr elə bir ləhzə dayan, dur, getmə!

Getmək etsən də iradə səni qoymaz İsa bəg
 Sərf edibdir sənə həm jurnala çoxlu əmək
 Sən ki getdin ədəbiyyat bütün öldü demək
 Bu günahı eləmə, vaxtı yubandır, getmə!

Başına cəm elə Haqqı kimi hər naxələfi
 Ağzına hər nə gəlir yazsın itirsən kələfi
 Çap elə birbəbir əşari-qüruni-sələfi
 Sənə dikmiş hamı gözlər nigərandır, getmə!

Gündə yaz, həftədə nəşr et ədəbiyyati-ətiq
 Fikri-mövhum ilə qıl kəndini heyrdə gəriq
 Sənə Haqqıyla Müzəffər olacaq yari-rəfiq
 Tök ətəkdən bu daşı, gör nə zamandır? Getmə!

Kaş ola beş dana Qafqazda sənintək şair
 Elmdə, fəzl, kəmalat, hünərlə mahir
 Heyf boşdur əlimiz sən ki gəlibsən hazır
 Qoyma cahil qala bu milləti qandır, getmə!

Sən ki getdin deməli vay bizim halimizə
 Kimdi yazsın o gözəl şerləri bir də bizə
 Heyf, səd heyf o gözəl müntəxəbatə o sözə
 Qal bizə sadə ibarətləri andır, getmə.

Tiflisdə müsəlman teatrının lojasında
əyləşən müsəlman qardaşlar.

– Qardaş, Kablayı Allahverdi burdadır?
– Yox əmioğlu, görmürsən ki, məndən savayı burada heç kəs yoxdur!

جواد لنگران قاضی سىڭ مرافەسى
Cavad Lənkəran qazısının mürəfiəsi

*Quyaş nə, ay nə, kəvakib nə, il nə, həftə nə, gün nə?
Bilirlər öylə nədir kəhkəşan o boyda, o boyda.
Baxıb kəhəlätinə onlara təəccüb edərsən
Bilir olar nədi, sud və ziyan o boyda, o boyda.*

S.İ.S.

*Yaxşı budur danışmıyıb, yaxşıca rahat əyləşim
Xalqa rücuu olmasın, başı səlamət əyləşim
Eybini xalqın açmayım dinc, fərağət əyləşim
Hər nə xələyiqlə eyləsə, yaxşı budur danışmayım.*

*Bəs nə edim ki, yox bizim ülfəti-ittihadımız
Mayeyi-fəxr olub bizə kinə ilə inadımız
Xalqı salır zəlalətə fitnə ilə fəsadımız
Gündə beş on cavan ölür, yaxşı budur danışmayım.*

*Mən nə yazım ki, yox bizim sənəti-şügli-karımız
Mən nə deyim gedib bizim qeyrəti-nəngi-arımız
Bir-birimizə qalmaq olmur zərrəcə etibarımız
Bəs nə üzilə söyləyim, yaxşı budur danışmayım.*

*Mən nə üz ilə dil açım başlamağa təranələr
Çünki cəhalət əhlinə haq görünür fəsanələr
Məskən olub cavanlara künci-qumarxanələr
Haq sözə kim qulaq verir, yaxşı budur danışmayım.*

Süpürgəsəqqal

XIRIM -XIRDA XƏBƏRLƏR

Təbriz. Bu günlərdə Mirzə Əlixan ədibi-xəlvətin təhti-idarəsində "Cərideyi-islami"-nin əvvəlinci nömrəsi çıxdı. Ümdə bu cəridənin məsləki hansı müctəhidin ələm və layiqi-təqlid olduğunu ümum din qardaşlara bildirməkdir. Bu cəridədə həmişə bəhs olunacaq: şəkkiyyat, səhviyyat, istibra, heyz, nəfasi-qüsl, təharət və hər cür şər'i məsələlərdən. Yaşasın belə bir islam tərəfdarı olan cəridə...

Bakı. Şəhərimizin müəllim və tacir və doktoruna isnad verilən iftira ki, guya onların hər üçü peyğəmbər vəfatının gecəsi klubda sübhə kimi eysü işrətə məşğul olublar, yalan və əsilsiz çıxdı. Rəvayətə görə həman gecə, həman tacirə Anna

Petrovna nə qədər əczi-ilhah eləyib yalvarıbdır ki, gərək mənim ilə gedək kluba, qəbul eləməyibdir. Allah belə təvəlla, təbərta sahibi olanlarımızın birisini min eləsin.

Tehran. Burda nəşr olunan "Rəd" və "İrşad" qəzetləri teleqraf ilə öz həmməsləkləri olan cərideyi-islami təbrik etdilər. Təbrizdə çıxan "Tovfiq" ruznaməsinə dəxi öz qələm arqadaşının meydanı-mətbu ata qədəm qoyduğundan dolayı gözdəndirliyi veridilər. İnşallah bu iki cərideyi-fəridənin bərəkətindən az bir vaxtın içində Azərbaycanın əhli sahili-nicat və səadətə çıxarlar.

Naxçıvan. Danabaş kəndinin mərsiyəxanı Molla Ələsgər bu gün bir məclisdə bu minval ilə ifadəyi-məram etdi: Həzərat, bilin və agah olun ki, hər kəs evindən dura üz qoya məqbərəyə tərəf ki, gedim molladan filan dini məsələni sual edim, Xudavəndi-ələm həştad min mələikəyə hökm edir ki, onun qabağına düşüb tərəqqu, yəni yol verin desinlər və o şəxsin hər bir qədəminə bir peyğəmbər savabı verər, odur ki, Fazili-Dərbəndi əleyhüssəlam həmişə buyurardı ki, pərvərdigara, mənə öldürəndə avam etiqadında öldür.

Məkkə. Şərif-Məkkə tərəfindən Hicazın haydut və bədəvi ərəblərinə çoxlu ənəm və cayizə göndərilibdir ki, bu il Məkkədən qayıdan beş yüz nəfər hüccacın heç olmasa yüz əllisini buraxıblar ki, qaçıb canlarını salamət qurtarsınlar.

SÖHBƏT

- Salam əleyküm, Məşədi!
- Əleykəssəlam Kərbəlayı, nə xəbər?
- Balam, gözün aydın muştuluğumu ver.
- Nə var, nə olub, nə muştuluq?
- Sən öləsən muştuluğumu verməsən demərəm.

- Aha... bildim, Təbrizdə vəkil intixab edəcəklər?

- Yox a, o bir zad deyil.

- "Tovfiq" qəzetinin müdirinə Nadiri-zaman, Napalyoni-dövrən, hafizi-din və şərəfi-pənc milyon nüfusi-Azərbaycan həzrət Hacı Səməd xanın

ünməli-mübarəkini "Tovfiq"da dərc etmək savabına
yaqın yuxuda peyğəmbərlik verilib?

- Vallah o da deyil.

- Cox yaxşı, müşduluğun borcum, de görək

nədir?

- Hacı Fərəc sərrafın oğlu Mirzəgəni tacirbəşi

edədlər.

- Na deyirsən, a kişi! Onun na qabiliyyəti var idi

tacirbəşi olsum?!

- Niyə qabiliyyəti yox idi? Əlhəmdülillah pulu,

dövləti, mülkü, qoluçomaqlığı, kəndi, bağı, qalın

peysəri, yekə qarnı, daha na istəyirsən?

- Bəs ağıl, kamalı?

- Tacirbəşi nədi, ağıl kamalı oldu nədi. Ağıl,

kamal o adama lazımdır ki, meişet üçün başım

dolandırırsın. Buna ki o lazım deyil?

- Mən nə deyirəm, qardaş, Allah mübarək

eləsin.

ELANLAR

Tiflis - Hökumətin tezə binaüzərliğinə görə
Tiflis şəhərində hər kəs istəsə gecə-gündüz xanəndə
və sazandar ilə küçə və bazarda, restoranlarda və
qastinlərdə kef gəke bilər. Ona görə ümum Bakı və
Gəncə, Qarabağ, Şəki, Şirvan, Zəyən, İrəvan,
Naxçıvan xanlarına və bəylərinə kamali-əhtiram ilə
əlan edirik ki, hər kəsin kəflənmək və lül qanber olub
faytonu faytona yanaşdırıb çaldıra çaldıra, ırtı gəke-
çəke küçəbazlıq etmək və faytonun içində elində
butulka oynamaq meyli olsa təşrif gətirsin Tiflisə,
daha öz məmləkətində polis nəfərindən minnət və
başəğrısı çəkənsin.

Şulavər - Milyonçu erməni xozeyinləri Bərgəli
məhəlinə olan iki yüz para kəndlərdə sakin
müşəlman kəndlilərinin çöllərdə ilan kimi qabıq
qoyub döşləri üstündə sürünüb isti günlər qabağında
qan-ter töküüb, malarına tutub, pambıq əkməklərini
nəzərdə tutub, ırekləri onların halına yamib elan
edirlər ki, onlar hər desyatin pambıq yerinə yüz manat
qabaqdan kəndlilərə pul verirlər bu şərtilə ki, o yerlər
na qədər pambıq gətirsə pulunu üç manat hesab edib
çəkib təhvil alsınlar. Ümum Bərgəli əhalisi bu
xozeyinlərin belə ədalət, müvəvət və insaf ilə rəftar
etməklərindən nəhayət dərəcədə razıçılıq edirlər.

BİZƏ YAZIRLAR

Tərtərdən - Cənab Molla emi! Məlumunuz
olsun ki, Qarabağın mötəbər bəylərindən birisi ki, tezə
aldığı arvadının qorxusundan köhnə arvadını və özü
ilə bir şəkildə olan oğlunu dənmişdi, bu məsələnin
süddə qəbulu keçməyindən ötürü 32 manat "dəycus"
nəzri etmişdi, indi palatada arvadın kəbin kəgizini
padloq hesab edib, kəbin kəsən mollaya təqbeh
kəsildiyinə görə həman bəy nəzir dediyi 32 manatı
mövcibincə gərək horta qazanın başına cəm olub
əllərində gömge hortadan içib duasını oxuyalar.
Sizdən təvəqqe olunur ki, nə cür olsa Tiflisdə
Şeytanbəzardan 17 nəfər dərviş tapıb nəloj eliyəsiniz
Kərəne yüzbaşısı Molla Məhəmmədin üstə ki, o dəxi
zəhmət çəkib Molla Eyvazı yətitirsin.

(Sizin müxəllisiniz Mirzə Xuduşbəy)
Rəhmənə kəndindən - Qədim zamanlardan
müqəddəs və möhtərəm sayılan Piri-Yusif adlı piri bu
axır illərdə bilmərrə camaatın gözündən düşmüşdü,
daha nə oraya məhərrəmdə dəstə çəkən olurdu və nə
sair vaxtlarda qurbən, halva nəzir gətirən, amma sağ
olsun dəstəbəşi Mir Böyükəgə Məmmədov ki, bu il
aşura axşamı öz aşnası ırtı qızının xətrinə ki həman
pirin yovuşğunda olur, dəstəni gənə o tərəfə çəkib
həmi özünü qıza nişən verdi və həmi piri yada saldı.

TİFLİSDƏ "ŞƏRQ" MƏTBƏƏSİ

Mətbəəimizdə qəbul olunur hər cür çap işləri:
paket, blank, şcot, qəbz dəftərgələri, kitablar və
qəbul olunur, zadatka göndərmək lazımdır.

Адрес: Тифлиси,
Банная ул. типография "Шарк"
Исманиты Газань-заде.

Электрон. Грудниш.

Изд. Товарищества Бюш. Банкская ул. №12

Və in yukədu-l-ləzinə kəfəru liyəzliqunə biəbsarihim...
Qoymayın amandır belə tərəqqiyə göz vururlar. Allah bəd nəzərdən saxlasın...

ملا نصر الدين

№ 5 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 5

Pərvərdigara belə də zülm olar ki, gözüm baxa-baxa cəzirlərimi əlimdən alıb düşmənimə uddursunlar...
 Къ вопросу о присоединении эгейских острововъ къ Греции.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".
Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.
 Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

ƏŞ'AR

Mixəkli hillidir əcəb tərəklə aşu molların
 Tapılsa harda bir lotu olar həmaşı molların.

Səri-pilovda hər gecə qoyar turac qırqovul
 Səfa sürər soraq edən tapılsa harda bircə dul
 Hüzurə gündə bir kərə camaatı edər qəbul

Birin qəbul edən kimi birin qovar lədəlvüsul
 Təmayilati-nəfs ilə qızıbdı başı molların
 Həvadisi-zəmanədən hanı təlaşı molların.

Üruc edəndə minbərə ərəbcə vəzlər deyər
 Ədası həm təkəllümü ülubi-nası cəlb edər
 Zibəs ki əbdi-bətndi həmişə mehman gedər

Hər ay başında bir gecə camaatı qonaq edər
 Cavandı qırxı keçməyib hənuz yaşı molların
 Fərəh verir qadınlara göz ilə qaşı molların.

Yeri düşəndə başlayır avam üçün müqəddimə
 Oxur əlimi əlləmə mükərrəmi mükərrimə
 Qılar namazi-meyyidi besəd hezar zümzümə

Səxavəti-kərəmdə həm, kişi əvəzdi Hatəmə
 Tutubdu səhni-məscidi a toy şabaşı molların
 Müridi səcdələr yapar görünsə başı molların.

Həsari-şəhrə bənzəyir onun zəxim heykəli.
 Çıxar sədası top kimi deyəndə əlmüvəkkəli
 Olub yazıq camaatın bu şəhrdə mühəssəli.

Nisayı sevdiyindən ol soraq edər əramili.
 Ədili yox zəmanədə ağırdı daşı molların
 Əvəzdi sanki girməyə səri-təraşı molların.

ASARİ-TƏRƏQQİ

Bu gün idarədə əyləşmişdim və Orenburqda nəşr olunan "Vəqt" qəzetində Buxaradan yazılan bir gözəl məktubə mütaliə edirdim. Nagah gördüm qapı açılıb iki-üç nəfər şəxs sərəsimə içəri girib

başladılar məni məzəmmət eləyib yuyub arıtmağa ki, sən niyə bu şəhərdə bir bu qədər gözəl-gözəl işlər olur və qəribə-qəribə əhvalat üz verir, götürüb "Molla Nəsrəddin" jurnalına yazmayırsan? Məgər sən ancaq ona lazımsan, bircə yazarsan ki, Göyçay qazisi qız qaçırdıb kəbin kəsib kəsmək üçün onun yanına apararı oğlanın əlindən həman qızı alıb, neçə aydı özünə hərəm eləyib saxlayır və indi biçara qız hey dad-fəryad eləyir ki, Allah xatirinə məni azad elə gedim. Qazı körpə uşaq kimi gözlərinin hiliyini axıdır ki, aman günüdür getmə, sən getsən mən ölərəm?!!!

Məgər sən bircə buna lazımsan götürüb yazasan ki, Culfada 2 fevral gecəsi "Anqlıya" mehmanxanasında bir ədib və iki nəfər tacir keyflənib sazandar ilə bir naməhrəmi oynadırmışlar. Nagah ədibin saxlaması Marusya qəflətən qapıdan girib şərab butulkasını çalıb ədibin başına. Qan durub fantan eləməyə və indi həkimlər deyirlər ki, şişə sınıqları giribdir ədibin başının içinə daha onun beyni xarab olacaq və millətə bundan sonra onun faydası çatmayacaqdır!

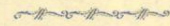

Dedim, qardaşlar, Allahı seversiniz az məni məzəmmət və məlamət eləyin, deyin görüm nə olub axır? Nə qəzavü qədər üz veribdir. Əgər müsəlman aləminə faydalı bir xəbər olsa onu da yazmaq mənim bu göy gözlərim üstə: dedilər a kişi dəxi bundan artıq nə xəbər olsun ki, traqtırçı Ağa Mir Hüseyn təbrizli ki, neçə illərdi əhli-əyal şərməndəsi olub qapı daldasına düşüb, vətən üzünə həsrət qalıbdır. Bu günlərdə neçə müddət ilə iki gözləri kimi bəslədiyi qoçuna bir qəfəs qayıdırıb qoyub qəfəsə Bolşoy skorost ilə aparıbdır Bakıya ki, orada döyüşdürsün. Bundan da qəribə və eşitməli xəbər istəyirsən? Niyə götürüb yazmırsan ki, o cür şüurlu və fərasətli adam bütün dünyada məşhur olsun və belə yaxşı iş gördüyündən yana adı dastalnlarda deyilsin. Dedim başüstə onu da yazaram.

*Qələm götürdüm ələ istədim səlam yazım
Bizim bu işlərə dair açım kəlam yazım
Bunu bilin ki, müsəlmanların tərəqqisi
O qədərdir edə bilməm onu təmam yazım.*

Dedim qardaşlar, indi ki siz sözüünüzü qurtardınız qulaq verin görün Buxaradan nə yazırlar? Və başladım uca səs ilə "Vəqt" qəzetəsini oxumağa: Buxara halları kobdan təvəkkül mənbəilulum sanalğan Buxarada əxlaq pozğunluğu pək ziyadə şayə bula başladı. Bunda əqlə səmi turqan toy yasılır, ol toylar bir vaxtda miskirat və fəhşiyatsız ötəmi, kobdan təvəkkül həxi israr zəkatçının toyu buldu. Bunda qılınğan israf belə bunda qılınğan pozuqlıqların hesabın bir Allah gəbilə bayram eyd günləri gəlsə bütün bay beçə və bütün məxdumzadələr yani Buxarağa çıxıb qalistinsələrgə tolalar qayda qarasın onda xəyanət rüşvət fəhş hətta kob məmurlar qazılar da şunun ilə mübtəla.

Qurban bayramı idi Buxaranın işanlarından x-dinin bəradəri və müridləri eydi-qurbanını yaxşılab bayram itü için Buxaradan bir neçə çərək miskirat alub ton boyunca keyf çəkəkanlar şol arada yoqifinə bir nərsə üçün söz görüşdürüb pəza çıxğan nəhayəsində işan həzrətinin bəradərinə birisi bıçaq belə çan-çəkan huşsuz yatub qalğan.

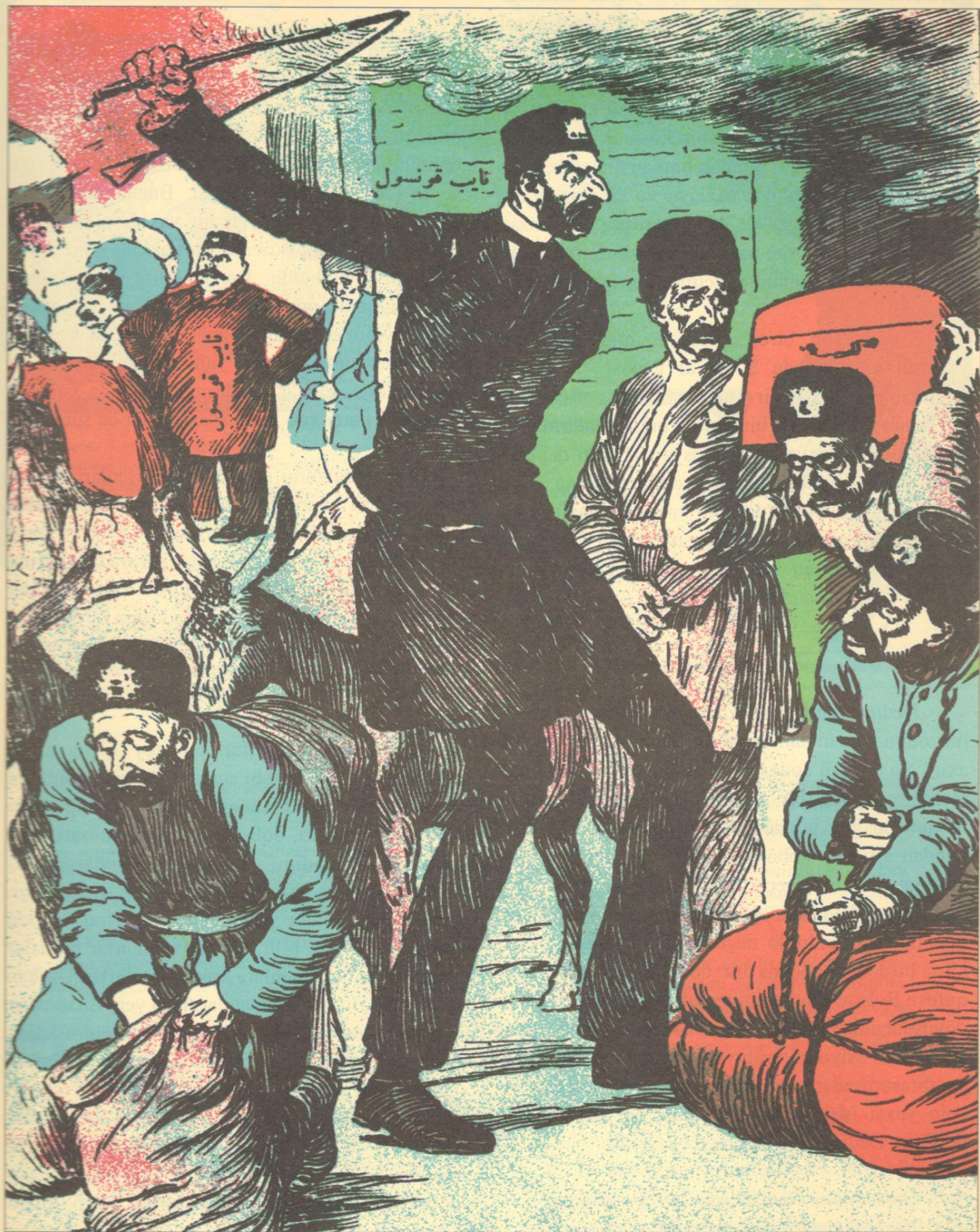

Gördüm ki, həriflər bir şey qanmadılar. Başladım onlara mətləbi andırmağı ki: qədimdən elm mənbəi olan Buxarada əxlaq pozuqluğu o dərəcəyə varmış ki, əqli deyil, hədsiz məsariflərlə toylar yapılır qədim vaxtlarda bu toylarda işki olmazdı. Amma bu axırlarda həxi Zakatçının toyunda olan əxlaq pozuqluğun və israfın hədd hesabını bir Allah bilir. Böyük məmurlar mollalar və qazilər də bu günahlara mürtətib olurlar. Qurban bayramında Buxaranın əyanlarından yeni Buxaradan bir çərək şərab götürüb eyş-işrətə məşğul olarkən sözləri çəp gəlib bir nəfəri bıçaqlayıblar. Gördüm bu müsəlman qardaşlar bir qədər kiridilər və o birisi dedi ki: axır buxaralılardan hamısının başında əmmamə var. Onlar o əmmamələrdən həya eləmirlər ki, bu cür fəsq-fücürə mürtətib olurlar. Dedim, qardaşlar dünən bir nəfər gəlib mənə şikayət edirdi ki, Tiflisdə olan Puşkinski şkolada müsəlman müəllimlərindən birisi hər gün şagirdləri döyür, söyür və başlarının tüklərindən yapışıb dartıb vurur o divara, bu divara.

Qars mahalı.

Деяния персидских консульских агентов на Кавказе.

Qarabağ mahalı.

Gərək bu rəiyyətləri soyub lat-lüt eləyib bu mahallara öylə od vurram ki, tüstüsü göyə çıxsın...

Gərək İran fəhlələrini darmadağın dağıdam və bütün var yoxlarını əllərindən alam ki, bir də bir əhəd bir dənə təzkirə ilə dolanmasın və hərəyə üç dörd təzkirə aldıram.

Culafda 3 fevral gecəsi "Англия" mehmanxanasında ittifaq düşən qanlı hadisə.

Нѣкій кровавый инцидентъ въ Джульфѣ.

Ax! Nainsaf Kablayı Məhəmməd Şafi! Sən ki, könlünü özgəyə bağlayacaq idin niyə məni neçə aylardı bənd edib saxlamısan?!! İndi çək öz əməlinin cəzasını...

Söz yox ki, o cür müəllim tərbiyə verdiyi şagirdlər böyüyüb axırda olacaqlar təbrizli Mir Hüseyn və buxaralılar kimi, daha buna biçara Molla Nəsrəddin nə eləsin? Qülhüvəllah ilə donquz darıdan çıxanda yazmaq ilə də bu vücudlar müctəhidi-mütənəbbihə olarlar...

Sarsaqqulubəy

İDARƏMİZƏ YAZILAN ƏŞ'AR NÜMUNƏLƏRİ

Dəbəngə nəzirə:

Zaqranitsa ola mə'va bütün əhrarlara
Vətəni tapşıra millət yədi-əğyarlara
Yetişə hökm Səməd xan kimi murdarlara
Basdıra, kəsdirə bu milləti bu xan, mənə nə?

Şeyximiz ayeyi-Quranə yazı ziddi-kitab
Hər vərəqdə eləyə əmri-xudavəndə itab
Baş yarıb ölməyi ədd eyləyə bir əmri-səvab
Mollalar da ola bu şeyxə sənaxan, mənə nə?

Mirzə Məsud ola qazı, verə fitvayi-həlal
Verməyə əcnəbiyə milləti soymaqda məcal
İldə yüz dəfə gələ Tiflisə ba cahi-cəlal
Naxçıvanda ola həm qaziya mehman, mənə nə?

Məlik Nəqqal

ATMA

Ey aqıl olan, üns olan, imanını atma
İnsafını, vicdanını, Quranını atma
Gey isti keçə əyninə, vur qəlyana qüllab
İnsansan əgər millət üçün canını atma.

Qəsd eləsə də canına gər molla danışma
Cəhd eyləgilən milləti-biara qarışma
Sünnini ədu san özünə, onla barışma
Bir cüft mələki huriyi-qılmanını atma.

Al Gülsənəmi bir yanına, bir yana Ceyran
Bir yanına Gülzarını al, bir yana Reyhan
Bir yanına al Fatiməni bir yana Mərcan
Öldür özünü zərrəcə nöqsanını atma.

Əbülfəzl

Nəzirə

Əsrlərdir cəhl ilə dolmuşdu məğzi-şişəmiz
Mərifət kəsb etməyə yox fikrimiz əndişəmiz
Əcnəbilər seyr edir dünyanı aeroplan ilə
Bizlərinə qətl-qarətdir həmişə peşəmiz
Xüşk olub bərgi-sədaqət səbzdir xari-riya
Sərsəri-cəhli-bətalətlə xəzandır peşəmiz.

Dari-ümmidi binasından xərab etməkliyə
Mollalardan alma hazırdir həmaqət tişəmiz
Nəqli-himmətmiz göyərmiş bar-bərgi yox hənuz
Çünki abi-cəhl ilə yeksər sulanmış rişəmiz.

Çarığlı

ÇIXAR

Ol zaman kim pərdədən naz ilə istigəna çıxar
Hərlənir başım uçar, huşum edər pərva çıxar
Can quşu pərvanətək nazında ey dövlətlilik
Yanmağa gərçi edər pərva vəli peyda çıxar
Dini həm, imanı həm, insaflı yığsan bir yerə
Cümləsi əfsanədir axırda pul mənə çıxar.
İstəyəndə bir kasıbdan ötrü məndən bir qəpik
Baxma şad durmağıma ruhum, canım, qəta çıxar
Ol zaman divanə ollam küçədə getdikcə mən
Görsəm ər bir guşədən bir saili-əmə çıxar.

H.M.

FAYDALI XƏBƏRLƏR

URUMİ - Bu axır vaxtlarda həzrət Əsrəf Səməd xanın təvəccöhatından Urumi şəhərində böyük tərəqqi və mədəniyyət müşahidə olunmaqdadır. Yaxşı klublar açılıb, hər gecə xanlar, ağalar və tacirlər sübhə kimi qumara məşğul olub, otuz min tümənlik kəndləri beş min, üç min tümənin yanında girovda qoyub uduzurlar və şəhərdə yüz əllidən artıq meyxana açılıb camaat asudə və arxayın eys-işrətə məşğuldurlar və şəhərin hər guşəsində kafe şantanlar bina eləyib həzrət Əsrəfin ömrünə dua edirlər.

ŞAMAXI - Şəhərin dumasının təzə seçkisi yavuşlaşmağa görə hər gecə evlərdə pilov qonaqlığıdır. Ona görə şəhərdə düyü, yağ qəhətliyi

düşüb, mollalar dumaya layihə təqdim ediblər ki, tezlik ilə yazıb Bakıdan 2 vaqon düyü və bir vaqon yağ gətirsinlər. Əks surətdə mollalar bəzi nümayişat icra edəcəklər.

QAFQAZ - Buranın camaatı Nisa xanımın təhti-riyasətində "Novruz" mədrəsəsini təzədən açıb uşaqları laməzhəb etməklərinə görə əllameyi-fəhhaməyi-axund Molla İsmayıl Həsənzadə minbərə savar olub onları təkfir və camaatı bu cür xilafi-şər' əmələ getməkdən mən' etdi və təzə üsul ilə oxumağın şər'i-şərifə müğayir olduğunu mötəbər və möhkəm dəlillər ilə ümumə isbat etdi.

DƏYƏNƏK

*Bir cəmiyyət ki, onun sədri olan bir kimsə
Bilməyə öz dilini rusca qıla nitqi bəyan
Nə yapar bir belə dərnək nə olar hasili-kar?
Köhnə tas, köhnə hamam lap düzü ondan da yaman.
Yetim cüce*

ELAN

Axır çarşənbə yaxınlaşdığına görə ümum kəl və qoç və it saxlayanlara elan edirəm ki, neçə aylar ilə töylədə xama bağladığım kəlimi və qoçumu fevral ayının axırında xamdan çıxardacağam. Hər kəsin kəl, qoç döyüşdürmək və it boğuşdurmaq xəyalı olsa aşağıdakı adresə rücu eləsin: Bakı, İçəri şəhərdə Hacı Ağabəy.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

BUXARA - Əmir həzrətlərinin səxavət dəryası cuşa gəlib Buxarada bir darülfunun təsisinə üçün bir milyon manat ianə etdi və Türküstanın hər şəhərində çoxlu edadi məktəblər və qiraətxanalar açmağa fərman verdi.

TEHRAN - Maarif və maliyyat vəziri prins Danişin iqdamatının bərəkətindən İranın hər şəhərlərində maarif işləri bu axır vaxtlarda nəhayət dərəcədə tərəqqi edibdir. Ona görə ətəbat müttəhidləri çoxlu bədnəzər duaları yazıb göndəriblər Tehrana və bu günlərdə cənab Daniş İranın hər tərəfinə səyahət edəcəkdir ki, həmi məkatib və mədarisə özü şəxsən nəzarət etsin və həmi o bədnəzər dualarını oraların qapılarının başına yapışdırsın ki, bəlkə göz dəyməyə.

POÇTA QUTUSU

İrəvanda "Kor şeytan"a - Yazırsan ki, bizim şəhərimizdə Sai təxəllüslü bir şairimiz var ki, özü Anna, Nina dildadəsi olduğu ilə bərabər "Molla Nəsrəddin" məcmuəsinin də xeyirxahlarındandır. Həqiqətdə həmin Sailərin söylərinin bərəkətindəndir ki, bu il İrəvanda yeddi-səkkiz yüzillik müştərimiz var. Afərin olsun irəvanlıların himmət və qeyrətlərinə.

Xokandda "Mədara kitabxanası sahibinə" - Lütfi-inayəti-səmədani və istəanəti-Məhəmmədani ilə sayeyi-əmr ənvayeyi-şövkət və həşəmətpənəh imperaturi-əzəmi də rüxsəti-rəsmiyyəyi-valiyyi-vilayəti-Fərqanəyə tovfiqən güşad etdiyiniz Mədara kitabxaneyi-islamiyyənin güşadından çox xoşbəxt və məsrur olduq. Ancaq elanınız müxtəsər olduğundan məqsudunuz anlaşılmadı.

Tərtərdə "Mirzə Qudurmuş" - Yazırsan ki, Düzəcə kəndinin mollasını iranlılar baykot eləyiblər ki, sən niyə əyalını bir dəfə xilafi-şər' iş görməkdən ötrü boşamısan? Doğrudan yaşasın həmsəri təəssübü saxlayan iranlı qardaşlar, bizim etiqadınıza görə də Molla İsmayıl mərəndli çox günahkardır. Çünki evinə sair həmsəhrilər kimi övrətin iyirmi otuz il ilə Mərənddə qoymayıb gətirib yanında saxlayıbdır ki, niyə də belə olsun.

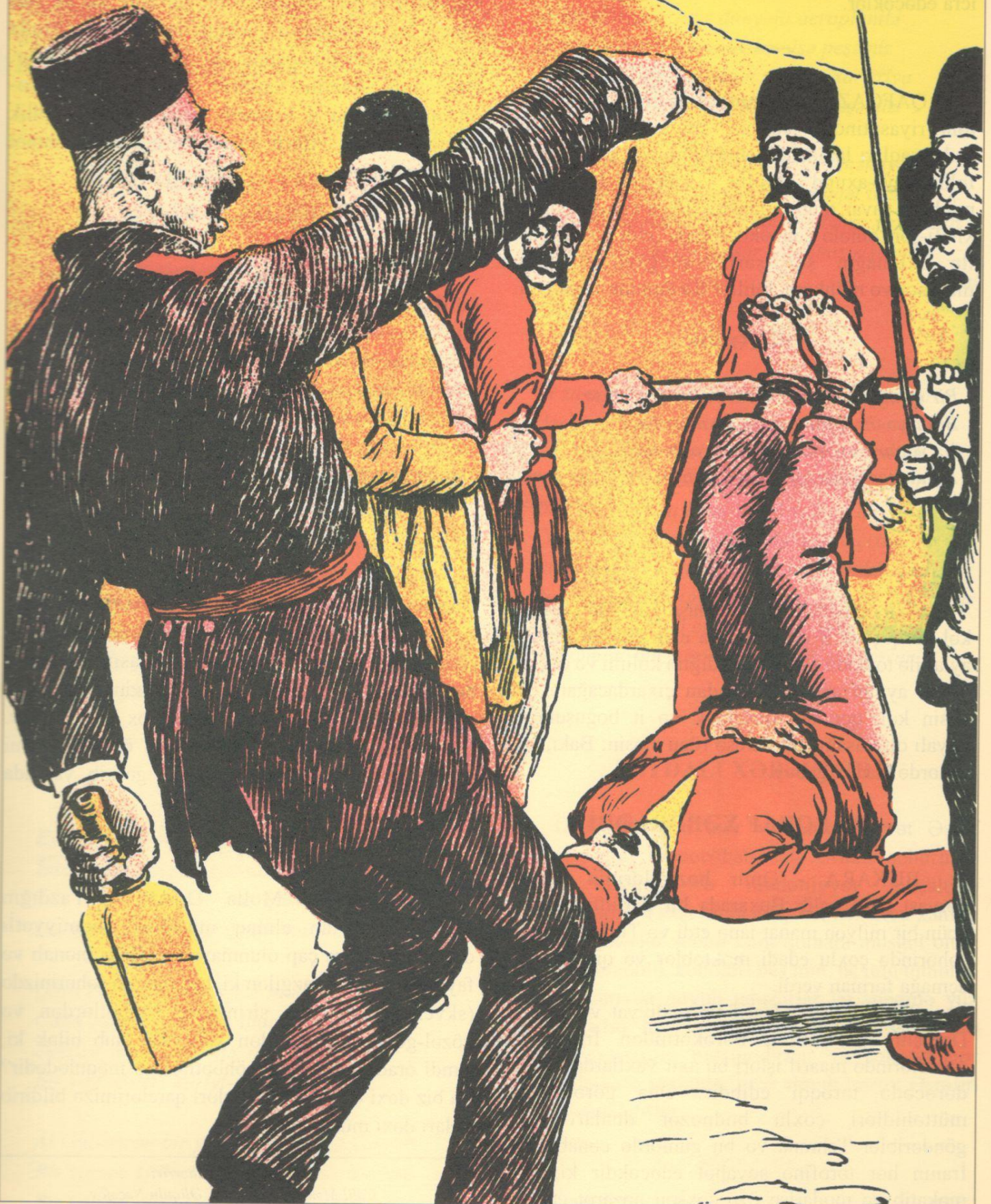
Naxçıvanda "Molla Dosta" - Yazdığın Mollanın qeytan almaq məsələsi əhəmiyyətli olmadığına görə çap olunmayacaq. Çalış mənalı və faydalı xəbərlər yazgilən ki, heç olmasa şəhərinizdə (skverdə) danışılan şirin-şirin söhbətlərdən və gözəl-gözəl qiybətlərdən xəbərdar olub bilək ki, şimdi oradakı bəylərin söhbətləri nə məqulədədir? Ta biz dəxi o gözəl mətləbləri qarelərimizə bildirib onları dəxi müstəfeyz edək.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №21

Təbriz bəylərbəyisi Etimadüddövlənin həddi-şər'i icra etməsi.

Таври́йский Полицеймейстеръ наказываетъ виновнаго изъ употребле́ннн спиртныхъ напитковъ.

*Filan, filan olmuş, sən bilməyirsən məgər həzrət əşrəfin əmrilə gərək araq
içənə üç yüz ağac həddi-şər'i vurulsun?!*

ملا نصر الدين

№6 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

Цена 12 к. № 6

Osmanlı zabidləri

Въ связи съ послѣднимъ приказомъ Энверъ паша по арміи:

Bir surətdə ki, biz politika işinə qarışmıyacağıq və restoranlarda işrət içməyəcəyik və naməhrəmbazlıq eləmiyəcəyik, biz istəmirik belə zabitliyi.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
Адресь: Тифлись, Давидовская, 24.
Teleqram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
Для телеграмм: Тифлись, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüxsəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

YEDDİ YAŞINDAKI QIZIMA

Bəndəm sənin ancaq o rüxi-əlina, ay qız!
 Ol ağ ürəyin ilə, qara xalına, ay qız!

Ey annasının gülşəni-ağuşuna bülbul!
 Vey dişləri inci, gözü nərgis, yanağı gül
 Bənzər olamaz qara ipək saçına sünbül,
 Söylər mələk hər kim baxa şəhbalına, ay qız!
 Bəndəm sənin ancaq o rüxi-əlina, ay qız!

Lazımdır əgərçi sənə həm tərbiyə təlim
 Elmü hünər öyrətməyə məktəb və müəllim
 Amma... bunu ata-baba bizlərdə görüb kim
 Kim mən də baxım surəti-əhvalına, ay qız!
 Bəndəm sənin ancaq o rüxi-əlina, ay qız!

Zülfün kimi bəxtin də qararsın nə işim var
 Çöhrən dəyişib rəngi sararsın nə işim var
 Qəlbin də düşündükcə dararsın nə işim var
 Yanmaz ürəyim bircə tikə halına, ay qız!
 Bəndəm sənin ancaq o rüxi-əlina, ay qız!

Doqquz yaşa yetməkliyini gözləyirəm mən
 Bu yaşə çatarsan iki ildən irəli sən
 Onda olacaqsan bala bir yaz kimi şən
 Hər yanda xiridar olacaq malına, ay qız!
 Bəndəm sənin ancaq o rüxi-əlina, ay qız!

On yaşda evimdə edərəm mən səni pünhan
 Evdə ev olur, küçədə çarşəf sənə zindan
 On birdə olur ər sənə bir sahibi-iman
 Zənciri-təsəttür qoyulur yalına, ay qız!
 Bəndəm sənin ancaq o rüxi-əlina, ay qız!

İstərsən o vaxt ol bağı açmaq, açamazsan
 Qurtarmaq üçün canını qaçmaq, qaçamazsan
 Azadə uca yerlərə uçmaq, uçamazsan
 Kar etmiş olur bənd pərü balına, ay qız!
 Bir sevmədiyin çıxmış olur falına, ay qız!
 Qəlbindəki qəm minmiş olur salına, ay qız!
 İştə daha bir qız çocuq al dalına, ay qız!
 Bax yavruna ah et
 Yan halına, ay qız!

Keyfsiz

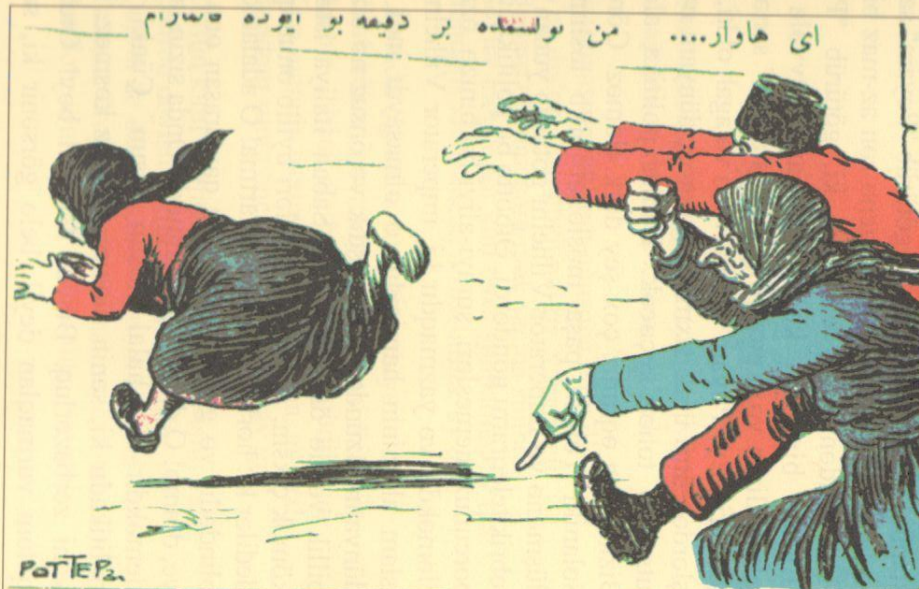
İstanbuldakı müxbirimizin yazdığına görə yunan baş vəziri Venezilos keçən ilin dekabr ayının üçüncü gecəsi bir belə yuxu görüb: bir uca təpənin üstündə qədim yunan tarixinin ən şöhrətli dilavərlərindən "Firmapil" qəhrəmanı Leonid durubdur. Venezilos yaxına gəlib salam verir. Leonid bunun salamını almayıb bir acıqlı üzünə baxıb deyir: "Ədə, siz nə biqeyrət çıxdınız! Bidamarlıqda farsları keçirtiniz, ay sizi yurtdan itəsiniz! Balkan davasında əlinizi ağdan qaraya vurmayıb ortada çalıb qıraqda gəzdiniz və axırda bulanqın suda balıq tutub o yerlərə malik oldunuz, fəxr eləyirsiniz ki, siz də bir igitsiniz, hünəriniz var o adaları saxlayın, görüm kişiliyinizi!.." Venezilos sərəsimə yuxudan ayılır, osmanlıların Sultan Osman drednoutunun alınmasını eşidib lap qorxuya düşür: - Neyləyim? Necə eləyim? İndi Leonid dediği igidlik zəmanəsi deyil, hər nə bijliknən olmuş olsa gərək osmanlıların gəmisi gəlincə adaları yeyələnk, yoxsa panellinizm xəyalı bir tükənməz xəyal olub düşər dərin quyuya və məni öluncə yandırar. Odur ki, tumanını çəkə-çəkə düşür Avropa paytaxtlarını gözib şəddə dolandırmağa və nəticəsində də... osmanlıların gözü baxa-baxa adalara sahib olurlar.

Bu bir yuxudur yuxulardan ki, müxbirimizin yazdığına görə biz yazırıq, yoxsa politika aləminə qatışmaq istəmirik. Hər yandan yazıb məzəmmət də eyləyirlər ki, niyə heç siyasət aləmindən və politika xəbərlərindən yazmırıq! Doğrusu biz yazmaq istəyirik, amma mollalar qoymayırlar! Təəccüb eləməyin, dəlilim var! Məsələn, hərdənbir mən qəzetləri yığıram yanıma başlayıram bir-bir oxumağa ki, görəəm nə bir əhəmiyyətli xəbər var ki, yazıb oxucularımıza da bildirəm. Bir vədə görürəm ki, iki nəfər iranlı qardaşlardan giriblər içəri. Soruşuram ki, qardaş, haralısınız? Sizin tərəflərdə nə var, nə yox? (Yəqinimdir ki, bunlar heç xeyir işdən ötrü adamın yanına gəlməzlər). Başlayırlar nağıl eləməyə: "Biz Mərənd mahalından Yegan kəndinin əhliyə. Təbrizin erməni tacirbaşısı Ağa Zəkəriyyə çoxdandı gözünü qıxdırmışdı bizim kəndə, amma bir vəsilə tapanmırdı sahiblənsin. Axırda mollalarımızdan Ağa Hümmət mərəndlini və Molla Məhəmməd yeganlıni hərəsinə bir əba verib keçirdib öz tərəfinə. Bu mollalar da kəndin qəbaləsini yazıb zor ilə dilsiz-ağızsız kəndlilərə möhürləyib verirlər Ağa Zəkəriyyəyə. İndi heç yanda fəryadımıza yetən olmuyub, gəlmişik bura

sərdara şikayət eləməyə..." Deyirəm qardaş, bəlkə burada da dərdinizə çara tapılmadı, deyirlər ki, onda əlacımız qalır bir Allaha ki, özü bizilən mollalarımızın divanını eləsin.

Bu cür işlərdən gündə yüzünü eşidirik və heç təəccüb eləmirik. Amma biz təəccüb eləyirik Bağçasarayda çıxan "Tərcüman" rəfiqimizə. "Tərcüman"-ın 25-ci nömrəsində "Kimdən kimə şikayət edəlim" sərlövhəli bir məqalə yazılmışdı. Bu məqalə yazılmış imiş İstanbulda çıxan "Pəyam" qəzetində, "Tərcüman"-a nəql olunub, "Kimdən kimə şikayət edəlim" yəni "Pəyam"-ın dediyindən o çıxır ki; indi ki, gözümüz baxa-baxa Avropa dövlətləri adaları verirlər Yunanıstana, yəni biz yəqin eləmişdik ki, İttifaqi-müsəlləsə dövlətləri bizim ala gözümüze və qara qaşımıza aşiq idilər və heç vədə bizim tərəfimizi qoyub düşmənimizin tərəfini saxlamazlar. Amma indi anlaşıldı ki, onlar heç bir mən ölüm və dostluq qanmırlar və öz mənfəətlərini heç dədələrinə satmırlar. Biz indi kimdən kimə şikayət edək, ittifaqi-müsəlləsdən etilafi-müsəlləsəmi və ya bərəks bundan ona?.. Bizim "Pəyam"-ilən işimiz yoxdur. Bizim sözüümüz "Tərcüman" rəfiqlərimizləndir. Bu məqaləni dərc edəndən sonra təcrübəli və qocaman yazıçımız İsmayıl bəy "Pəyam" sahibinə heç bir cavab vermir. Təəccüb eləməli budur. Əzizim İsmayıl bəy! Mən İstanbul dilini bilmirdim ki, götürüb "Pəyam" sahibinə bir kağız yazaydım. Amma genə sən az-maz bilirsen. Mən səndən xahiş eləyirəm ki, götürüb "Pəyam" rəfiqinə bir belə kağız yazasan: "Əvvəla sən səlāmətliyin və ikinci "Molla Nəsrəddin" sənə salam göndərir. Ey "Pəyam" qardaş! Bil və agah ol ki, bu cür işlərdən ötrü ürək sıxmağa gəlməz, dünyanı nə təhər tutsan o təhər keçəcək. Bunlar politika aləmidir. Bizim qısa əqlimiz çox şey dərk eləməz. Gördün ki, Səlaniki Təhsin paşa məsləhət bilib təslim elədi düşməne və imperator Vilhelm götürüb yunan kralına təbrik teleqramı göndərdi. Əlbəttə bu politikadır. Sizin borcunuz nemesləri şurayi-aliyi-hərbinizə əza təyin eləməkdir və yazmaqdır ki, imperator Vilhelm bütün islam aləminin hamisidir, o olmasaydı indi biz bu dünyanın üzündən silinmişdik və onsuz nə biz asqıra billik və nə öskürə billik! Sabah İtaliya istədi sizə kömək çıxsın. Avropa dövlətləri əyilib onun qulağına dedilər ki: hərif heç səsini çıxartma! O adalar ki, sən əlindədir və gərək osmanlıya qaytarasan onu da sən ye, dinmə! O da yedi və dinmədi. Onda sizin təklifiniz deməkdir ki: halal xoşun olsun. Çünki bu bir politikadır ki, sən mənəim aqlımız kəsməz. Politika yəni zorbazorluq. Bir də İsmayıl bəy! Otuz iki il qələm vurmaqları deyil, belə görsənir ki, sən də

Ay havar... Mən ölsəm də bir dəqiqə bu evdə qalmaram

Рәттер.

Бесѣда двухъ
персовъ о политикѣ.

İki iranlının
politikası

- Kablayı Hümmət, deyirlər təbrizlilər Səməd xanın hökmü ilə istəyirlər Tehrandan ayrılınsınlar?
- Bəli... Məşədi Nemət! Həzrət Höccət zühur etməsə bu işlər düzəlməz.

Какъ табризцы отнеслись къ объявлению регента о коронации Шаха и выборе депутатовъ парламентъ.
Təbrizdə nayibüssəltənənin məclis intixabatı barəsində yazdığı elanın cırlması.

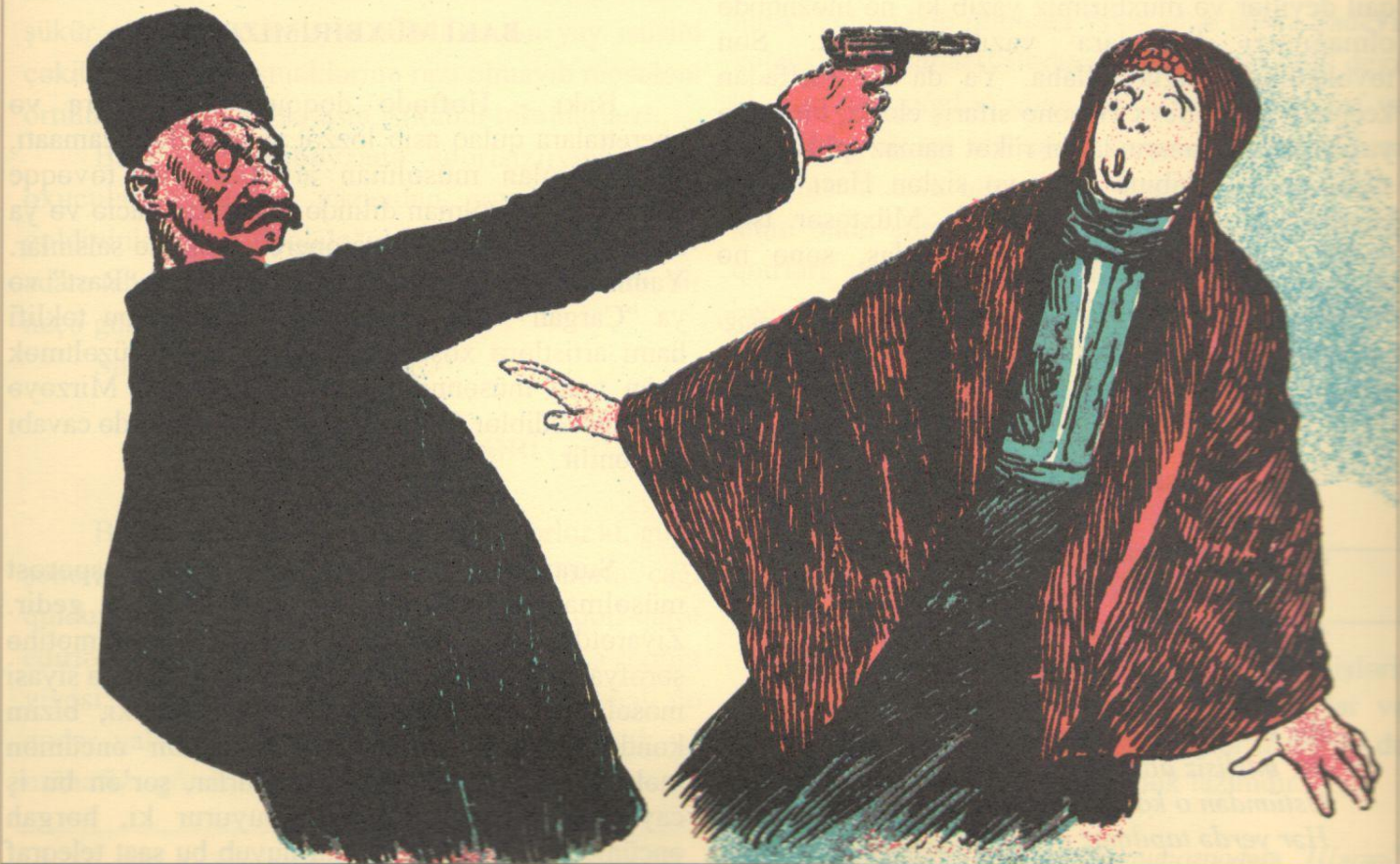
Biz şahımız Soltan Əhmədi istəyirux,
amma məclis, vəkil, istəmirux, istəmirux...

Муштаидь Шариатмедарь въ Реште

Vəzarəti-xariceyi-Tehran! Nekrasovun əzlindən yana sizi təbrik edirəm. Onun əlindən yaxamız dincəldi.

Həqiqət sənin getməyin bizim belimizi sındırdı. Allah mənim bir günümü sənsiz eləməsin.

Köpək qızı indi ki, mənə arvad olmusan gərək şiz olasan, əgər sünnilikdə qalsan səni dəlik-dəlik edəram.

etiqađın süstdür. Bizim tərəflərdə bir belə çətin məsələ düşsə, deyərlər ki, qardaş, get ümidini bağla tək olan pərvərdigara, necə ki, yeganli qardaşlar mollalardan özlərinin divanını tapşırdılar Allaha, sən də yaz ki, ay "Pəyam" qardaş, əvvəla ümidini bağla bizi yoxdan var edən pərvərdigara ki, özü sizlən bu bivəfa nemsələrin divanını eləsin və ikinci şikayətini eləgilən şeyxülislamınıza ki, bu dəfə də bir 55555 adli dua yazsın, yapışdırın adalara və kafirlərin afətindən saxlasın, ta mənim nə sözüm var!..

Bir tərəfdən görürsən Kazanda müsəlmanları cümə günü dükanlarını bağlamağa qoymayırlar. Bir az etiraz eləyəndə deyirlər ki, bura İstanbul deyil dediyinizi yeridəsiniz, bir az da artıq danışsalar Menşikov dostları busquda durub ki, bir nahaq şər atıb qışqırıq qopartsın. Bir yanda görürsən ki, Qraf Bobrinski gedib Macarıstandakı Okrurus adlanan yazıq kəndliləri yerindən eləyir ki, dövlətlilərin üzünə ağ olsunlar. Onları verib girə özü daban alır. Söz çox, vaxt yox. Dünən bir təbrizli gəlib bizə şikayət eləyir ki, Təbrizdə firənglər çörəyi verirlər 37 şahıya, amma müctəhid Hacı Mirzə Həsən və İmam Cümə Hacı Mirzə Kərim 48 şahıya satırlar. Deyirəm qardaş, mənim əlimdən nə gəlir və müctəhidin hökmünün qabağında nə danışa bilərəm, onsuz bakılı qardaşlar bizim müsəlman olmağımıza qail deyillər və müxbirimiz yazıb ki, nə məzhəbdə olmağımızı bakılılara yazıb bildirək. Sən təvəkkülünü bağla Allaha. Ya da ki, Culfadan keçəndə yacılı Şeyx Həsənə sifariş elə ki, bir ərizə yazıb Arazın kənarında iki rükət namaz qılıb salsın suya, gedib sahibinə çatır və sizlən Hacı Mirzə Həsənin divanını eylər, vəssalam. Müxtəsər, işlər əndər döndərdi ay "Pəyam" qardaş, sənə nə başağrısı verim!

Lağlağı

SƏRABİ - ÖMRÜMDƏN

ŞƏLALƏ NÖMRƏ 4

*İncinməz ədibimiz əminəm
Çox gülməli bir iki sözümdən
Artıq sevirəm onu özümdən
O da məni cantək sevir həm.*

*Bir kamil ədib eyi mühərrir
Bir mislisiz alim işlə xürrəm
Üstümdən o kölgə olmasın kəm
Hər yerdə tapılmaz öylə şair.*

*Bax birçə kəlamə məşallah!
Bilməz onu türk, ərəb deyilsə
Hətta deyərəm ərəb də gəlsə
Olmaz yenə lazımcına ağah.*

*Cismən mütəəzziyi-süqutəm
Qare!! Bunu anladınmı sən heç
Fikrən mütəlaşiyyi-süudəm
Qaç! Qaç! Xorəyin deyil ki, ay gic!*

*"Bəzən sararır vərđi-ümidim"
Qare! Sararır degilmi türkcə?!
"Bəzən qararır üfüq kəbudim"
Anlamadın and içim ki türkcə.*

*"Məluifi-qəm bəvəd nəbudəm"
Allah! Bunu saxla bədnəzərdən
Məcrayi-sirişk oldu dü didəm
Mənim də gözümün yaşı üzümə
töküldü bu qəmdən.*

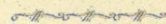
*Dil, dil bu da dil dəxi nə qovğa!
Etsin bu dili qəbul millət
Pantürkizmə əsas xəlvət
Əzbərlə bu şəri lovğa, lovğa*

*Min il yaşasın cənab Xürrəm
Gözün aydın olsun "Novaya vremya"!*

Məşədi Sijimqulu

BAKİ MÜXBİRİMİZDƏN

Bakı - Həftədə doqquz dəfə opera və operettalara qulaq asıb ləzzət aparan Bakı camaatı, şəhərdə olan müsəlman artistlərindən təvəqqe ediblər ki, müsəlman dilində olan hamı faciə və ya komediyaları opera və ya operetta şəklinə salsınlar. Yəni onları da oynadıqda danışılarını "Rast" və ya "Çargah" üstə oxusunlar. Cəmaatın bu təklifi hamı artistlərə xoş gəldiyindən, bu işi düzəltmək üçün təzə müsənnif və bəstəkar axund Mirzəyə müraciət ediblər. Mirzənin bu yaxın günlərdə cavabı gözlənilir.

Suraxanı - Suraxanıda yaşayan atəşpərəst müsəlmanlardan birisi bu il Kərbəlaya gedir. Ziyarətdən sonra müctəhidlərin birisinin xidmətinə şərəfyab olur. Kərbəlayı müctəhiddən bir para siyasi məsələlər xəbər aldıqdan sonra deyir ki, bizim kənddə Məşədi Muxalif adamları bir əncümən məktəbi açıb uşaqlarımızı oxudurlar, şər'ən bu iş cayizdir, yoxsa yox? Ağa buyurur ki, hərgah əncümən məktəbi dərəcə durmuyub bu saat teleqraf vur ki, camaat o məktəbi dağıtsın.

Kərbəlayi teleqraf ilə Suraxaniya xəbər verir ki, mənim oğlumu məktəbə göndərməyin, gəlib təfəsilatı nəql eylərəm.

İndi bir aydır ki, Kərbəlayi sağ və səlamət qayıdıb gəlib, hər gün camaat arasında danışib başına adam cəm eləyir ki, dəstə ilə məktəbə hücumavər olsun.

Məktəb tərəfdarları və müəllimləri bu xəbəri duyub gecə-gündüz işləyib məktəbin ətrafında möhkəm səngərlər qayırmağa məşğuldurlar. Gələcək çox qorxulu görünür.

Əmirhacıyan - Kənd camaatının kəndxudasının və qeyri rəislərin xəbəri olmuya-olmuya camaət yerindən 37 desyatin torpaq satılıbdır. Bu yeri satanın kim olduğu məlum deyildir. Bu günlərdə bu işin üstü açıldığından bərk təftişat davam etməkdədir. Kəndin siyasi dairələri çayçı dükanlarında belə danışılır ki, bu satılan yerdən başqa, hər bir desyatin üstə kənd camaatından yüz dənə də adam satıbdırlar. Satılan adamların siyahısı hələ gizlin tutulur.

Bakı - "Nəşri-maarif" cəmiyyəti bu ilki müsəmirəsindən 25 min manata kimi qazandığına görə istəyirdi ki, yay fəslində öz təcrübəsiz müəllimlərinə müəllimlik kursları açsın. Amma şükür olsun ki, cəmiyyət müəllimlərin yay istisini çəkib əziyyətə düşməklərinə razı olmayıb məsələni örtülü qoymuşdur. Yaşasın istirahət tərəfdarları!..

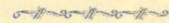
Bakı - Səbribəyzadə səbrisizliyinə salıb oxucularına əlvida yazandan sonra tək səbir gəldiyinə görə "Şəlalə"ni idarəedici səbirli bir adam tapana kimi Bakıdan çıxmağını təxirə salıb, bir neçə gün səbr edəcəkdir.

Səbrə inanmayana lənət!..

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Bülucərd - Bir para şayə olan xəbərlər ki, guya şəhərin əmniyyətsizliyindən günün günorta çağında quldur elat dəstələri tökülüb şəhərdə qətl-qarət edirlər və heç kəs öz malının və canının və irzinin yiyəsi, sahibi deyil və Tehran hökumətinə əhali nə qədər yalvar yapış eləyirlər ki, onlara kömək və mühafizə göndərsin, əbədən etina olunmur və

həmçinin o xəbərlər ki, guya İran hökuməti Bülucistana xəbər veribdir ki, parlamana vəkil seçmək və şahın tacgüzarlığına hazır olsunlar, bığarə əhali də cavab verib ki: "hərgah biz vəz ilə pəmal olmasaq və şəbanın 17-nə kimi yer üzündə bizdən bir asar qalsa baş üstə, tacgüzarlığına və seçkiyə iştirak edirik". Əbədən həqiqəti yoxdur, bu cür sözlər məhz uydurma və yalan sözlərdir ki, bədxahlar istəyirlər bu vasitə ilə İranın şərəfinə toxunub onu aləmdə bədnam və rüsvay etsinlər. Və halonki Tehran hökuməti neçə aylardır bu xəyalə düşübdür ki, Firəngistana sifariş verib orada Bülucistana məxsus bir hakim toxutdursun və hazır olan kimi onu güclü bir qoşun və böyük bir ordu ilə göndərsin bülucərdlilərin köməyinə, əgər səhlənkarlıq edib yubadırlarsa və heç olmasa Nizamüssəltənəni dəhmərləyib ora hökumətinə göndərməzlərsə buna Tehran hökuməti neyləsin. Hər bir boş işdən ötrü hökumətə yaraşarmı öz təmkin və vüqarını itirmək? Söz yox hər iş dünyada görək səbr və hövsələ ilə əmələ gəlsin.

Ağdaş - Bu gün Səməd əfəndi cəmaati məscidə toplayıb minbərə savar olub böylə iradəyi-kəlam etdi: Camaat! Budur, bundan qeyri dəlil deyil ki, hər kəs mövlud günü biz qarnı nazik, zəif və müstəhəq ağ və alabaşları əhsana çağıra və bizə qarnımız dolusu pilov verə, bətəhqiq-xudavəndi - aləm onun cəmi günahlarını (vəla inki dəryaların qətrələri və səhraların qumları qədər olmuş ola) bağışlar. Ey mömin qardaşlar! Bunu həmişə nəzərdə tutun və nə bilirsinizsə eləyin, amma amadə olun hər il mövlud verməyə, bedürüsti ki, sizin nicatınız fəqət bundadır.

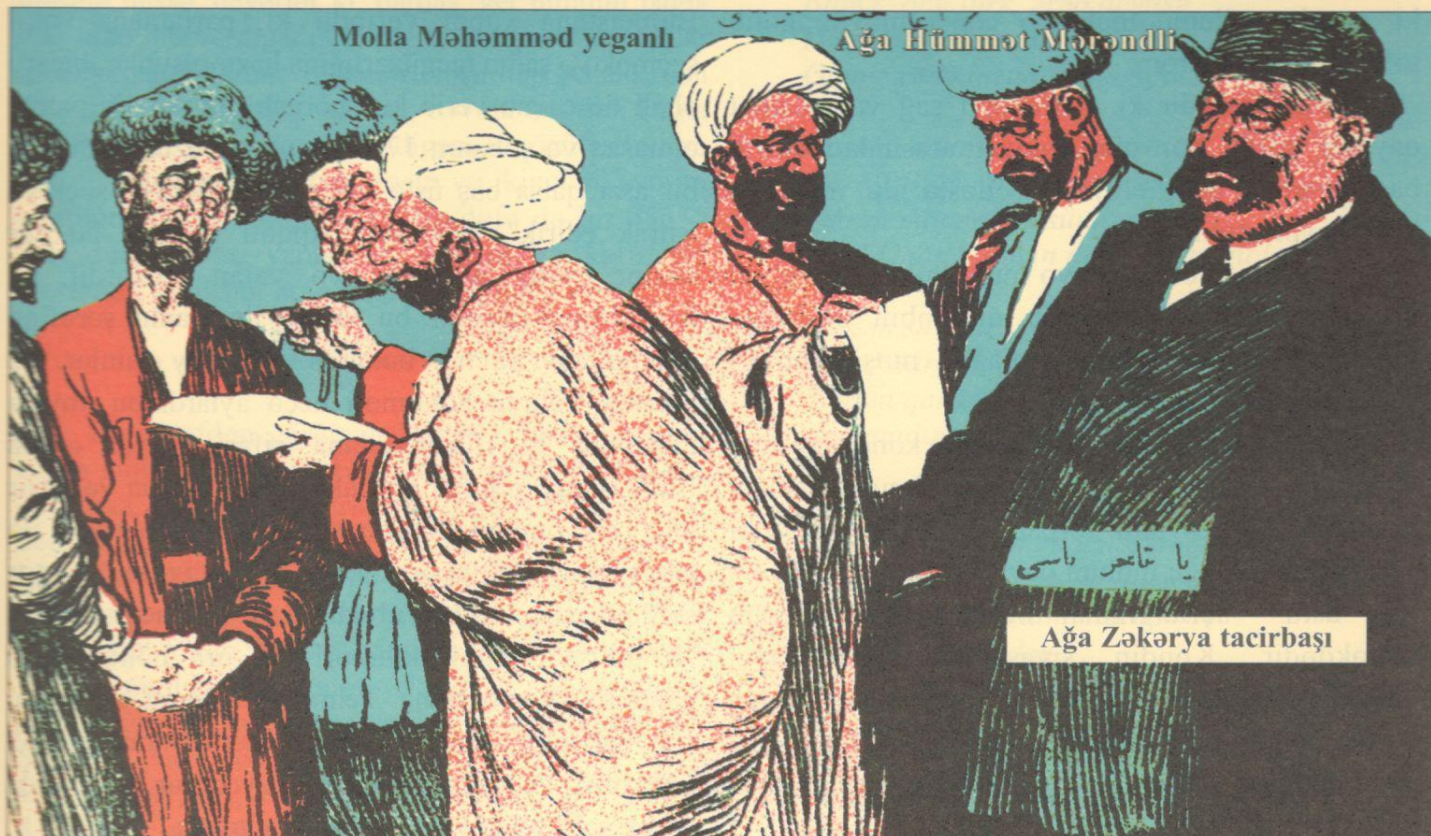
Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Mətbəəmizdə qəbul olunur hər cür çap işləri: paket, blank, şot, qəbz dəftərçələri, kitablar və qeyrə. Həmçinin ştempellər. Sifarişlər naloj ilə də qəbul olunur. Zədatka göndərmək lazımdır.

Муллы продають сел. "Екань" въ Персии Тавризскому таджирбаши З.Назарбекову.

Molla Məhəmməd yeganlı

Ağa Hümət Mərandlı

یا تاجر باسی

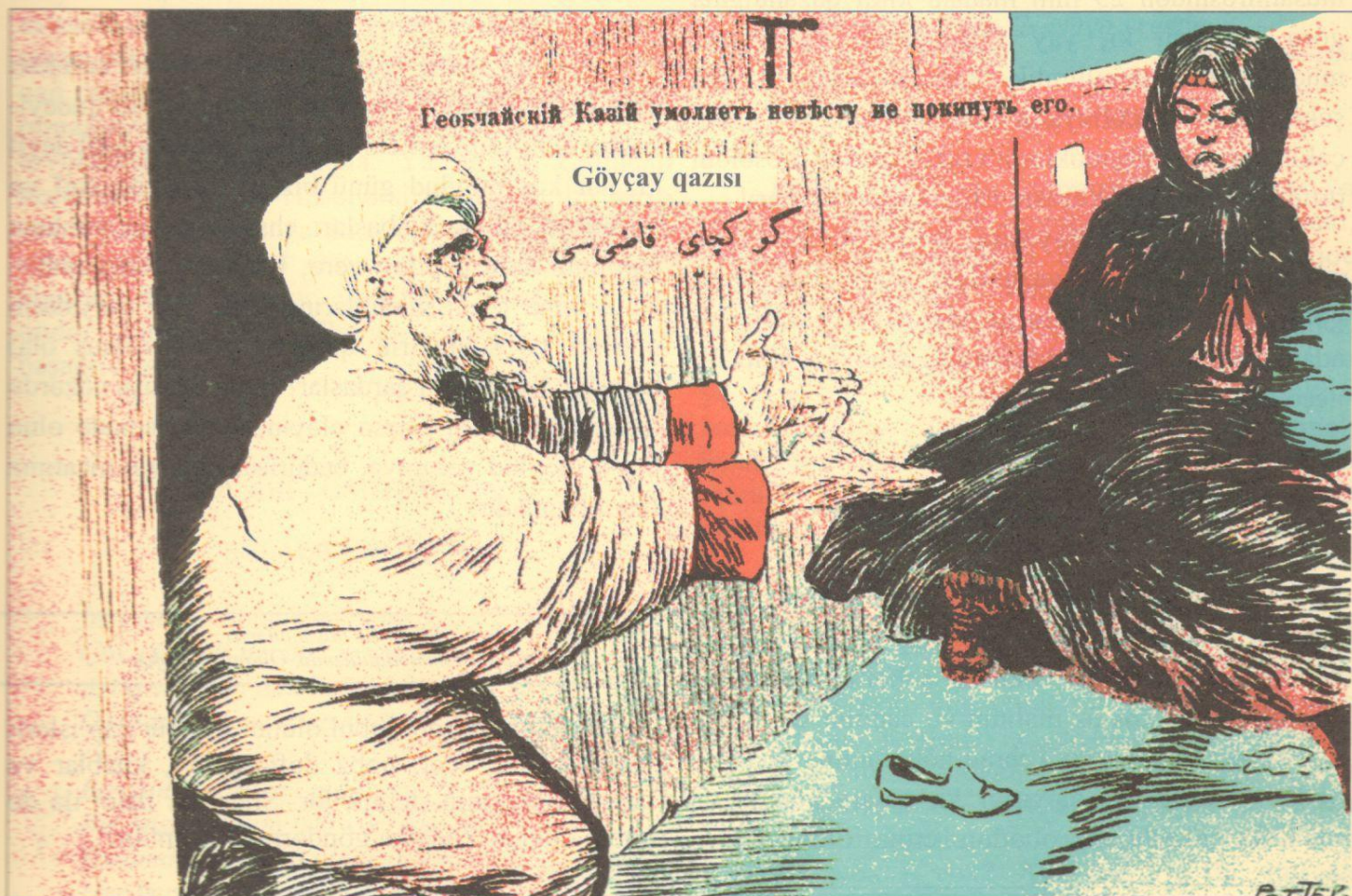
Ağa Zəkəriya tacirbaşı

Biz məsləhət görürük ki, Yekanın qəbaləsinə qol çəkib verəsiniz ağa Zəkəriyyaya və şəhadət edirik ki, ağa Zəkəriyya əmin və dindar adamdır necə ki, bizə də əba bağışlayıbdır.

Геокайский Казий умоляет невесту не покинуть его.

Göyçay qazısı

گوجاي قاضي سی

Aman günüdür, başına dönüm, məni buraxıb getmə, sənsiz bağrım çatlar, ölərəm, bir dəqiqə yaşaya bilmərəm, mənə rəhm et.

ملا نصر الدين

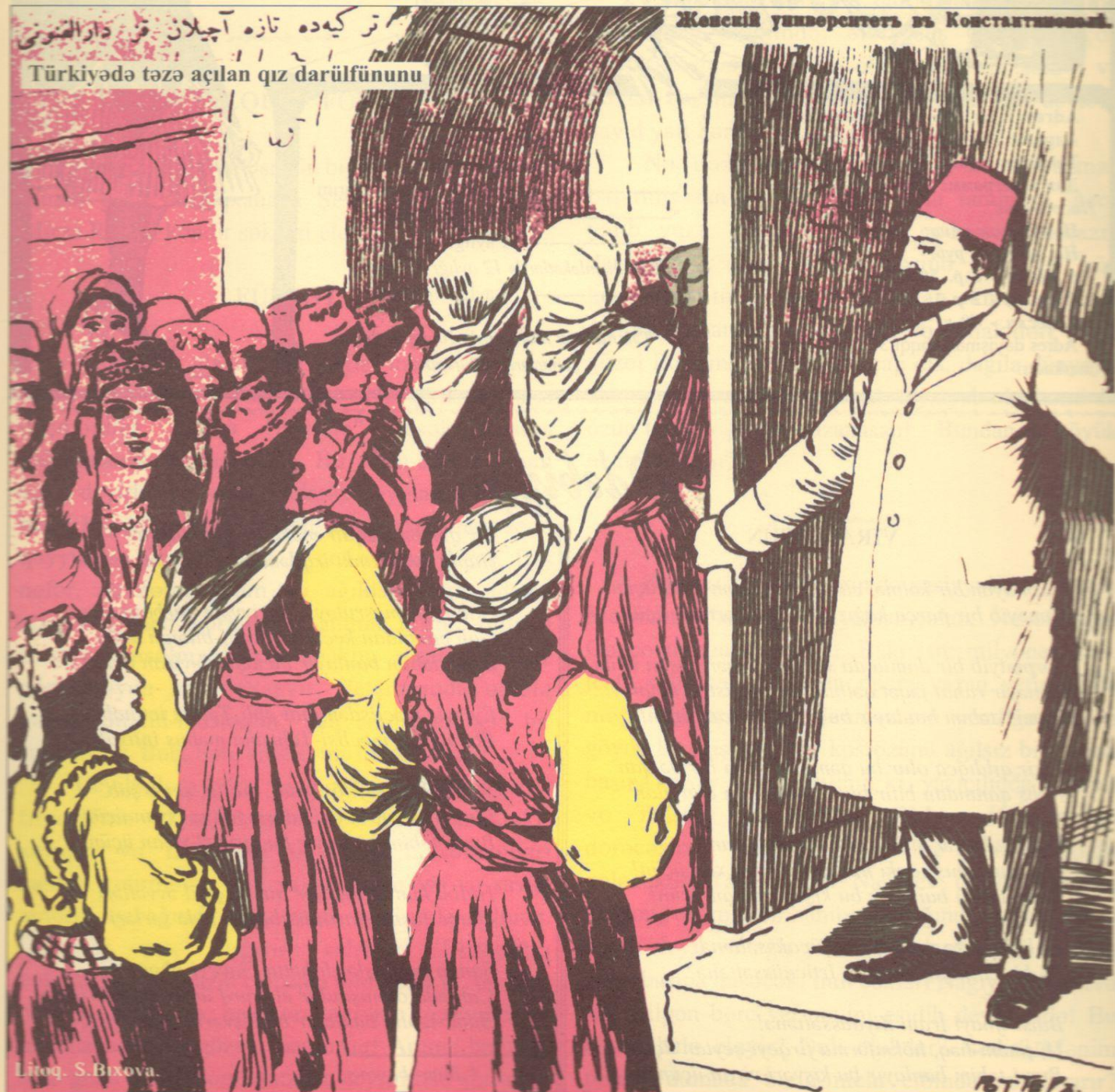
№7 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 7

ترکیہدہ تازہ آچیلان قز دارالفونی
Türkiyədə təzə açılan qız darülfünunu

Женский университетъ въ Константинополѣ.

Liq. S. Bixova.

БТБР.

Gorun çatdasın ay Əbdülhəmid, ay Kamil paşa, gözünüzü açın, görün bu jontürklər necə dünyanı vurublar biri-birinə və necə islamiyyəti pamal ediblər?

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:

На год - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

VİRAN ÜÇÜN

Yazmayım bir kəlmə, etmişdim qəsəm İran üçün!
 Etməyib bir parça kağız sərf ona dərman üçün

Sərpmiyib bir damla da su, yansa gər ehsan üçün
 Etməyir rahat fəqət qəlbim bu vəhşistan üçün
 Bumi*-təbim banlayır bu kişvəri-viran üçün!

Fikir qıldıqca olur bu qəmli könlüm bir də qan
 Nəhs qanından bitir bir zalimin min can alan

Oldu zalimlər əlində alət Azərbaycan
 Qul yaranmış sanki hər təbrizli bir xan üçün!
 Bumi-təbim banlayır bu kişvəri-viran üçün!

Əhli-Təbrizə xudadırmı Şücaüssəltənə?
 Ya ki, Zillullah bir şah, İrticaüssəltənə?

Baisi-ifnayı İrani Ziyaüssəltənə!
 Düşməni-həq, hökmfərma firqeyi-şeytan üçün
 Bumi-təbim banlayır bu kişvəri viran üçün!

Bir qəribə xəlqdir məxluqi-Azərbaycan
 Hankı soy, hankı irqdəndirlər, iştə bu nəhan

Gah edər məşrutəyə, hürriyyətə qurbani-can
 Gah canından keçər bir xani-biiman üçün
 Bumi-təbim banlayır bu kişvəri-viran üçün!

Eyləyir məclisdən indi əhli-Təbriz ictimab
 Etməyirlər məclisi-Tehrana məbus intixab

Yekdilü yekrəydir əsnaf, molla, şeyx, şab
 Bir-birin təhrik edir düşmənləyə ixvan üçün
 Bumi-təbim banlayır bu kişvəri-viran üçün!

Halbu kim təbrizlilər bir neçə il əvvəlləri
 Qarşı durmuşlardı istibdadə əldə sərləri

Şanda keçmişlərdi hətta Gaveyi-ahəngəri
 Canfəda olmuşdular el, yurd üçün, vicdan üçün
 Bumi-təbim banlayır bu kişvəri-viran üçün!

* Bum- bayquş

*Görsənir qəflətdə imiş ol zaman iranlılar
Bilməyirlərmisə nədir məşrutə, xan iranlılar?!*

*Anlamışlar indi mənasın həman iranlılar
Tövbə, əstəğfar edirlər məğfirət, qüfran üçün,*

*Axtarırlar bəxşi-əfv, etdikləri üsyan üçün,
Ağlayır qəlbi-həzinim milləti-nadan üçün
Bumi-təbim banlayır bu kişvəri-viran üçün!*

Keysiz

TELEQRAF-FÖVRİ

Təbriz - Həzrət Əsrəfin bığlarının dövlətindən
dünən gecə dustaqxanada Şeyx Səlimin qardaşı
Mirza Rəhim kəndir səktəsi elədi.

FÜRSƏT

Qaydadır atasız və səğir uşağa qəyyum
tikərlər. Qəyyum sözünü bəlkə tatar qardaşlar başa
düşmədilər, amma "apekun" desək Rusiya
müsəlmanları hamısı qanar. Bir əmin dindar adamı
tapıb deyirlər ki: sən bu adama qəyyum ol. Yoxsa
birisə böyükdən çıxsa ki, sən anlamırsan mən sənə
qəyyum oluram! Belə iş çətin-çətin düşər. Beş
nəfər, üç nəfər yetim və ağıldan səğir adama
apekun olmaq görmüşük, amma iyirmi milyon
Rusiya müsəlmanlarına apekun olmaq bir az
görünməyən şeyə oxşayır. Peterburqda əmələ
gələn "Siratül-müstəqim" adlı cəmiyyət belə bir
apekundur. Bəh, bəh, siratül-müstəqimə bax!

Deyilənlərə görə, bu bir fırqədir, qaragüruh
fırqələrinə oxşayan, yəni məsləkəş, məsləki-
xuliqan və fikirlərini qoyublar müsəlmanları
qabağa gətirməyə. Çox yaxşı: Xeyir işə və savab
əməlin qabağında heç kəsin sözü ola bilməz.
Qəzetlər çox qışqırıq salıblar. Dumadakı
vəkillərimiz də yazıb camaata bildirirlər ki, bu cürə
cəmiyyətlərə və bu gordançıxma qəyyumlara
inanmıyıq. Çox gözəl, inanmırıq! Amma bununla
belə genə bizim borcumuzdur xeyrimizlə şərimizi,
dostumuzlan düşmənimizi bilək və tanıyaq. Nə eybi
var bilək ki, aya bizim bu həqiqi istəyənlərimiz və

dərdimizə qalanlar kimdir? Yazılanlara görə bu
gözəl cəmiyyətin binasının fikrinə düşənlərdən
birisə molla, birisi bufetçi və birisi məğdançıdır...
Bəh, bəh, məşallah, sağ olsun belə millətin qeydinə
qalan kişilər!..

Səbəbsiz heç bir şey ola bilməz. Belə də deyil
ki, bu möhtərəm vücudları bu fikrə salan və bu
xeyir işə vadar eyləyən bir səbəb olmasın?

Zəmanəmiz ad, san qazanmaq zəmanəsidir.
Müsəlman aləmində, ələlxüsus Qafqazda çox
böyük dəstgahlar bərpa olub yaxşı ad, şöhrət və
dövlət qazanmalı vaxtdır. Doğrudan da: dövləti-
cavid yaft hər ke nikunam zist.

Nə dəxli var ki, bu gün adını yazmaq
başarmıyasan və beş adam səni tanımaya, gecə
yatıb yuxu görəsən sabahı gedəsən Qafqazın
darülürfanı olan Bakı şəhərinə, bir beş gün
keçməmiş təbiri başlaya fantan atmağa, gözəl
şerləri, romanları, hekayələri və cəhalətləri yazıb
gözəl Bakı mətbəələrində çap ola, dağıla dünyayi-
aləmə, həmi millətin oxuyub feyziyab ola, həmi də
özün tanınıb şöhrət qazanasan! - Bundan da böyük
nemət olarmı?

Əlbəttə, bu işlər yerin də xasiyyətinə bağlıdır.
Məsələn, Qarabağ oxuyanlar-çalan, Naxçıvanlılar
Gəncə-şipyonları şeytan, Bakı isə: milyoner, şair,
teatr, ədib və molladan opera yazan yetirməkdə
məşhurdurlar. Fazil Şamqazanın yazdığına görə
göydə bir daş var, hər kəs özünü ağlısız bilən onun
başına düşər. Hər bəkilinin ki, yazıçılıqda Şekspir
və Tolstoy da olmasa Əlibəy Hüseynzadə
dərəcəsinə yetişməyində və dövlətlikdə
gələcəkdə Tağıyev və Nağıyev də olmasa beş
milyon, on milyon sahibi olacağına şəkki olsa o
bəkilə deyil və ağılı yoxdur, o daşdan biri mütləq
onun başına düşəcək. İndi çoxları Nağıyevin şəhərə
altı milyon borc verməyini eşidib deyir: Adə! Bu
nəşün belə eləyir? Dəli olubdur? Nədir? Mənim
pulum dumada bəcin-məcin cibində nə qayırır?
İyirmi yeddi milyon borc tapan şəhər mənim altı
milyonuma gözünü dikməyib ki? Mən müstəhəq yer

Один из истинных доброжелателей Ислама.
Müsəlman aləminin xeyirxahlarından bir zat.

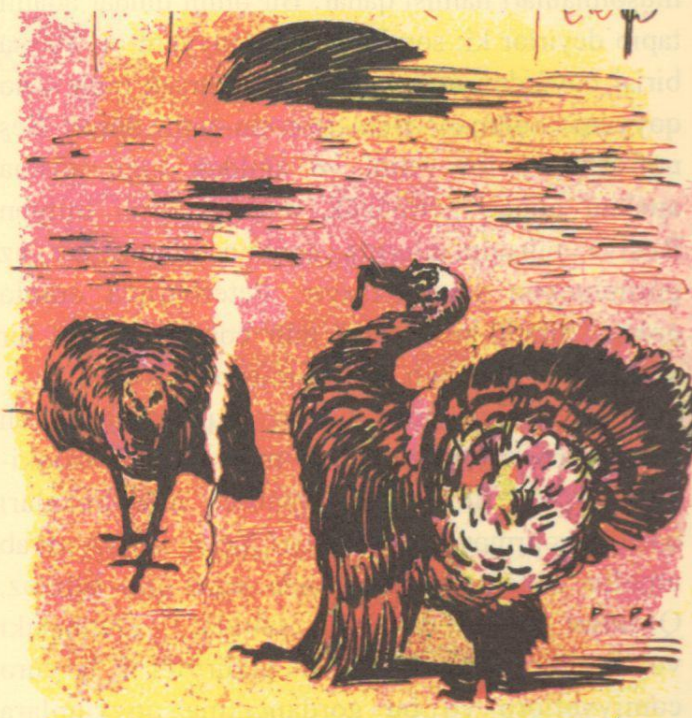

Bir də səhnədə "Əhmədiyyə" məktəbinin bağlanmasının və stol skamyalarının paylanması barəsində bir kəlmə danışsan dilini kəsərəm.

Саматимизин qabağa düşəni.
Наши общественные деятели.

Xarpuх klubunda dejurni starşına
Въ Харпухскомъ клубе въ тифлисе.

- O hoy. Oğlan! Zalda papiros çəkmək qadağandır.
- Sən özün niyə bəs çəkirsən, müsyö?
- Mən starşınayam.

Одно важное событие в Мерве
Mərvdə mütrüb üstündə dava.

Qardaş, başına dönüm bir əməlli bax görüm Təbrizin çörəyindən nə yazıblar?

var xərcləməyə. O pul məndə olsa düz gedərəm Tiflisə, Bomondakı və Qorqicanovdakı pərvəşləri yığaram bir yerə, onları qabaqca şampanski ilə çimdirməm, sonra Amerika üsulu ilə mirvarid başmaqlar geydirib avtomobil ilə Qalavinskidə o başa bu başa dolandırıb Gəncə və Qarabağ bəylərini boynu çiyində yana-yana qoysam, bəsimdir. Daha mənim pulum bicin cibində nə qayırır?!..

Bunlar haşiyədi, mətləbdən uzaq düşmüyək:

Molla Səfa Bayəzidov görür və eşidir ki, İrkutskda bir hərif adını yazmaq bacarmıya-bacarmıya axundluq məsnədini qəsb eləyir, eşidir ki, Marağa hakimi Səməd xan bu gün sabahdı ki, Azərbaycanı ayırır padşah olacaq. Görür ki, Qafqazda nə qədər bisavad adam var hamısı artistlikdə, faciə və roman yazmaqda ad-san qazanıb məşhur ədiblərdən hesab olunurlar. Əlbəttə genə bu vücutlar bizdən ötrü qənimətdirlər - ədəbiyyatımızı dirildirlər. Qəzetlərdə oxuyur ki, Bakıda "Səfa" cəmiyyəti ilə "Nicat" birləşib bir Şərq axşamı düzəldib iyirmi beş min manat bir gecədə pul götürürlər və görür ki, hər başına bir qaqarat keçirdən müsəlman qardaş özünü məşhur millətpərəstlərdən hesab eləyib və deyir ki, burada mənim Qubada Molla Hacıbaba. Xub, belə olanda niyə gərək Molla Bayəzidov, mikdançı Talışov və bufetçi Bayraşov "Sirati-müstəqim" düzəldib millətlərini həq yola çəkməsinlər! Yaxşı eləyirlər, əllərinin içindən gəlir! Bunların işi baş tutsa qəzetlərin yazdıqlarına görə bizi döndərib urus eləyəcəklər, nə eybi var bizim onsuz urus olmaqdan ötrü ürəyimiz gedir. Darülfünun qurtarmışlarımızın çoxusu ana dillərindən savay hər dili bilirlər və Səmərqənddə çıxan "Türküstan qəzetəsi" adlı bir türk qəzeti məqalələrinin və hər xəbərlərinin başını rusca yazır! Bundan artıq nə istəyirsən? Bu işlərdən bir fayda çıxmaz, mən öz tərəfimdən bu cəmiyyətin müəssislərinə bir belə məsləhət görürəm pis olsa qulaq asmasınlar:

Mənim məsləhətim:

İndi Azərbaycanda ayrı büsatlar çidə olunub. Birisi bu gün gedə ora və əlində beş qəpiyi olmaya tütün almağa, eyliyə bilər sabah on beş kənd sahibi olsun, bu şərtlən ki, özü rus rəiyyəti olsun və arı, namusu və insafı da Arazdan keçəndə qoysun bu tərəfdə. Allahın erməniləri beləliklə Xoy və Səlmə mahalını bütün yeyələnilər. Ay Bayəzidov

və kampaniyası! Bu bij qəzetçilərin içində ala qarğa bala çıxartmaz, bu işi boşlayın, bir fayda çıxmaz, mənim sözümə baxın, gəlin gedin Azərbaycana, özünüz rus rəiyyəti və yazdığım sifətlər də sizdə bərekətdi və əsla durmaq yeri deyil! Arxayın olun ki, getdiyinizə peşiman olmazsınız. Fərsəti fəvt eyləməz şeytan, məgər heyvan ola!..

Lağlağı

ŞƏRAKƏTNAMƏ TAZƏLƏMƏSİ

Mərvdə Təkə bazarında vaqə Xoylu əmi çayçı dükanı açanda Həzrət Abbas ilə şərakətnə açmışdı ki, orada olan mənfəətin yarısını özü götürüb və yarısını şam pulu eləyib Kərbəlaya göndərsin ta boynunazik xüdəmər həzrətin rovdəsində yandırınlar.

Amma bir neçə vaxt bundan qabaq bir para naməlum səbəblərə görə Xoylu əmi haq-hesabda mütəxəlləf edib mənfəəti bütün bütünə bəl etdiyinə görə gecə vaqiədə bir hövlənk yuxu görübdür. Ona görə şərakətnaməni bu günlər genə təzələdi. Bu şərt ilə ki, bundan sonra Xoylu əmi əbədən dükanında mütrüb oynatmasın, çünki camaat bir-birinin ləcinə mütrübə çoxlu pullar verirlər. Sonra çıxıb eşiyə dava-mərəkə salırlar, qan qurşağa qalxır. Və əgər əhyana labüd qalıb genə mütrüb oynatsa onda da mütrüb dram dəstəsinin vasitəsilə hasil olan mənfəəti malay uşaqlara xərcəlsin, nəinki dükan mayasına qoyub özünü bədbəxt eləsin. Bu şərt namə şəhərin üləməsinin hüzurunda yazılıb imzalandı.

BİZƏ YAZIRLAR

TƏBRİZDƏN - Əlahəzrət şücaüttəvilə vəkil seçmək və Soltan Əhməd şahın tacgüzarlıq hökmünü kəməli-meyl və rəğbət ilə qəbul edib ağayi-etimadüttəvilə ilə bərabər bu işlərin əncamında böyük iqdamat etdilər. Belə ki. Hacı mir Qurban gəcpəzin, Mürtezəvinin, Şeyxülislamın, Hacı Rövzəpəzin və Mir Məhəmməd başmaqçının təhti-komandasında bir ali və bir başükuh Şeyx Fəzlüllah dəstəsi tərtib verib Qaraməlik hökmavər, Əmuzindin, Dəvəçi, Sürxab məhəllələrinin mömin dindar qarınqulularından bir cəmi məxsus dəvətnamə ilə Seyid Həməyə ehzar etdilər və

bunlara: marş igidlər vətən satmağına, arş igidlər pilov qazmağına fərmanını verib bu dəstəni hamısı əllərində zoğal ağaclar bazara hücum elətdirdilər və urta çəkə-çəkə

*Ma dine-ədov xahim, Tehran nəmixahim,
Ma dige-plov xahim, məşrutə nəmixahim.*

Virdini oxuya-oxuya bir dəqiqənin içində bazarı təməməən bağladıb camaatı sixək zərbi ilə doldurdular Etimadüttəvilənin hərəmxanasına və orada onlara gözəl bir nitq deyib İranın indiki halını müəssir və ürəkyandıran bir tərz ilə bəyan edib camaatı hay-hay ilə ağlatdılar.

RƏŞTDƏN - "Molla Nəsrəddin" məcmuə-sində millət və vətən yolunda hümmət və qeyrət göstərənlərin həmişə mübarək adları yaxşılıq ilə yad olduğuna görə mən də bizim Rəştdə hakim olan sabiq Təbriz kargüzarı hacı Məfəxirüttəvilənin göstərdiyi qeyrəti yazıram ki, o vücudi-mübarəkin də adı dastanlarda deyilsin. Bir həftə bundan əqdəm Kuzminski adında bir təyyarəçi öz əyalilə Rəştə təşrif gətirmişdi. Ağayi Hacı Məfəxirüttəvilə insaniyyətə naminə yüz dana bilek çap elətdirib biri 25 manata şəhərin əyanlarına cəbrən satıb iki min beş yüz manat pul vüsul elətdirdi və axırncı gündə dəxi 8 yüz tūmənlilik fūqəra və kasıb camaata zor ilə bilek verib təyyarəçinin ciblərini doldurub kəmaliehtiram ilə yola saldı. Və hətta təyyarəçinin şənində bir qəsidə inşad edib beş on min camaatın içində uca səs ilə oxudu. Qəsidənin şah beytlərindən üç fərd yazıb sizin jurnalınızı müzəyyən edirəm:

*Asiman peymay əz Rusiyyə vared şod be Rəşt
Qəstəranidə busate xiş əndər pəhni-dəşt
Həmçu İsa dər fələk, həmçun Süleyman dər hava
Ovc begrift aqibat əz çərxe çarom dər qozəşt
Dər hezarro sisədo siyu do əndər baği-şah
Müsyö Kuzminski pərran şod əndər seyru gəşt*

Afərin belə təb sahibinə və mərhəbə hacı Məfəxirüttəvilənin bu cür canfəşanlığına.

NAXÇIVANDAN - Naxçıvan camaatı bu şəhərin neçə yüz illər ilə müsəlman əlində qalib günü gündən pərişan bir halətə düşməyin nəzərdə tutub qərar qoyublar ki, Naxçıvanı bundan sonra Gürcüstan etsinlər. Boylə ki, buranın mötəbərlləri bərbəbir Tiflisə azim olub öz damdaşlarını gürcü bankının yanında zəloq qoyub pul alırlar ki, bir azdan sonra hamısı gürcülərin ixtiyarlarına keçsin və şəhəri dəyişib bir gürcü vilayətinin şəklinə salsınlar, ta bəlkə yavaş-yavaş nəsil və toxum da dəyişilib klyavuz azalsın və xəlq asudə olsun, yaşasın gözüaçıq naxçıvanlılar.

MASA TƏQVİMİ

Nəşriyyat nömrə 9

İdarəmizə bir belə təqvim gəlib çatdı. Vəli çun bəməhr dəsti-cənab fəzilətməab Ağayi-Hacı Nəcmüddövlə nərəsidə bud zəbti-divanə əla şod...

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

TEHRAN - Hacı Nəzmüddövlə təqviminin Bakıda eynən türk dilinə tərcümə olunub "Masa təqvimi" adlanmağından və ələlxusus hər səhifənin başında "Övzai-kəvakib"in mah dələlət mikonəd bəşələmətiyi-vücudi-mübarəki-həzrəti-şahənşaha və sərdiyi həva və təlxiiyi zöhr və siyahiiyi kömür və şiriniyi-bal və ilx..." sözlərinin tərcümə olunmayıb yazılmadığından yana Mazandaran rəsədxanasına rəsmi surətdə etiraz elədi. Eşitdiyimizə görə məzkur rəsədxana qərar qoyub ki, Bakı məhkəməyi-ədliyyəsinə şikayət eləyib həmin təqvimin nəşirini təhti-məsuliyyətə aldırınsın.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

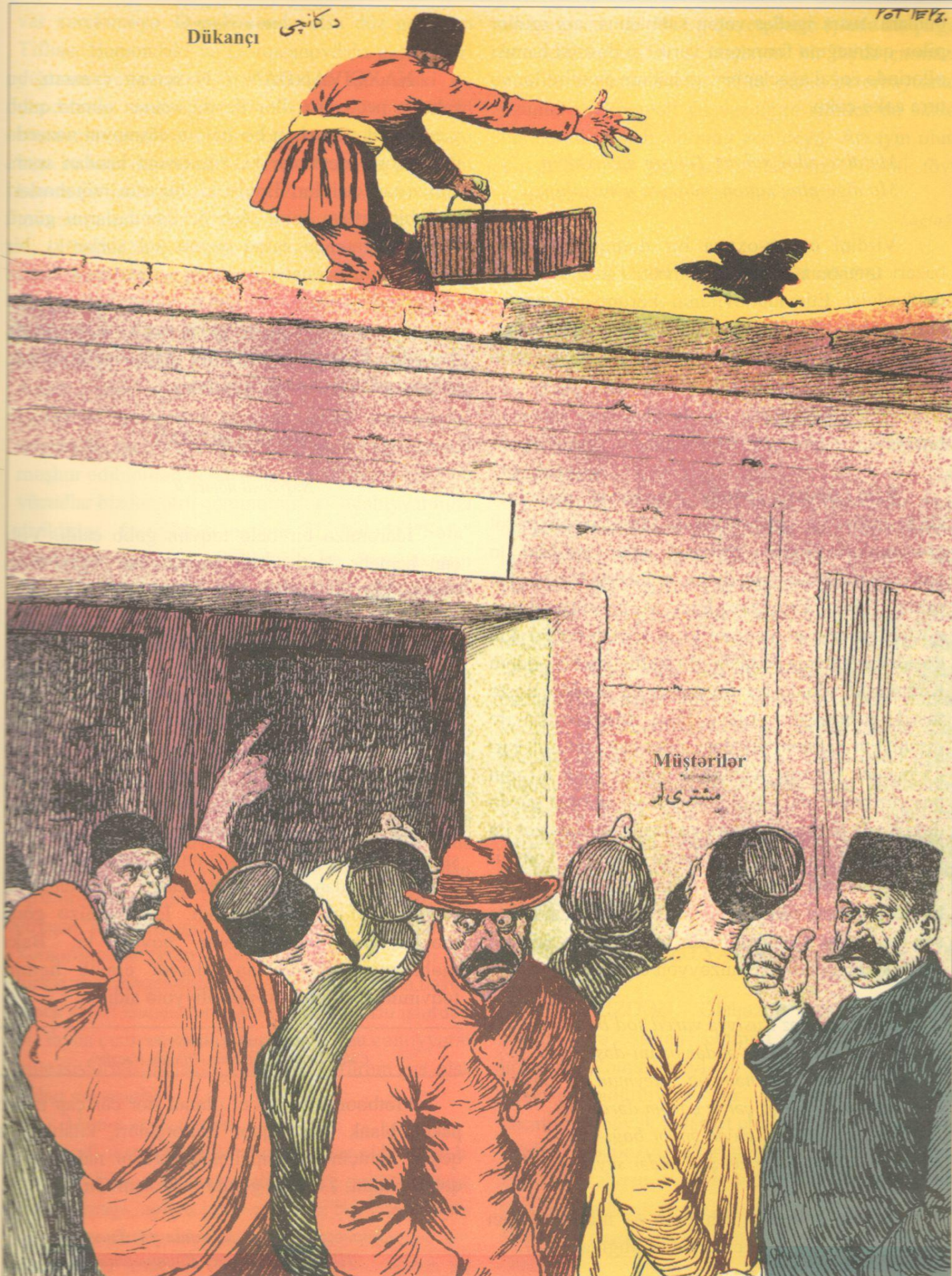
Mətbəəmizdə qəbul olunur hər cür çap işləri: paket, blank. Şəet, qəbz dəftərçələri, kitablar və qeyrə, həmçinin ştempellər. Sifarişlər naləy ilə də qəbul olunur. Zadətkə göndərmək lazımdır.

*Адресь: Тифлись, Банная ул. Типография
"Шярк" Исмаилу Гасань-заде*

*Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванкская ул. №12*

Dükənçi دکانچی

۱۰۲۱۴۶۸

Görəsən bu zalımın nə vaxt kəhlik oynatmaqdan başı ayılacaqdır gəlib bizi yola salsın.
 Хромотография Т-во И.Цагурия С.Атабекова Тифлисъ Мухранская улица, №25

ملا نصر الدین

№ 8 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 k. № 8

ترکیہدہ اتحادچیلرک انتخاب قوناخلی

Выборная агитация въ Турціи
Türkiyədə ittihadçıların intixab qonaxlığı

Litoq. S.Bixova.

POTTE

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Нəсрəддинъ".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

NOVRUZ

Bahar fəslı yetiřdi. Güllər, çiçəklər açılır, ağaclar, otlar oyanır. Qışın soyuğundan və kəsalətindən sonra insanların qəlbi yavaş-yavaş açılmağa və fərəhlən dolmağa başlayır.

Doğrudan da gözəl fəsil və keyf çəkməli günlərdir. Cəmsid Cəm ağıllı kiři imiř, "Novruz" deyib baharın əvvəlini bayram elətdirdi. Novruz adı çəkiləndə Vladiqafqazlıların yəqin "Novruz" məktəbi yadlarına düşəcək, deyəcəklər bəs bu yaxınlarda həmin məktəbin dirilməyinin barəsində olan yığıncağın barəsində yazmaq istəyirəm və qorxacaqlar ki, yazıb aləmə bildirmək istəyirəm ki, Qafqazın saqqalı hənalı, dindar və qeyrətli kiřiləri dura-dura Nisa xanım adlı bir arvad naməhrəmlərdən qaçib və başına çarşov salıb evində gizlənmək əvəzinə atılıb düşüb ortalığa ki, ay qardařlar, yığışın görək nə əlac eləyək ki, bu məktəb təzədən dirilsin və uşaqlar küçələrdə dař atmaqdan yığilsınlar! Haradasan təsəttürçi keřləli Məmməd Əmin! Daha səsin çıxmır, yoxsa Xəlid Xürrəmin ayırılığı səsinı batırıb? Mən bu

Novruz barəsində danışmaq istəmirəm, bunu əlahiddə bir vaxta qoyuram. Çünki o düzəlmiř işlərdəndir. Viladiqafqaz konsulunun bu mətləbdən ötrü yığdıqları ianələr və mədənlərdə, zavodlarda tələf olan İran fəhlələrinin qan bahası məktəbin hər məxaricinə kifayətdir. Peterburq səfərindən qayıdan kimi cənab konsul bu barədə lazımı iqdamat eləyəcəkdir. Mən bir də üzümüzə gələn Novruz bayramının barəsində bir qədər danışib oxucularımızı təbrik eləmək fikrindəyəm.

Bəli, řair nə gözəl deyibdir:

*Novruz bahar oldu cahan tazətər oldu
 Doğrudan da řeytanbazar çəmən oldu.
 Bir belə mövsimdə bahar çağda
 Heyf deyil baş qala torpaqda*

Bəh bəh nə gözəl mövsimdi! Yaxşı řiələrin iki ay məhərrəmliyin və üç ay qışın kəsalətindən qəlblərinin paslarını silmək vaxtı yetiřdi. Yaxşı

palasların satılmaq, qabların girov qoyulmaq və mömin, müqəddəs hacıların ciblərinin dolmaq vədəsi yetişdi. Noxud, kişmiş, rahəthülqum, noğul, büstəbadam, bəs niyə mən yadam! Evlərə adamın heyfi gəlir girib çin-çin nizamlən xonçalara düzülmüş şirnilərin, abi-nabatların dəcini pozsun.

Ay paxlavalər və qozəngəbinlər! Siz nə qədər adamların ağızlarının acı olmağına və göz yaşlarının tökülməyinə səbəb olursunuz?!

Təvəlla, təbərri dinimizin xürafatındandır. Yaxın adamının və ya qardaşının şad günündə şad, qəmli günündə qəmli olmalısən! Maşallah bu il müsəlman aləminin hər yerindən ürəkaçan xəbərlər gəlir. Təbrizdən, Tehrandan, Bilucərddən və İstanbuldan alınan xəbərlərə özünü müsəlman adlandıran eləyə bilməz sevinməsin.

Hərçəndi ki, İstanbul qəzetləri müsibətə də əl vururlar: nə bilim adalar əlimizdən belə getdi, Mədilli və Saqqız adalarında rumlar türk arvadlarının namusuna toxunurlar, Bilucərddə lorların zülmünü Tehran qəzetləri də bir cür yazırlar. Nə olsun? Bizim bu cür nağıl, hekayətə qulaq asmağa vaxtımız yoxdur, biz üç aydı mərsiyə içindəyik, indi əziz gündür, keyf və işrət vaxtıdır. Nə cür olsa bərc, xərc gərək bir təhər olsun ki, dost-düşmən yanında xəcalət olmayaq. Hərçəndi ki, bir-birinin evinə getmək, görüşmək, məhəbbət və ittihadə səbəb olur amma genə mən bilirəm ki, gələnlər mənim bayramımı mübarək eləməyə gəlmir, gəlir görsün ki, mənim nəiym əskikdir və mənə nə eyib tutacaq. Bilirəm ki, üç günün söhbəti bu cür elmi və siyasi söhbətlərdən ibarət olacaq: hər nə deyirlər desinlər. Qasım ağagilin cücələrini heç bir evdə bişirən olmaz. Məşədi İsmayıl, Hacı Qurbangildə yaxşı turşu aş da verirlər, heç qafil olmağa gəlməz... Kabla Cəfər, sən Allah heç xanlığın paxlavasından yedin? Bəh, bəh bu dadlılıqda da paxlava olar?

Osmanlılar ilk hava seyrinin qurbanlarını verdilər...

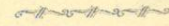
Hadi əfəndi "İqbal"-da gözəl yazır. Biz onun yazdıqlarına şərikkik. Türk millətinin tərəqqi və mədəniyyət yolunda atdıqları əvvəlinci addımların da iki fədakar uçucularının itirməklərinə ürəkdən yanırıq. Amma bizim də bayram seyrinin yolunda elədiyimiz mücahidat və verdiyimiz qurbanlar da gərək mədəniyyət tariximizə səbt olunsun. Qəzetlər Gəncədə üz verən faciəni dünyaya bildirdilər. Bir fağır müsəlman qardaş fişəng, taraqqa qayırib göyə uçurtmaq əvəzində barıtlan

bütün külfətini, südəmə uşaqlarını və özünü də göyə uçurdub. Bunlar da Hadi əfəndi, ilk bayram mədəniyyətinin qurbanlarıdır! Barı bunu da yaz!

Oxuculardan üzr istəyirəm. Başların, beyinlərin bayram şövqi ilə, şirni və toyuqpilov qoxusu ilə dolu vədəsində mən də bir yandan başağrısı verirəm.

Şiə qardaşlar! Hamınızın bayramı mübarək olsun!

LAĞLAĞI

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Tehran - Hacı İmam Cümə Xoyi əksəriyyətlə parlamana intixab olundu. Vəkilliyi cənab ağa qəbul edilməkdə bir şərt qoydu. O şərt də budur ki, gərək məclisi-məbusanda həftədə dörd dəfə heyz və nifas, üç dəfə fiqh və üsul, iki dəfə həlal-həram məsələləri müzakirə olunsun. Bu şərti-fövriyyət ilə həzrət və ilə nayibüssəltənə tərəfindən qəbul olundu.

Soltanabad - Lorların qarətindən can qurtarmış Brucərd əhli və jandarma dəstəsi səhih və salim bura varid olurlar. Məşhur ehsan sahibi Hacı Ağa Mövsünün övladı tərəfindən evsizlərə ev tədarükü görülür.

Tehran - Heyəti-vüzəranın axır ictimaiyədə otuz nəfər şagird Avropaya göndərilmək məsələsi fəsx olunub qərar qoyuldu ki, onun əvəzinə altmış nəfər tələbə dövlət məxarici ilə Nəcəf-ül-əşrəfə göndərsin.

Urumi - Təzə təyin olunmuş hakim Etimadüddövlənin gəlməyi yaxınlaşdığına görə şəhərin ara qənləri ictima edib ara içmək maliyyəti verməyə qərar qoydular.

MOİZƏ

Məkkə yolunda hacılar faciəsi münasibətilə təqdir buyurulmuşdur.

Zəmani ki, həzrət İbrahim əla nəbiyyəna və əleyhissəlam beytüllahi, yəni Allahın evini tikib qurtardı, Allah tərəfindən həzrət İbrahimə səs gəldi ki, "Ey mənim xəlilim! Çıx bir uca yerə və çağır dünyada yer üzündə yaşayan cəmi müsəlmanları gəlsinlər mənim evimin ziyarətinə!"

Врачный договоръ. Müsəlman aləmində nikah məsələsi

مسلمان عالمندە نیکاح مەسələسی

Molla - Qızım! Allahın hökmü və peyğəmbərin şə'r'i ilə sənin kəbinini kəsirəm
Kabla Qozqırana, razısan?

Qız - ... Eyvay, "qoy deyim", razıyam. Razıyam.

ایندی. Теперь. İndi

ش ایل بوندان قباق
Beş il bundan qabaq

Пять лѣтъ тому назадъ

فرش سرکاری

Fərtaş sərkəri

Пятилетний прогрессъ Тавризовъ

Təbrizlilərin beşillik tərəqqisi

تبریزلیرک بش ایللک ترقیسی

Tabaqçı

طباقی

Mücahid fi
səbilillah

فی سبیل الله

Въ Хое, Урмии и Табризе
Urmidə, Xoydə, Marağada və Təbrizdə

قازاقباشی

Qazaxbaşı

РОТТЕРЪ

Хромо-литография Т-во И.Цагурия и С.Атабекова Тифлисъ Мухранская улица, №25

Həzrət Xəlil münacat elədi ki, pərvərdigara! Hanı mənim səsimdə o qüvvət ki, bütün dünyanın müsəlmanlarını buradan çağırmağım ilə xəbərdar edəm. Onlar mənim səsimi necə eşidərlər?

Səs gəldi ki: "Ya İbrahim! Sən elə bu səsin ilə səslə. Mən onu müsəlmanların qulaqlarına yetirərəm".

Odur ki, həzrət yalan olmasın bilmirəm vallah Mina dağının başınımı, yəni bir ayrı hündür yerəmi çıxıb səsləndi: Ey yer üzündə olan müsəlman kişilər! Gəlin Allahın evinin ziyarətinə, qorxmayın hərçənd ki, yollarda ac qurddan daha yırtıcı çox müsəlman, ərəb qardaşlarınız varsa da sizi tutub qoyun kimi boğazlayıb ətlərinizi kabab etsələr də qorxmayın, bu məhz imtəhandan ötrüdür, sizi sınamaqdır, zahirdə sizi öldürürlər, lakin batində əsil arzu elədiyiniz cənnəti-əla əliyyəni sizi nəql eləyirlər. Həman etiqad etdiyiniz mələki-nəqqallar bunlardır.

Bu nıdayi yer üzündə olan bütün müsəlman kişilər eşitdilər. Ondan sonra həzrətin arvadı (vallah genə yaxşı yadımda deyil ki, Hacər idimi, yoxsa Sara idimi) dedi ki, ya xəlilullah sən çağırıdın ancaq müsəlman kişiləri. Bəs necə olar ki, möminə müsəlman arvadlar bu nemətdən binəsib olsunlar, ha mənə də izn ver arvadları da çağırım! Həzrət izin verdi (görəsən nə üçün həzrət izin verib?! Arvadın səsi də naməhrəm deyilmi?!) Cənab Sara yəni Hacər hündür yerə çıxıb səsləndi: Ey yer üzündə olan müsəlman arvadlar! Gəlin Allahın evinin ziyarətinə ki, sizə vacib buyrulubdu. Etibarlı, namuslu, qanacaqlı arvadlara zülm eyləyən kişilərinizdən ayrılmayın, onlar ilə bərabər siz də Ərəbistanın qumlarının üstündə al qanlarınıza bələnin və arvadlar necə vəfadar olduqlarını o vəfasız kişiləriniz ilə o canavar ərəblərə göstəriniz! Bu səsi də Allah təala cəmi müsəlman arvadların qulaqlarına yetirdi, hamı eşitdilər! Həzrət İbrahimin oğlu Həzrət İsmayıl o vaxt balaca uşaq idi, atasına dedi: Ata, mən də uşaqları çağıracağam. Nə isə o da çağırırdı. Onun da səsinə cəmi uşaqlar eşitdilər!

Bunlardan sonra Allah lənət eləmiş kor şeytan məşriq tərəfindən uca səs ilə səsləndi ki: ey müsəlmanlar! O səslər ki eşitdiniz onlara inanmayın, nəzubillah onlar doğru demirlər, hər addımınıza bir şəhid savabı və hər mənzilinizə cənnətdə bir qəsir, 600 huri verməyəcəklər. Bu məlunun səsinə də bütün müsəlmanlar eşitdilər. İndi hər kəs ki, o zaman həzrət İbrahimgilin səsinə

inanıb, o adam şübhəsiz Məkkəyə gedəcəkdir. Hər kəs ki, şeytanın səsi gələndə onun sözünə inanıb o getməyəcəkdir. Şeytanın səsinə inananlar ilə, müqəddəs səslərə inananları aramızda indi bu saatda seçmək, tanımaq o qədər çətin bir şey deyildir. O zaman bəli deyən ruhlar indi milyon ərəb yırtıcıları da olsa və özü də yəqin bilsə ki, onu doğrudan öldürəcəklər yenə o səsin dalınca gedəcəklər.

Vaizi: Axund Molla Ələfkar Xoyi - adam dilinə tərcümə edən:

Məşədi Sijimqulu

FELYETON

I

(Təsəttüri-nisvana dair)

Bu il "Molla Nəsrəddin" jurnalı çıxdı çıxmadı, qəzetlər ağız-ağıza verib, genə bir övrət məsələsinə ortalığa salıb Mazandaran çaqqallarıtək ulaşıdılar. Bir yandan "Molla Nəsrəddin" bir cüft müdirləri mühərrirlərini başlarına yığıb qışqırları çırmayıb, girdilər meydana, həmi "hürriyyəti-nisvan" deyə-deyə sinələrinə çırpdılar, o biri yandan "Şəlalə"çilər zurnalarını kökləyib "təsəttüri-nisvan" nəğmələrini işə saldılar və "hürriyyəti nisvan" sözlərini ağızlarına alanların gözlərinə altun qələmlər soxdular. "İqbal"çı qonşuluq haqqını mülahizə edib, Şəlalə zurnaçılarına dəm tutdular. Xülasə, nə ərz eləyim, meydan qızıqdı, aralıq qarışdı, məzhəb itdi... Mən bədbəxt də başlı-ayaqlı cumdum bu zəhrimara dönmüş məsələnin içinə. Gecələr gözlərimə yuxu getməyir. Elə ki, bir az huşa gedirəm, özümü bir böyük səhrada görürəm, səhra doludur başıqırıq, başıtüklü, üzüqırıq, uzunsaqal adamlar ilə, bunlar iki dəstə olublar. Bir tərəfdən qışqırırlar: "Hürriyyəti-nisvan", o biri tərəfdən: "təsəttüri-nisvan", canınız da çıxsə təsəttüri-nisvan! Qərribə budur bu yandan da çoxlu övrət yığılıb. Heç kəsin bunların davası ilə işi yoxdur. Tək bir nəfər övrətdən hərdəmbir ahəstə səs gəlir:

RAMANADAN MƏKTUB

Cənab Molla əmi mənim bu neçə kəlmə sözlərimi jurnalımızda dərc eləyin. "Nəşri-məarif" cəmiyyəti bizim camaatdan kənddə bir yer istəyir ki, öz xərcilə müsəlmani-rusi məktəbi tikdirsin. Biz Ramana camaatı da çalışdıq ki, bir belə töhfə bizim əlimizdən getməsin, Kəndin yuxarı başında birisi bir yerdə ianə elədi ki, orada məktəb qayrılısın. Amma aşağı başın hacısı razı olmadı ki, biz o tərəfə uşaq göndərə bilmərik. Hacı özü də aşağıda yer düzəldənmədi. İndi Molla əmi təvəqqə eyləyirik özündən, özgədən bir parça yer tapıb göndərəsən qoyaq kəndin ortasına və nə yuxarıda olsun ki, hacının ürəyi sıxılısın və nə də aşağıda. Özü də yer pulsuz olsun. Pul ilə olsa lazım deyil. Hərçənd ki, bizim uşaqlar küçədə xalqın başından papağını qapmağı öyrəniblər yenə insaf deyil "Nəşri-məarif"-in töhfəsi əlimizdən çıxsın.

İmza: Cavan

MÜHÜM XƏBƏR

"Molla Nəsrəddin" müxbirliyinin quru bir adına Suraxanıda və Mərvdə qiymətli priz verilməyini eşidib Xoy darülfununda ikmali-təhsil edib Qafqaza dağılmış cəmi dəlləklər və camadarlar işlədikləri hamamlarda bayramlıqlarını yığıb hamısı Mərvə və Suraxanıya azim oldular.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

İXTAR

"Molla Nəsrəddin" məcmuəsini satan vəkillərə ixtar olunur ki, keçən ilki borclarını bu mart ayının axırınadək göndərməsələr daha onlara jurnal göndərilmiyəcəkdir.

Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванская ул. №12

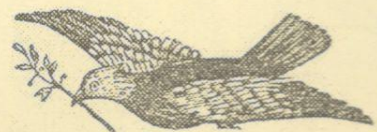
"Dəyirman bildiyini elər - Çaqçaq başını ağrıdar". Yuxudan oyanıram, sübhədək yata bilməyirəm. Gündüz də axşamədək başım ağrayır. Budur, "Molla Nəsrəddin"-in birini yazanadək dörd nömrəsi çıxıb, dörd nömrənin birində dörd söz yazmamışam. Hamısında bu andıra qalmış övrət məsələsidir. Elə ki, genə bir tövr qələm alıb istəyirəm bir məqalədən, filandan yazım o saat bu məsələ Molla İbrahim Xəlil kimyagərin meymunu kimi gəlir durur gözümlün qabağında, hər yana baxıram görürəm ya "hürriyyəti-nisvan", ya "təsəttüri-nisvan" balaca meymunlartək atılıb düşürlər. Axır əlacım kəsilib, dedim mən də bu məsələnin üstündə bir iki qələm vurum, bəlkə bu şoqərib məndən əl çəkib gözümlün qabağından gedə. Yoxsa bu məsələ barəsində əsla bir söz yazmazdım, məhz canımı qurtarmaq istəyirəm və yenə də bu barədə yazmaq istəmirdim, onu da axırda ərz edərəm.

Mən bu məqalələri oxuduqca fikir edirdim: "Görəsən, doğrudanmı millət iki tərəf olub, övrət məsələsini bilmərrə həll edib qurtarmaq istəyirlər. Yainki millətin bu işlərə qarışacağı yoxdur. Məhz qəzetələrin sözləri qurtarıb, köhnə palan içi

tökürlər? Mən dünyada çox ömür etmişəm, otuz iki dişimdən ağzımda on beşi qalıb, özüm də yorğana bürünüb çox səyahət edib, çox yerlər, camaatlar, tayfalar görmüşəm. İranın, Türkünstanın, Qafqazın, Volqa kənarlarının müsəlmanlarının hamısını birbəbir bayram yumurtası tək dişimə vurmuşam, amma heç bir yerdə bir əqidənin ya bir məsələnin möhkəm tərəfdarı olan bir müsəlman görməmişəm. Bizim hamımız dünən bir əqidədə, bu gün bir ayrı əqidədə oluruq. Bu gün Yezidin, sabah İmamın qətlinə fərman veririk. Qurtarani əhli-Kufəyik. Ümumi mənəfəti biz anlamırıq. Həmişə işin öz şəxsiyyətimizə əl verən tərəfini axtarıq.

(genə olacaq)

Həkim-Nuni-Səğir

Əzrailin istefası

Pərvərdigara! Mən Azərbaycanda daha sənə qulluq eləmək istəmirəm.
Архангел подает вь отставку вь Азербайджане.

ملا نصر الدین

№9 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

Цена 12 к. № 9

(ایچری به باخ)

İçəriyə bax

POTER

Litoq. S.Bixova.

Qorxuram bayramımız qara gələ, bunların hər ikisi birdən ölə.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддинъ".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяц - 3 р. 50 к.
 3 месяц - 2 р.
 1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

ETİZAR

Novruz bayramı münasibətilə bu nömrəmiz üç gün təxir etdiyinə görə müştərilərimizdən məxsusən üzr istəyirik.

PƏLƏNGYIL

Əlan əlimdə iki təqvimin mütailəsinə məşğuləm ki, görüm bu ilin həvadisatından nə yazılıbdır. Ta onları eynilə qarelərimizə bəyan edim ki, bu pələng ilinin işlərindən qabaqdan xəbərdar olub özlərini bir para afətlərdən gözləsinlər.

Təqvimin birisi Bakıda çıxan masa təqvimi, o birisi isə Tehrandə çap olunub münəccimbaşı sərkarının öz mübarək dəst-xəttilə möhürlənmiş təqvimdir ki, bu ilin hadisəti onda nüktəbənüktə, mubəmu yazılıbdır.

Münəccimbaşı belə yazır:

Övzai-kəvakib belə dəlalət edir ki, bu il İranda dərüşsurayi-milli kamali-dəbdəbə və cəlal ilə açılıb ətəbatı-alıyatdan 75 nəfər, 75 yaşında başisərikli seçilib

ehkami-şər'iyyəni tamam-kamal məclisi-millidə müzakirəyə qoyub bir-bəbir həll edəcəklər və bir nəfər ələm müctəhid tapıb təyin edəcəklər ki, vahidüləsr və fəridüddəhr olsun və bundan sonra cəmi İran əhlinin ona hökmən müqəllid olduğunu təhti-qanuna alacaqlar.

Pələng ilinin bərəkətindən şəban ayının 27-də həzrət vala nayibüssəltənə öz niyabət vəzifəsini tamam kamal əda edib zimami-ixtiyari şah-i-növcah Sultan Əhmədin yədi-ixtiyarına tapşırıb, özü bütün-bütünə asudə olub Avropaya səfər edəcəkdir ki, orada uzun bir müddət istirahətə məşğul olsun və qol-qıçını Firəngistanda madmazellərə bərk ovdursun ki, bəlkə yorğunluğu çıxa. Çünki bu iki il nayiblikdə həqiqətdə müşarileyh çox əziyyət və zəhmət və məşəqqət çəkib, gecə-gündüz yatmayıb, İranın səadətində o qədər əlləşib və çalışıbdır ki, bilmərrə yorulub dildən düşübdür.

Bu pələng ilinin bərəkətindən nizamüssəltənə lorlara hakim təyin olunub keçən il rəcəb ayında özünün lorlar tərəfindən soyulduğuna əvəz olaraq lorları tamam-kamal soyub lüt-üryan edib çıxıb qaçacaqdır.

Masa təqvimi belə yazır:

Övzai-kəvakib dəlalət edir ki, bu ildə osmanlı ittihadı-tərəqqi fırqəsi parlamana zor ilə seçilib orda kəsərti-arayə malik olub məmləkətin içərisində hər nə bilirlərsə öz rəylərilə yapacaqlar və hər kəs onların əleyhinə bir kəlmə belə danışsa onu pələng kimi yırtıb dağıdacaqlar.

Pələng ilinin bərəkətindən Bakının özünün və ətrafının əhalisi pələng təbiətində olub "Molla Nəsrəddin" müxbirliyinin isnaı hər kəsə verilsə onu qanına qəltan edəcəklər.

Pələng ilinin bərəkətindən Şeytanbazar müsəlmanları pələngə dönüb bayramın əvvəlinci günü baydaq üstündə böyük dava edib qırx-əlli adam yaralıyaçaqlar. Kırmda, Türküstanda, Kazanda, Xivədə, Misrdə, Mərakeşdə, Ərəbistanda, Sudanda, Cəzairdə müsəlmanlar necə ki, inişil siçana, bildir öküzə dönmüşdülər, bu il dəxi pələngə dönüb dallarına keçənləri təpikləri ilə vurub qabaqlarına çıxanları dişləri ilə didəcəklər.

Sarsaqqulubəy

ATA VƏ QIZ

Möhtərəm Abbas Səhhət cənablarına bənzətmə

Ay dədə dur get mənə qolbaq, zər al
Bir dənə çarşaf, iki top məxmər al.
Mən keçir idim xalam ilə dünən
Gördüm o toyda yığılıb xeyli zən.
Getdim ata, mən də ora baxmağa,
Onlar ilə zurna qaval çalmağa.
Öylə ki, qət oldu sədayi-şabaş
Qapdı hərəsi, dədə, bir nimçə aş
Hamısının taq-tuq edirdi diş
Seçməyir idi çiyi ya bişmişi
Çöldə məni gördü o dəm yengələr
Çəkdi apardı içəri, verdi yer.
Xeyli məni oynadıb alqışladı
Sonra bu növ ilə sözə başladı:
- Yalvar atan kim səni versin ərə
Arvad olub ta gələsən toylara...

Əyyar

MÜHÜM TELEQRAF

Berlin - Burada şayə olan xəbərlərə görə nayib Məhəmmədli pinti Həmidin haləti-əhtizarda olduğunu eşidib fəvri şəkər naxoşluğuna giriftar oldu, həyatı təhlükədədir. Berlində həkimi-haziq

olmadığına görə teleqraf ilə Təbrizdən Mirzə Əlixan cərrahbaşı sərkarı və sərtribi-dövvüm fəvci-Mixbərən cənablarını istəyiblər ki, məxlui-şaha müalicə etsin.

SİNƏZƏN

*Qorxuram bayramımız qarə gələ
Kaş tufan ola aləmdə bütün
Yana bu şiə cəhənnəmdə bütün
Əlvida etsələr dünyaya bular
Millətin eyşi-nişatı pozular*

*Ləni-nifrin ola bu əyyamə
Cövri-zülmün yetirib itmamə
Kamil öldü qəmiz oldu məzid*

*Bu da ölsə dəxi yox başqa ümid
İşıqı səltənətin söndü vəli
Bu da fəvt olsa dübarə deməli*

*Mədəli, pinti-Həmid birdən ölə
Biz qalaq daimi matəmdə bütün
Nə ki xakə bu əzizlər gömülə
Gulşənin gülləri bilmərrə solar
Çox çətin bu üzümüz bir də gülə*

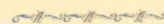
*Dağ çəkdi ciyəri-islamə
İşimiz pis gətirir ildən ilə
Genə şükr eylər idik vardı Həmid.*

*Türkliyə onda gərək xəstə çəkilə
Şükr edərdik genə var Məmmədli
Qalaraq mat-müəttəl ha belə...*

Cüvəllağibəy

XIRIM-XIRDA XƏBƏRLƏR

Hacıtərxan – Buranın qazisi Molla Əbdürrəhim bu gün minbərdə "Molla Nəsrəddin" jurnalını oxumaqdan başqa cəmi fisqü-fücur və xilafə-şər' fitva verdi. Yəni onun buyurduğuna görə zina, ləvvat, şərab, qumar, oğurluq, hamısı hələldir, məhz jurnal oxumaq haram.

Qafqaz – Axund Molla İsmayıl ev kirayəsi babətindən borclu olan bir nəfər Kuhkəmər seyyidinin budkası yanıb limuları puça çıxdığına görə cənab axund xüms babətindən ağaya çoxlu pul yığib hamısını öz borcuna və onun tənzinə

Экзаменъ въ Крыму.
Kırımda müəllim imtahanı

قرصده مقام امتحانی

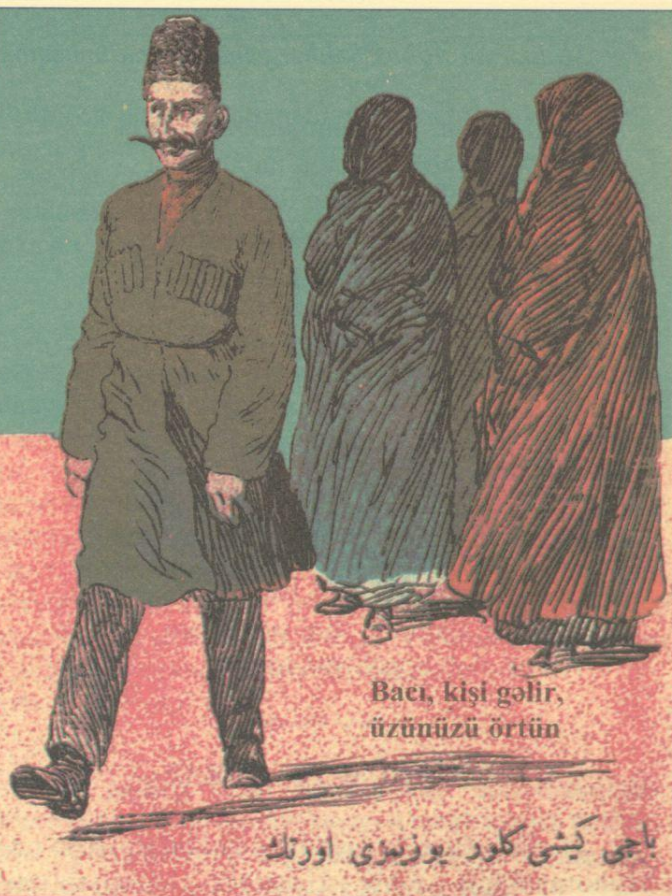
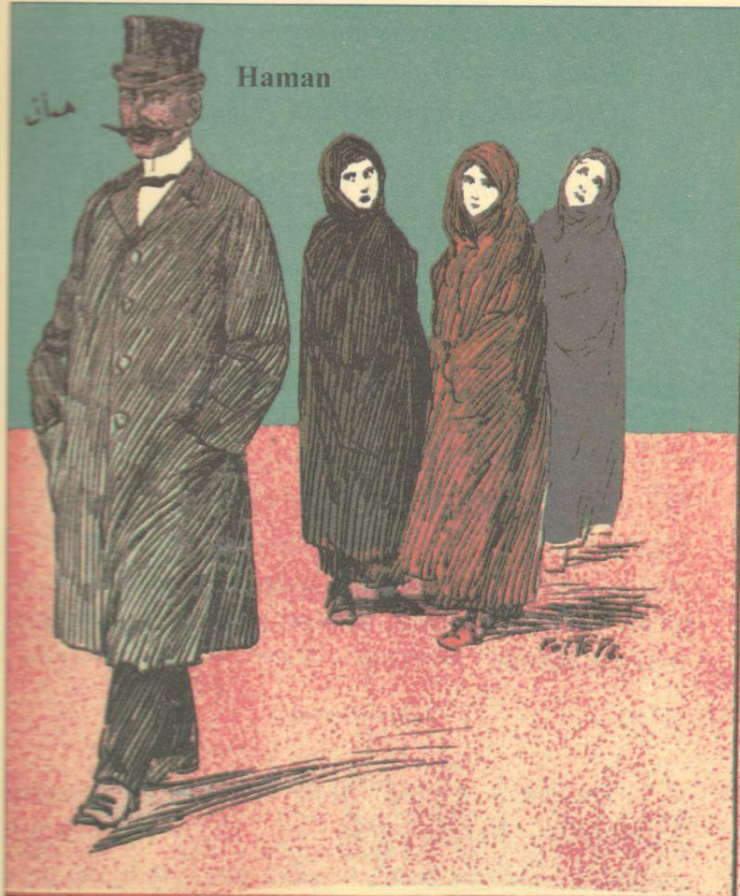

Müəllim - Buğda, arpa ölçüsü.

Mollalar: Keyf nə mənasındadır?

Mollalar: Oğlan ana dilini desənə, degilə merkədir da...

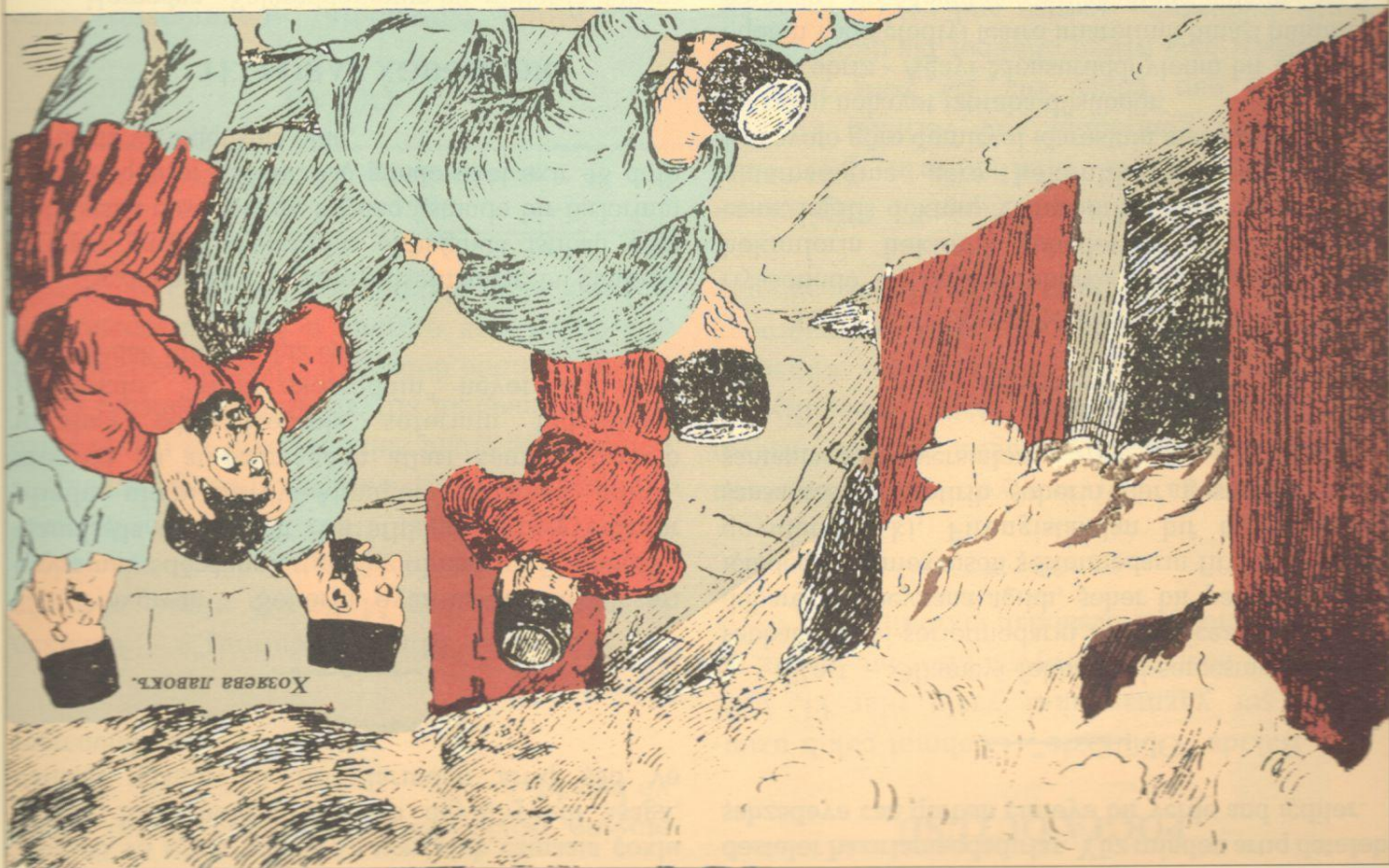
هامن Haman

Bacı, kişi gəlir,
üzünü örtün

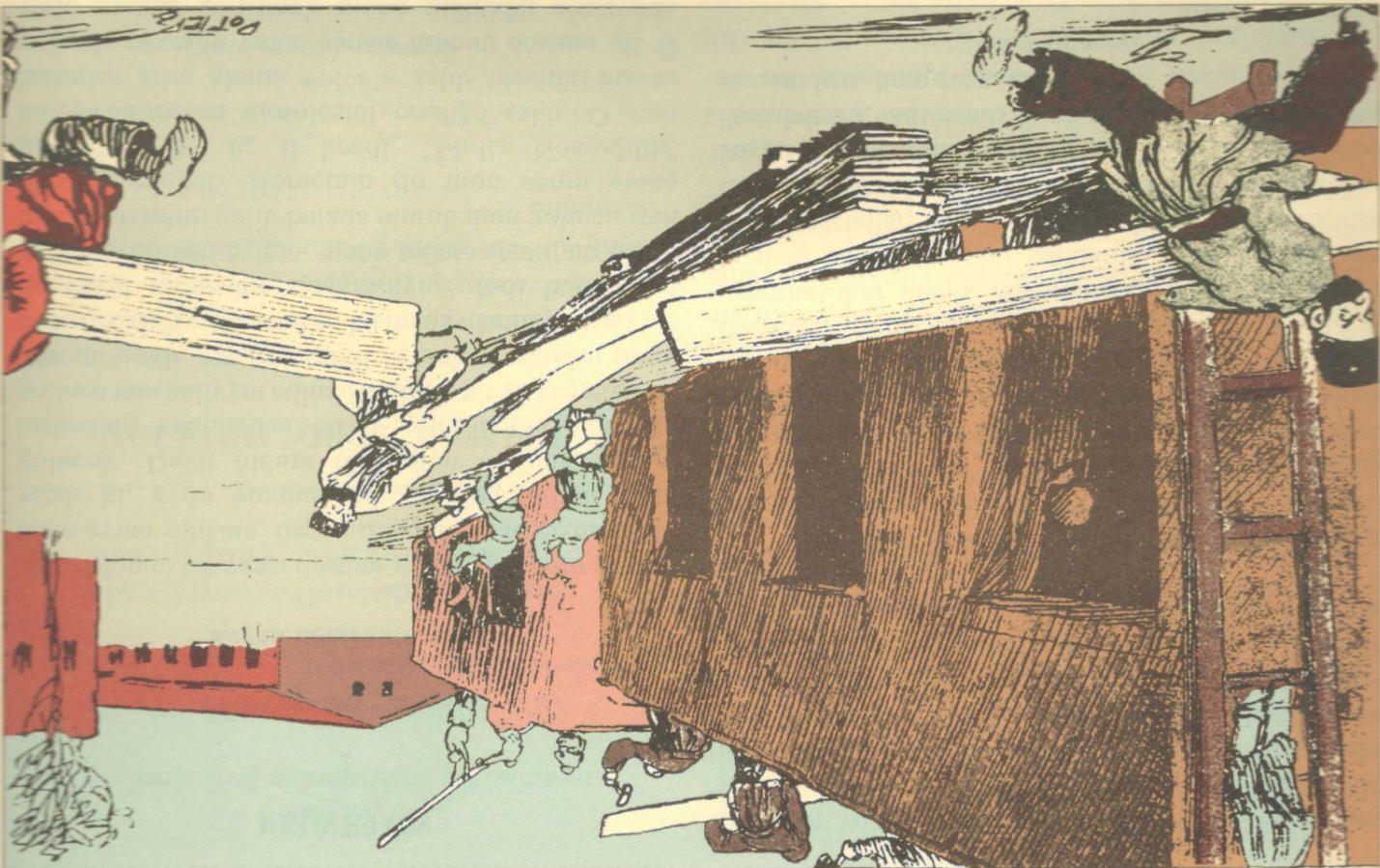
باچی کیسی کلور یوزیمیزی اورتک

Görsənən müsəlman xanımları paltardan qaçırlar, nəinki kişidən...

Gəncdə yanan dükənlərin sahibləri

Пожары в Елизаветноаре

Hamən dükənlər yənidən tikildikdə sahiblərinin taxta oğurlamağı.

götürdü və sonra minbərə savar olub camaata çoxlu yaman fəhş, hətərən-pətərən deyib yendi aşağı, camaat ağanın bu iltifatlarından artıq şad və məmnundurlar.

Naxçıvan - Şəhərin əyan-əşrafı və tüccarı bayramın dördüncü günü olmaq münasibətilə Qaradaşda at çapdılar. Bu atlılara Kərbəlayı Cəfər əlində ələmi-Gaveyi-Ahəngər komanda edirdi, məqsud bu at çapmaqdan atları xamdan çıxarıb imtahan edib Kərbəla səfərinin tədarükünü görməkdir. "Molla Nəsrəddin" heyəti-təhriyyəsi hamısından iltimasi-dua edir.

Şeytanbazar - Buranın müsəlmanları bu günlərin bayram, yəni məhərrəm olmağında iştirak edib qəbristanə dəstə çəkib, baydaq üstündə bir-birlərinin baş qulaqlarını əzdilər. Üç gündə əzəl axır 48 dəfə vuruşma və toqquşma oldu.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Həmədan - Salarüddövlənin bu günlərdə dübarə xüruç etmək şayiələri dövrən etməyinə görə camaat icmaən həyəcan və qələyana gəlib səvarə və piyadə

dəstələr hazırlamaqdadırlar. Yüz mindən artıq datələb şahzadəyə can qurban etməyə bir yerdə and içdilər.

Rəşt - Əllameyi-fəhəmeysi-sərçəşməyi-ülumi-rəbbani ağayi-şəriətmədarın izin və icazəsilə burada dübarə 18 meyxana açıldı, şəhər bir parça eys-işrət içindədir və məxsusən şəriətmədarın fitvası ilə qərar qoyulubdur ki, Firəngistandan bir böyük dəstə şansantekalar gətirib şəhərin hər guşəsində kafe-şantanlar tərtib versinlər.

Təbriz - Ağayi-Nasirül-hükəmanın təhti-riyasətində bir heyəti-tibbiyyə açıldı ki, Təbrizdəki həkimlərin həkimlik şəhadətnamələrini müayinə etsin. İngilis doktoru Vilmanın şəhadətnaməsi təsdiq olunmadığına görə həkimlikdən kənar edildi. Rəvayətə görə dəmiryol idarəsinin mərizxana rəisi də bu işdən nəhayət iltiraba düşübdür.

Təbriz - Ağayi-Mənsurüddövlənin bir il bundan əqdəm vədə elədiyi teatro imarətinin binası hümməti-ğəyuranə ilə Məcidiyyə xiyabanında qoyuldu və bu barədə müsəlman həvəskar heyəti ağayi-müşarileyhə öz səmimi təşəkküratlarını bəyan etdilər.

FELYETON

2

(Təsəttüri-nisvana dair)

Keçən nömrənin axırı

Mənim bir yaxşı dostum var idi, bir dəfə getdim onun evinə söhbətə, qapını döydüm uşaq çıxdı xəbər verdi ki, evdə yoxdur, bir on dəqiqədən sonra gələcək. Daxil oldum dostumun otağına, stolun üstündəki kitablardan birini götürdüm ki, dostum gəlincə məşguliyyət edim. Həqiqət, bir az keçmədi ki, dostum gəldi, mənimlə görüşüb salamlaşandan sonra dedi: "A kişi bu nə adətdir, bu nə qaydadır, nə vaxt biz də insan cərgəsinə qoşulacayıq? İndi budur sən gəlibsən mənim evimə, mənə müntəzirsən, nə olardı mənim övrətim gəlib burada oturub mən gəlincə səni məşğul edəydi? Həmçinin də mən sənə evinə gələndə. "Bir üç il keçdi, "Molla Nəsrəddin" hüriyyəti-nisvan məsələsini ortalığa saldı. O vaxt hamıdan artıq aləmə vəlvələ salıb təsəttüri-nisvan yolunda yaxasını yırtan haman mənim dostum idi. O vədə onunla görüşmək mənə mümkün olmayırdı.

İttifaqən yolum dostum olan şəhərə düşdü, axşam getdim müsəlman teatrına. Gördüm haman şəxs bir nəfər rus xanımı ilə qoşa əyləşib. Sonra da məlum oldu ki, haman xanımı bir mənzil tutub özü üçün aşna saxlayır. Onda bildim ki, nə üçün o bir belə təsəttüri-nisvan üçün boğazını yırtır. Bu məsələ onun öz övrəti üçün lazım imiş ki, evdə oturub ərinin əməmindən xəbəri olmasın.

Genə bir dostum var idi. Bir nəfər şəxsin oxumuş və açıq gözən qızını istəyirdi. Çox şey etdi, pul xərc etdi, qızı almaq mümkün olmadı, atası vermədi. İndi o dostum da təsəttüri-nisvan tərəfdarı olub bağırır. Rusiya ilə alış-veriş edən tacirlərimiz hamısı həmçinin təsəttür tərəfdarlarıdır, çünki övrətləri açıq olsalar, söz yoxdur ki, onların şəhərbəşəhər gəzib, restoranlarda, kafe-şantanlarda, ta mən nə ərz eləyim haralarda çəkdikləri keflərə mane olacaqlar. İran ilə ticarət edənlərimiz həmçinin təsəttür tərəfdarları görək olsunlar. Xansənəmin başını yorğan altına basdırıb, İranda gündə birçə dəne "tazəbətaze, növbənöv" qız siğə etmək həm ruhu tazalandırır, həm şəxsi cavan edir.

(Genə olacaq)

Həkim Nuni-Səğir

POÇTA QUTUSU

Bakıda "Əbülfəzlə" - Zəhmət çəkib uzun-uzadı şer yazmaqdan sonra yaxşı olar ki, bəzi xəbərləri nəsr ilə idarəyə bildirəsən, sənsiz də şer yazan həddən-hesabdan çıxıbdır.

Qafqayda "Divanə"yə - Doğrudan sən divanə imişsən. Yoxsa ağlın başında olsaydı tacirlərin gecə-gündüz lato məşğuliyyəti etməyindən şikayət etməzdin və konsulun qumar oynamağından və xalqı soymağından narazı qalmazdın. Çünki bu cür işlər hər şəhərdə var.

Mərzə kəndində "Qiqoyə" - Bizi çamur qəryəsinin sakini əliəllahilərin piri Hacı Nəqdəlinin günbədinə and verirsən ki, yazdıqlarını çap edək, biz də səni mərhum cindarbaşı hacı Mirzə Ələkbər təsəvvürünə cinləri tutub doldurduğu qəmişə and veririk ki, o cür cəfəngiyyəti yazıb qəmişliyə getməyəsən.

Ağdamda "Müxbir"ə - Yazırsan ki, təzə bir bank açılıb, adını yoxsul bankı qoyublar. Amma oranın pulunu varlılara verirlər ki, yoxsul qalır əli qoynunda, sən gərək belə şeylərə təəccüb etməyəsən. Çünki müsəlman içində qayda belədir necə ki, ehsanı həmişə qarnı toxa verirlər, krediti də varlıya və ehtiyacsıza açarlar. Yoxsulun canı çıxsın nə təhər dolanır dolansın.

Şaxtaxtda "Nuri"yə - Yazırsan ki, axır vaxtlarda xoruz döyüşdürmək çox mod olubdur. Hər kəsin xoruzu qaçanda oğlu ölmüş atalar kimi zülüm-zülüm ağlayır və hər nəyə gümanı gəliрсə satıb gedir kəndlərdən döyüşgil xoruz almağa və şahid gətirirsən ki, məscidimizin ədəməyi-rəisi Məşədi Əhməd Uluxanlıdan min zəhmət ilə gətirdiyi xoruzunun Seyid İbrahim oğlunun xoruzundan qaçdığına görə tab gətirə bilməyib gümanı gələn bir inəyini satıb yaxşı döyüşgən xoruz almaq üçün səfərə çıxdı. Bunu bilmiş olasan ki, müsəlman qardaşlar bu cür işlərdə çox qeyrətlidirlər. Çox vədə olar ki, məsciddə pul yığılanda da bəhs-bəhsə düşüb var yoxlarını tökərlər boynuyğun mərsiyəxanların

ətəyinə. Böylə işlərdə onlara irad eləmək nəhaq və bicaadır.

Tərtərdə "Mirzə Qudurmuş"a - Yazırsan ki, kəndin mollası Molla Əli əfəndi əl-ayağa düşüb ki, uruslar kənddə uşkol açacaqlar islam əldən gedəcəkdir. Bizə Tərtərdən Münəccimbaşı yazır ki, buranın məşhur sevdagəri cənab Musa çoxlu zəhmət çəkib və rüşvət verib bir dana onaçılan ixtiyarı alıb o tapançanı gecə-gündüz belində dolandırır. Hərgah həqiqətdə bu söz doğru olsa qorxma o Musa o tapança ilə qoymaz islam əldən getsin.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

İXTAR

"Molla Nəsrəddin" məcmuəsini satan vəkillərə ixtar olunur ki, keçən ilki borclarını bu mart ayının axırınadək göndərməsələr daha onlara jurnal göndərilməyəcəkdir.

ELAN

Arvadlardan və kişilərdən ötrü, demi-palto

Xalis ingilis parçasından, Parijin və Londonun axırncı modası.

Aşvanq qardaşları Dvortsovi küçədə
Бр.Альшвангъ Дворцовая

TİFLİSDƏ "ŞƏRQ" MƏTBƏƏSİ

Mətbəəmizdə qəbul olunur hər cür çap işləri: paket, blank, şçet, qəbz dəfrətçələri, kitablar və qeyrə. Həmçinin ştempellər. Sifarişlər naloj ilə də qəbul olunur. Zədatka göndərmək lazımdır.

Адресь: Тифлисъ, Банная ул. типография
"Шяркъ"
Исмаилу Гасанъ-заде

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванкская ул. №12

Vüzəra: Hər halətdə əgər biz istəsək ki, bu naxoş dirilsin görək bu çibani olan qıçı dibindən kəsək.

ملا نصر الدين

№10 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

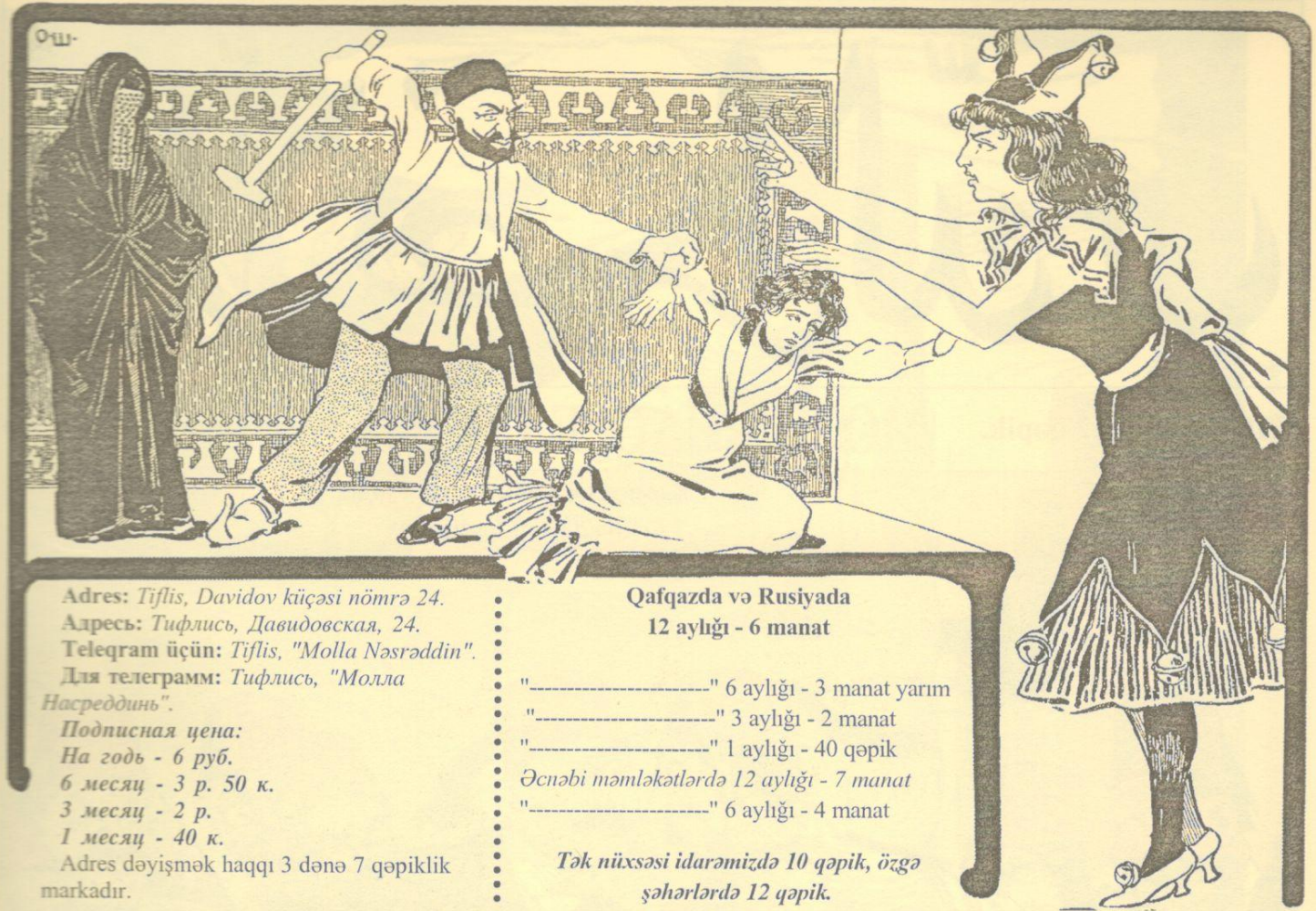
Цена 12 k. № 10

Последния Событіе въ Турціи.
Türkiyədə son hadisələr

Litoq. S. Bıxova.

Vaxtdır ki, Türkiyə sizin firəngi masonlıqlarınızdan ayrılısın.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насрəддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

BAŞIMIZDA SINAN TƏKFİR ÇOMAQLARI

Ay həzərat qoymayın məzhəbi dini dandı bu!
 Sözlərinə inanmayın hər nə desə yalandı bu!
 Bu çalışır ki ruzü şəb məhv edə şə'r'i ənvəri
 Kim iki boş kitab ilə mat qoyubdu bizləri
 Gah buluda buxar deyər rədd ediyor mələkləri
 Gah uzunca bəhs açıb qarpıza bənzədir yeri
 Göyləri də hava bilir münkiri-asimandı bu
 Ay həzərat qoymayın məzhəbü dini dandı bu!

Hər zə dilin açan kimi vəlvələ saldı hər yərə
 Başladı küfr sözlərin vurdu cahanı bir-birə
 Şəkk gətirdi bu bizim pirdəki Molla Qənbərə
 Gah sataşdı məscidə, gah dolaşdı minbərə
 Hər iş qıldı məsxərə hər sözü tərsə qandı bu
 Ay həzərat qoymayın məzhəbü dini dandı bu!

İki qarış boy ilə gör rısteyi-kar alıb ələ
 Bir neçə anlamazları, tovladı saldı əngələ

Bunca ədası bəs deyil münkiri-şər'dir hələ
 Tərhinə bircə bax bunun başə qulağə seyr elə
 Sanki əcinnələr kimi maliki-ruh və candı bu
 Ay həzərat qoymayın məzhəbü dini dandı bu!

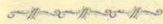
Məktəbü elm daima virdi-zəbanıdır bunun
 Jurnal ilə qəzet-məzet ruhi-rəvanıdır bunun
 Mollaya iftira demək şöhrəti şanıdır bunun
 Milləti yodan eyləmək fikri-nəhanıdır bunun
 Badəyi-küfr içib yəqin qənbər olub piyandı bu
 Sözlərinə inanmayın hər nə desə yalandı bu!

Lənət edin bu kafirin məsləkü müddəasına
 Hər nə deyərsə qoy desin baxmayın iddəasına
 Ruzi-cəzadə haqq özü çatdıracaq cəzasına
 Onda qulaq verin bunun əczinə iltimasına
 Həm də görün nə növ ilə nari-cəhimə yandı bu
 Çünki şərabi-küfr içib bilmir özün piyandı bu.

Dəstançı

MƏHKƏMEYİ-ÜRFİYYƏ

Dünən bizi qara və günahkar stulunun üstündə əyləşdirib mühakimə edirdilər ki, siz niyə bu namuslu, ədəbli, ismətli, əxlaqlı millətimizin əxlaqını pozğunlaşdırırsınız? Və yenə siz hər bir pis və insana yaraşmayan hərəkətləri öz müqəddəs din qardaşlarınıza isnad verirsiniz?.. Həqiqətdə biz günahkar və üzü qara olduğumuza görə deməyə sözümüz və verməyə cavabımız yox idi. Çünki təmiz, pakizə, gül kimi bir millətə götürüb bir para yaraşmayan və nalayiq iftiralar və böhtanlar yazanın cəzası nəinki qara stulda əyləşib müqəssir olmaq, bəlkə dörd saldatın qabağında katerjni rabot getməkdir.

Bizi günahkar edənlərin birinci tutacağı bu idi ki, biz guya oğrunun yadına daş salırıq, yəni Tiflisə gələn gəncəli, qarabağlı, irəvanlı, bakılı, şəkili, şirvanlı mömin qardaşlara ki ömürlərində bilməyiblər və bilməzlər ki, uşaqbazlıq nədir, biz öyrədirik ki, gəlib gecələr kəssinlər Voronsov nişangahının qabağını, keçən uşağa çiyn vursunlar və ötən uşağa qaş-göz eləsinlər və guya biz Təbrizdən, Urmidən, Marağadan, Səlmasdan gəlib otuz qırx illər ilə Qafqazda qalan iranlı qardaşlara düsturül-əməl veririk ki, məhərrəmlikdə gözəl oğlanların əyninə gözəl faxir libaslar geyindirib kəcavələrə mindirib Əli Əkbər və Qasım və ərüs şəbihi qayırsınlar ki, hər bir mömin qardaşın gözü onlara sataşanda ağzının suyu şor-şor axsın və çaşib məəttəl qalsın ki, görəsən məhərrəmdir, ya bayram?!!

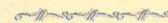

Biz doğrudan da günahkarıq. Çünki biz "Molla Nəsrəddin" jurnalını çıxartmasaq və xalqa sataşmasaq və abırlı müsəlmanları biabır eləməsək hamısı əxlaq sahibi olub Ləlinin və Seyid Əzim Şirvaninin külliyyatlarını (hansılar ki, başdan-başa ədəbli sözlərdirlər) əzbərləyib hər məclisdə, meyخانada, özləri oxuduqlarından əlavə evlərindəki on dörd, on beş yaşlarındakı uşaqlarına da əzbərlətməzlər.

Biz hər halətdə günahkarıq və gərəkdir bizim müqəssir olmağımıza cəmi mömin qardaşlar sevinənlər və çalışsınlar ki, biz həmişə təhtiməsuliyyətdə düşərik, çünki biz niyə hər yetənə yetib, yetməyəne bir daş atırıq? Bizə nə dəxli var ki, osmanlı vüzərasının arasında bu axır günlərdə genə bir təzə nifaq və ədavət törəyib biri şəriət partiyası və birisi firəngi masoni partiyası olublar? Biz gərək heç vaxt bu cür əsilsiz sözlərə və yalan yazılara inanmayaq və ehyana inansaq da həml bər səhhət edək və deyək ki, xeyr islamın nicatı və səadəti həmişə ikitirəlikdə və nifaqdadır və ona görə peyğəmbərimiz (mənim ümmətimin arasında olan ixtilaf həsəndir) buyurubdur və əvvəl gərək bu millət bir-birilə bərk çəkişə, sonra bərkişə. İndi hələ çəkişmək dövrəsidir. İnşallah bir neçə yüz illər də bir-birlərilə çəkişərlər sonra lap möhkəm bərkişərlər. Daha o vədə bunlara heç kəsin zoru çatmaz. Çünki həzrət buyurur:

*Bədim gələr eşidim ittifaq söhbətini
Xoşum gələr danışanda nifaq söhbətini
Bizim bu milləti xoşbəxt, xoş səadət edər.
Əgər nifaq içimizdə bu halətilə gedər
Nifaq edib bütün islamın ölkəsin abad
Həmişə qəlbimi eylər nifaq söhbəti şad.*

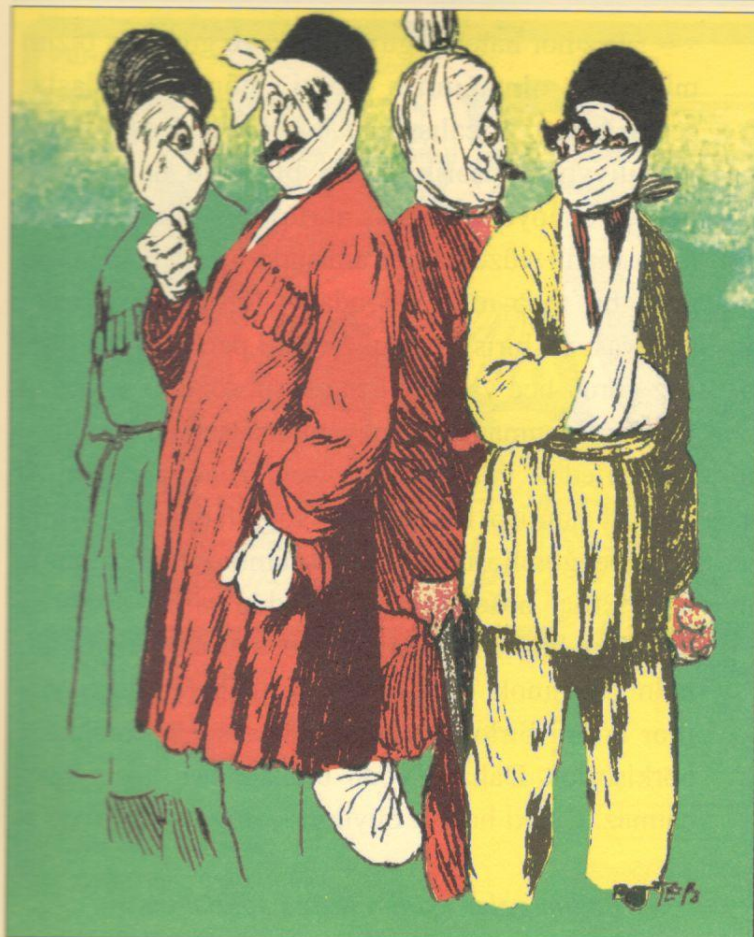
Sarsaqqulubəy

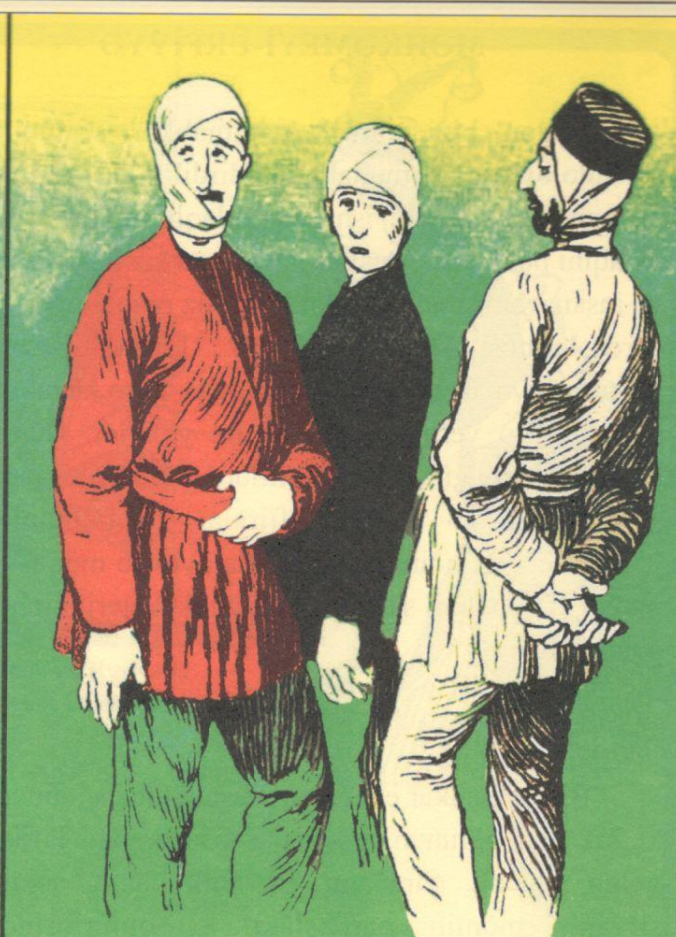
MƏDƏNLƏRDƏ İŞLƏYƏN İRAN FƏHLƏLƏRİNƏ

Sabunçı nayibi-konsul idarəsində 14 ildən artıq sümük sındırıb fəqir-füqəranın dadına yetişən Mir Ələkbər fərtaş Allahın hövl qüvvəsilə bu günlərdə öz qulluğundan istefa da verib səhih səlamət Sərab şəhərinə azim oldu. Hərçənd buranın fəhlələrinə o vücudi-mübarəkin ayrılığı ağır gələcəkdir, ancaq hamıya vacibdir ki, onun dalınca bir xeyir-dua verib həmməsləki olan Mirzə Əhmədə ki, öz məmuriyyətini icalətən rücu edibdir ixlası-iradət ilə qulluq etsin, ta dünya cəhətindən o cənaba bəd keçməyə.

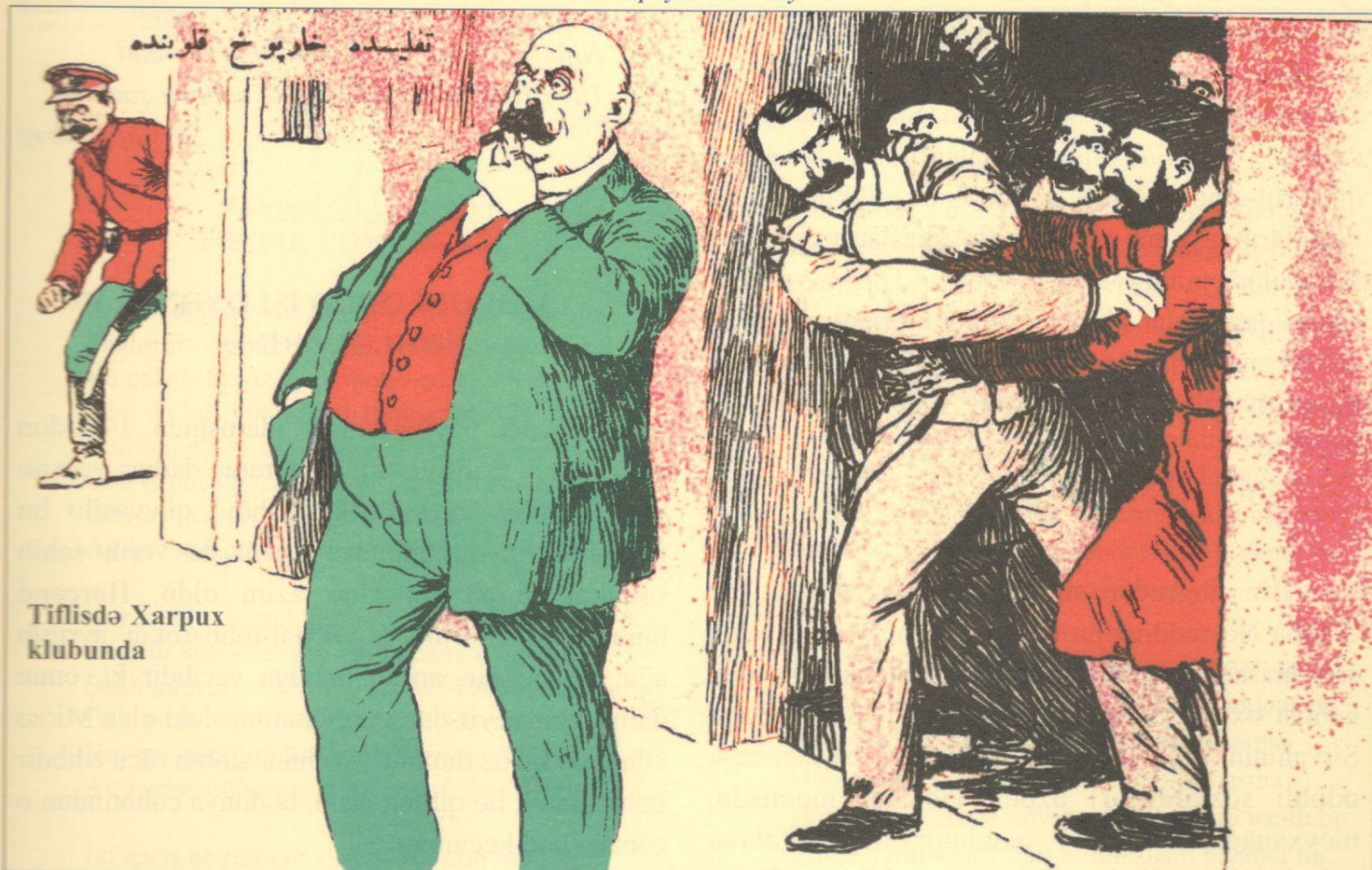

Aşuradan çıxmış Şeytanbazar müsəlmanları.

Bayramdan çıxmış Şeytanbazar müsəlmanları

Въ Харпукскомъ клубе

Tiflisdə Xarpux klubunda

Bura Xarpux klubu deyirlər zarafat deyil, burada ucadan danışanı qaradavoy çağırıb bayıra tulladaram.

Грузинь - Намъ необходимо объединиться противъ сильного соседа.
Армянинь - Враги тебе все те кто заветъ тебя къ единению, ты слава богу и так силенъ.

Гүрцү - Бізə lazımdır güclü qonşumuzun qabağında bir-birimizlə ittihad edək.
Erməni - Sənin düşmənin o kəsdir ki, səni ittihada dəvət edir, Allaha şükür sən onsuz da güclüsən.

ATA-OĞUL

Əyyar cənablarına bənzətmə

Ay dədə dur get mənə bir əfsər al
Bir neçə patron, bir iti xəncər al.

Mən bibim oğluyla gedirdim dünən
Kuçədə gördüm yığılıb mərdü zən

Durdum ata mən olara baxmağa
Gördüm olar başladılar atmağa.

Qopdu ata, kuçədə şüri nəva
Sanki yetişdi olara bir bəla

Oldu hədəf gülləyə beş on kişi
Çıxdı canı ordaca bitdi işi.

Tapdı məni sonra səlamətləri
Çatdı mənə çoxlu nəsihətləri.

Söylədilər get atan alsın sənə
Onaçılan yaxşısını bir dənə.

Bir neçə güllə vur Əli Heydəre
Ol qoçu bəlkə çatasan bizlərə.

Cinani

FELYETON

3

TƏSƏTTÜRİ-NİSVANA DAİR

Mülkədar bəylərimiz də genə bu ayaqdan. Götürək İrəvanı, Naxçıvanı, Qarabağı, Qazağı... hər bir yeri. Bu yerlərin mülkədarlarının hamısının uşaqları şəhərlərdə oxuyurlar və uşaqları gedib görməyi də həmişə bəhanə qayırib ayda bir Tiflisə, İrəvana, Gəncəyə, Bakıya qaçırlar. Ana ürəyi nazik olur, bala adını eşidəntək sakit olur, kişi də gedib özünü bir havaya verib, qayıdır. Bişəkk bu da hüriyyəti-nisvan ilə yaraşan məsələ deyil. Bakıdan danışmağa ehtiyac yoxdur. Hər kəsin tənxaşı üç min manatdan artıqdır, iki ev saxlayır, biri övrəti üçün, biri də aşnası üçün. Bu adamlar da hüriyyəti-nisvandən danışsalar evləri yıxılar.

İndi gələk "Şəlalə" üstünə. Səbribəyzadə deyəndə Anadoludan gəlmiş xanəbəduş, bambılı bir şairdi. Bu bədbəxt Əbdülhəmidinmi cövründən, ya cavan türklərinmi həmləsindən qaçıb gəlib özünü sıxıb bir nəfər sərmayədarın boşqabına. Bu şəxs də

MÜHÜM BİR ELAN

Bununla möhtərəm faciənəvislərimizə elan edirik ki, bundan sonra yazdıqları faciələrin cildlərinin üstündə faciənin neçə pərdə olduğundan başqa yazsınlar ki:

"BİR PƏRDƏ DƏ YUXU"

və camaatımız da bilsinlər ki, teatrda bir pərdə mürgüləyəcəklər, ona görə hər kəs özü ilə bir balıq gətirsin ki, bəlkə boyunları ağrıyıya.

İDARƏMİZƏ GƏLƏN
ƏŞ'AR NÜMUNƏLƏRİ

Molla deyir:

Halətimiz balam bizim get-gedə çox yaman olur
Məktəbə həm teatra xəlf bütün rəvan olur.
Siz bizə baxmayın nahaq Nəcəf Kərbəlada biz
Elmi-füsuni-hiyleyi cəm edəriz orada biz
Küfr ilə qətl gəlməsin toplayırıq arada biz
Dərsi qutarırıq onda kim qamətimiz kəman olur
Qəryeyi-Suraxanıda seyr elədimizmi qüdrətim?
Baqini öldürürdümü heybəti ilə heybətim
Həbsə də girsə qorxmaram var ürəyimdə niyyətim
Hökmüm olanda qətl üçün kuçədə qan rəvan olur.

Gözüqırıq

bunun qabiliyyətinə bələd olub, gətirib bir jurnal bina edib, onu da əyləşdirib idarənin başında, özünə deyibdir ki, əgər hüriyyəti-nisvan filan adı çəkərsən, səni birbaşa Anadoluya göndərrəm. Məndən məvacib alırsan, türkün məsələni həmişə qulaqlarına gusvarə et! Yəni ağa buyurur sür dərəyə, sür dərəyə. "İqbal" idarəsində əyləşənlər də həman dərəyə sürənlərdir.

Əgər Yevropada mətbuat-əfkari-ümumiyyənin ayinəsi isə də bizlərdə əfkar-məfkar yoxdur, qaraca pul var.

Yadımdadır, təxminən on üç il bundan əqdəm mən Badkubəyə getmişdim. İttifaqın ol günlərdə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin ünas məktəbinin rəsm güşadı idi. Mən də tamaşaçılar cümləsindən məclisdə var idim. Bir kənardan durub nitqlərə qulaq verirdim: əvvəl rus keşişi məktəbi təbrik edib müsəlman övrətlərinin Puşkin, Qoqol, Turgenev kimi balalar yetirəcəyinə ümid etdi. Nitqə qulaq verirdim, amma gözlərim ağayı-Mir Məhəmməd Kərim ağada idi. Deyirdim bu keşiş hələ rusdur, öz bazarından dəm vurur, görək bu cənab nə buyuracaq.

(Genə olacaq)

Həkim-Nuni-Səğir

QƏRİBƏ XƏBƏRLƏR

ŞƏRHİ-HAL

*Yarab olmuş nə yaman halları əsnaflərin
Sanki cibdən qurtarıb pulları əsnaflərin*

*Məni ərbabların işləri heyran ediyor
Bircə kimdir görəsən onlara elan ediyor*

*Mal buraxmır buları didəsi giryən ediyor
Yazıq əsnaflərin qəlbələrin qan ediyor*

*O səbəbdən pis olur halları əsnaflərin
Faizi-bangə gedir malları əsnaflərin*

Adil

BİZƏ YAZIRLAR

Təbrizdən:

Hacı Səməd xanın insafa gəlib bayram münasibətilə dustaqların zəncir və kündələrinin açılmağına izin verdiyinə görə Təbrizdə "İnsaf zire-zəmin nameyi-azadiye- milli"nin əvvəlinci nömrəsi çıxdı. Bu cəridə başdan-ayağa həzrət əşrəf Şücaüddövlənin, Etimadüddövlənin, Nasirülhükəmanın, Mümtazilməmalikin, İkrəmüssəltənənin ədalət və insafından uzun-uzadı bəhs edib onları təmsid və təhsin edir və onların vücudları Azərbaycanın həyatına və əminliyinə böyük bir vasitə olduğunu möhkəm dəlillər ilə sabit edir.

Ramanadan:

"Molla Nəsrəddin" jurnalının axırncı nömrəsində "Ramanadan məktub" ünvanı ilə yazılan məqaləyə protest etməkdən ötrü Ramana Kamil paşasının təhti-idarəsində bir şurayi-ali tərtib olundu. Kəndin cəmi ağsaqqal, qarasaqqal, lacivərdi saqqalları cəm olub "Molla Nəsrəddin"ə min təsbeh lənət oxuyandan sonra qərar qoydular ki, hər kəs bundan sonra məktəb açmaq sözünü ağzına alıb danışsa onu baykot edib içlərinə qoymasınlar və onun xeyrinə-şərinə heç kəs getməsin.

Ağdaş - Buranın camaatı martın 9-da bir yerə cəm olub çoxlu məsləhət və məşvərətdən sonra qərar qoydular ki, Hacı Osman əfəndidən Əzrailə bir ərizə versinlər. Çünki müşarileyh millət üçün çalışan və var qüvvəsilə millətə kömək və yardım edəndir. Belə ki, həmişə üsulicədid ilə açılmış məktəbləri bağladar ki, millətin balaları oralarda ilan qurbağa dərsi oxuyub atababa yolunu azmasınlar. Ehtimal var ki, Əzrail tərəfindən verilən ərizəyə tez sərəncam çəkilsin. Ərizəyə qol çəkənlər: Hacı İsa əfəndi, Hacı Abdulla əfəndi, Səməd əfəndidir.

İrəvan - Novruz bayramı münasibətilə üç yeniyetmə igid cavanlar yeznələrini əziz gündür deyə ezazi-ikram ilə qəbristanda dədə-babalarına qonaq göndərdilər.

Təbriz - Hər kəsə doğru və düzgün şəhadətnamə lazım olsa zəhmət çəkib Təbrizdə Nasirül-hükəma həzrətlərinə rücu etsin. Çünki müşarileyh sahibi-iman və dindar olduğuna görə heç yalan şəhadətnamə verməz. Belə ki Şeyx Səlimin qardaşı Mirzə Rəhimin, Səməd xanın dustaqxanasında öz-özünə səktə etməyinə ingilis konsulunun məzhərində şəhadət verdi. Yaşasın rəisi-məarif Nasirül-hükəma.

Müdür və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

E L A N

Çoxlu və cürbəcür alınıb

LAP TƏZƏ FASON

Arvad alt paltarı: can köynəyi və sair, habelə cehizdən ötrü hazır və sifariş də vermək. Qiyməti yüz manatdan başlamış

Aışvanq qardaşları Dvortsovi küçədə.
Бр. Альшвангъ Дворцовая

Электрон. Грузинск. Изд.
Товарищества Больш. Ванкская ул. №12

Проводъ изъ Табризъ.

تاجرباشی
Tasirbaşı

Təbrizdə Acı körpüsündə müşayiət.

ملا نصر الدين

№11 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 11

Yaxşı oğlan! Bir qapını aç xeyir işə gəlmişəm, iki fakültet qurtarmış bir oğlum var, ona qız axtarıram alam. Hərçəndi ki, arvad, uşağı var, amma urusdular.

Открой двери по делу счастья. Имею сына, окончившего два факультета. Ищу для него невесту. Хотя онъ женатъ и детей имеет, но русские.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".
 Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяц - 3 р. 50 к.
 3 месяц - 2 р.
 1 месяц - 40 к.
 Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

YASƏMƏN

Türkcə məcmuə qəzet heç oxumaz intelligent
 Əlini lil sular ilə yumaz intelligent

Eyibdir türkcəyi kəndisinə o dil eyləsin
 Ardır intelligent ona tənəzzül eyləsin
 Özünü tay qarışqaya necə fil eyləsin
 Yasəməndir qara istot qoxumaz intelligent
 Türkcə məcmuə qəzet heç oxumaz intelligent

Eyibləndirsən özün ol ürəfa içrə necə?
 Hər sözü soxsun o qiymətli qafa içrə necə
 Söyləsin türkcəyi hər sur-səfa içrə necə
 Odlu bir rusəcədir bəs soyumaz intelligent
 Türkcə məcmuə qəzet heç oxumaz intelligent.

Keçirir ol gecə gündüzləri Sonyalar ilə
 Ötürür vaxtını Anyuta və Dunyalar ilə
 Başlayır sözlərini "vey"lər ilə "ya"lar ilə

Ruscadan öz dilini bilməyir az intelligent
 Türkcə məcmuə fəqət heç oxumaz intelligent.

İstəyir bənzədə hər şiveyi-tövrin İvana
 Çalışır dildə və məsləkdə qərin olsun ona
 Dəyişir gündə girir haləti bir ayrı dona
 Başqalaşmağa edər səy uyumaz intelligent
 Türkcə məcmuə qəzet heç oxumaz intelligent.

Girməmək işlərinə adətidir millətinin
 Fəxrdir qeydinə qalmamağı türk ümmətinin
 Bu gediş bu hərəkət mayəsidir fitrətinin
 Bilməyir onu özündən toxumaz intelligent
 Türkcə məcmuə qəzet heç oxumaz intelligent.

Özünə türk müsəlman deməyi ar bilir
 Bir para verməyi el naminə düşvar bilir
 Oyuna, içkiyə yüz-yüz gedə həmvər bilir
 Xalları beş deyir üç rüblədə "maz" intelligent

FÜZUL

İngilisdə indi böyük qışqırıqdı. Bütün məmləkət dəyib bir-birinə, borc, xərc pula gümanı gələn fişəngə, barıta və beşaçıllana hazırlaşırlar funtəvat eləməyə. Bu qışqırıqlara səbəb qumrul məsələsidir. Qumrul ingilis sözüdür. Amma biz başa düşdüyümüz odur ki, irlandiyalıları onlara verilən azadlıqlara və məşrutəyə qənaət eləməyib özlərindən ötəri istiqlaliyyət və ayrı parlament istəyirlər. Dövlət razı olur verməyə, amma Ostra adlı bir əyalətin camaatı bir para səbəblərə görə bu işə razı olmayıb, hazırlaşırlar dövlətin üzünə durmağa. İngilisin azad məmləkət olmağını biz eşitmişik.

Biz onu bilirik ki, orada qorodovoy gəlib Kabla Məhəmməd Həsəni dumaya və ya polisaya naloq verməyə çağıranda desə getmirəm, dinməz-söyləməz çıxar-gedər daha şallaq altına salıb peysərinə şitil sala-sala zorlan aparmaz. Bəli, ingilisdə çox nemətlər və bazar halvasından şirin yeməliklər var ki, biz ondan məhrumuq, yəni biz görsək də onu bilmərik və tanımarıq, çünki evimizdə bişməyib, qonşudan gəlməyib. Amma sən bu irlandiyalıların naşükürlüyünə bax ki, bu nemətlərə razı olmayıb dövlətdən genə yekə-yekə tələblər eliyirlər...

Naşükürlük yaxşı sifət deyil, adam gərək nə verildi ona razı ola. Görsənir ki, ingilis millətini çox ərköyün böyüdüblər. Haradan tapım bir Səməd xan kimi hakimi ki, bir həftənin içində irlandiyalıları əlifə əzbərdən oxudub elə dərs versin ki, təbrizlilər kimi intixab və məşrutə adı gələndə istəmirux bağıra-bağıra dərbədəyə qaçsınlar... Hər nə deyirsiniz deyən, irlandiyalıları çox füzulluq eləyirlər. Füzul adam də mənim heç xoşuma gəlməz. Bir füzul adam da var ki, hər vədə onu yada salanda Menşikova rəhmət oxuyuram. O da "Reç" qəzetinin yazanı və duma vəkili Milyukovdur.

Milyukovu bakılılar yaxşı tanıyırlar. Bildir Balkan davasının şirin vaxtında Bakıya gəlib bolqarların şücaət leksiyanını oxuyanda ona bakılılar layiqincə hörmət göstərdilər.

Tamam iki ildir ki, Milyukov yuxu yuxlamır. Bu adam osmanlıların ürəkdən istəyənləridir. Balkan davası başlandı müttəfiq hökumətlər gedib Çətəlcəyə yetişdilər. Milyukov davam gətirməyib yüyürdü dava meydanına. Getdi o tərəfləri gəzdi gördü işlər şuluxdur: İstanbul alınmayacaq. Çünki bolqarlar, serblər və yunanlar daraşiblar bir-birlərinin canına. Elə zümlər eləyirlər ki, vəhşi türklərin vəhşilikləri yaddan çıxır. Milyukov ikinci Balkan davasının olacağını iki ay qabaqdan bilirdi. Odur ki, başladı Rusiyanın şəhərlərini gəzib, mərsiyə oxuyub, xalqa sinəzən vurdurmağa. Dava qurtardı, alınan yerlər bölündü, amma Milyukovun arzusu osmanlıların biryolluq dünya məşəqqətindən və səltənət zəhmətindən asudə olmaqları idi ki, o da olmadı: İstanbul və Boğazlar genə türklərdə qaldı. Amma məslək sahibi tutduğu məsləkin üstündə davam eləyib dalınca gedər. Heç kəs qubalı Molla Hacı Babadan narazı olmaz ki, niyə məktəb və maarif yolunda bu qədər zəhmət çəkirsən! Və ya bakılılardan narazı olmaz ki, niyə bir yerə yığılanda piştovdan və adam öldürməkdən başqa bir ayrı söhbət eləyirsiniz.

Müxtəsər, Milyukov Makedoniya məsələsi sakit olan kimi erməni məsələsinin üstünə düşdü. Avropanın nəzərini erməni məsələsinə cəlb elməyə çalışanlardan ümdəsi bu vücuddur, çünki kişi məslək sahibidir: hansı bir dövlətdə bir zəif millətin haqqında ki, bir qanundan kənar iş və ədalətsizlik oldu o saat o millətin tərəfdarı olar. Necə ki, makedoniyalıları türklərin əlindən azad elədi, indi də erməniləri xilas eləmək istəyir. Yaxşı işdi Allah xeyir versin. İki ay bundan qabaq erməni məsələsinə dair Avropada olan konfransda ən birinci boğaz yırtanlardan birisi bu cənab idi. Bu axır vədə Moskvada da həmin məsələyə dair gözəl nitqlər oxuyub cəmaatı feyzyab elədi. Onun dedikləri mənim də çox xoşuma gəlir. Amma ürəyimdən çox keçir ki, düz gedəm Peterburqa; dumanın

ایروانده بیر سید

İrəvanda bir seyid

Arvadı

آروادی

Ay ağa, cəddinə qurban olum, uşaqlarına yazığın gəlsin.

Seyid - Cəhənnəm ol köpəyin qızı! Mən Vera Matveyevnanın kəsib atdığı dırnağını yüz sənin kimi arvadımla və uşaqlarımla dəyişmərəm.

Въ Евлахскомъ вокзалѣ

Yevlax vağzalında

Ağa bir dənə "Molla Nəsrəddin" jurnalı al!

Oğlum, mən müsəlmanca oxumaq ki, bilməyirəm, mənim nəyimə lazımdır jurnal.

- Купите одинъ номеръ журналъ "Молла Насреддинъ"! - Я по татарский читать не умею.

qapısında pusam, iclas qurtaran kimi Milyukov əşiyə çıxanda çəkib kənara əyilib qulağına bir iki məhrəmanə söz deyəm və bir sual eliyəm onda görüm ki, kadet, hüriyyətpərəst -və Anadolu ermənilərin qeydinə qalan qardaş mənə nə cavab verəcək! Hərgah mən yəqin elədiyim cavabı versə onda deyərəm ki, ay lotu! Ay hərif! Get işinə, daha əminə bu kələkləri gəlmə. Get ayrı adam tap qəzilləməyə. Dostun Bobrinski oğru urusları girə verən kimi sən də bu yazıq osmanlı ermənilərini qoy rahat otursunlar və bu Qafqaz ermənilərini işlərindən, güclərindən avara eləyib dağa-daşa salma!

Doğrudan da Milyukov əmi! Sən ikinci Markorovun və "Birjavoy vedemosti" mühərriri Olqa Nelinin canına bu zarafatları və bu bijlikləri boşla, yoxsa inciyərəm!

Lağlağı

VLADİQAFQAZDAN MƏKTUB

Cənab Molla əmi! Bu gün bir nəfər rəqif rəfiqim ilə görüşdüm bir qədər söhbətdən sonra mənə dedi ki, səndən iki söz soruşacağam, gərək mənasını dürüst deyəsən.

- Dedim: Buyur əgər bilsəm müzayiqə yoxdur, deyərəm. Rəfiqim bir qədər güləndən sonra dedi: "mən ölüm məni bir başa sal görüm artist ilə

aferistin təfavütü nədir?" Gördüm ki, rəfiqim çox dərindən danışır. Dedim: A kişi mən sənə deməmişəm ki, məni bilə-bilə dərin yerlərə salma, mən ilə dayazdan bəhs elə. Dedi: indi ki, elədir sualımın birini sənə bağışladım o birisinin cavabını ver görüm.

Dedim baş üstə, aferist, yəni Vladıqafqaza gəlib afişalarda özünə persidski dramatiçeski arsız ad qoyub müsəlman mədrəsəsinin mənfəətinə teatro oynuyub aid olan pulları səhvən cibinə töküüb padvallarda yavan çaxıra verib, axırda labüd qalıb, əkilib və öz yoldaşlarını xaricilər yanında xəcalət edib, müsəlmanları teatrodan nifrətləndirib, bu şəhərdən o biri şəhərə qaçana deyərlər. Rəfiqim dedi: indi ki, sən mənə aferisti başa saldın qoy mən də sən artisti andırım. Artist, yəni cənab... Müseyib Nağızadə Şəmşəddinski...

Dedim ay canım bir məni başa sal görüm bu iki şəxsən təfavütü nədir? Rəfiqim bir acıqlı üzümə baxıb söylədi: Get onların təfavütün Molla Nəsrəddindən xəbər al. İndi Molla Əmi! Səni and verirəm bizim Slabodka dükanlarında patent əvəzinə asılan və in yukədu-l-ləzinə ayəsinə bu iki sözün təfavütün söylə!

İmza: Cəfəng

İdarə:

Biz xahiş edirik bu iki sözün mənasını qəzet vasitəsilə Cəlil Bağdadbəyovdan və Ruhulla Sidqidən soruşasan.

FELYETON

4

/TƏSƏTTÜRİ-NİSVANA DAİR/

Keçən nömrənin axırı

Bunu da deməliyəm ki, o vədə Mir Məhəmməd Kərim ağa qazı deyil idi. Amma əhli-nüfuz idi. Çox nitqlər söylədi, ruslardan, müsəlmanlardan danışan çox oldu. Mir Məhəmməd Kərim ağa çıxdı qabağa, hamı, o cümlədən mən, - nəfəslərini çəkdi içəri, ağanın əvvəl sözü bu oldu: "Əl-ilmü fəridatun alə kulli muslimin və müsəlmin". Bu hədisin üstündə bir gözəl nitq irad buyurdu. Mənim həqiqət gözlərimdən yaş axdı. Dedim xudaya şükür olsun sən cəlalına ki, biz millətə belə alim əta edibsən. Ondan sonra neçə şəhərbəşəhər gözdüm hər yerdə peşəm ağanı tərif etməkdə. Bir neçə il keçdi, genə yolum Bakıya düşdü. Bədbəxtlikdəndirmi ya xoşbəxtlikdəndimi bilməyirəm, məndə bir azar var. Hər yerə getdim və eşitdim ki, orada bir müsəlman yığıncağı var, gərək özümü o yığıncağa salam. Nitq filan demək əlimdən gəlməz. Amma tamaşaçılığı yaxşı bacarıram. Bəli,

gəldim Bakıya, eşitdim ki, iranlıların məktəbində imtahani-ümumi olacaqdır və çox adam da oraya dəvət olunub. Bu həmin il idi ki, "Molla Nəsrəddin" hüriyyəti-nisvan məsələsini ortalığa salıb "Təzə həyat" qəzetilə vuruşurdu. Bir nəfər yoldaş ilə getdik məclisə, burada imtahandan danışmaq niyyətim yoxdur. Onu deməliyəm ki, camaat çox yığılmışdı. İki minə qədər olardı. Uşaqlar hər kəs öz qabiliyyətini göstərdilər. Bir nəfər İrandan gəlmiş müəmməm mücahid uzun bir nitqi-hüriyyət, müsəvat filan barəsində söylədi. Bu barədə sözüm yoxdur. Məclisin axırında cənab Mir Məhəmməd Kərim qazı qalxdı ayağa, ağanı görəntək sevindim, dedim: "Nə xoşbəxtəm, iki dəfə Bakıya gəlmişəm, ikisində də ağa ilə həmcəlis olub onun gözəl nitqlərinə qulaq asmağa nail olmuşam". Ağa nitqini belə başladı: "Həzərat! Budur neçə ildir mən özümə söz vermişəm ki, camaatın heç bir işlərinə müdaxilə etməyirəm. Amma indi mənim boynuma təklifi-şər'i gəlib, əgər mən danışmasam, həm sizə həm cəddimə şüğülzəmmə olaram. Bir nəfər atasından, anasından bixəbər gedib oturub Tiflisdə.

(Genə olacaq)

Həkim-Nuni-Səğir

SUAL-CAVAB

Sual - Kabla Heydərqulu! Deyirlər padşahlıq dumasına heyvan boğazlamaq barəsində təzə bir layihə təqdim ediblər ki, gərək bundan sonra heyvanları qafil bir güllə yainki bərk bir toppuz ilə vurub öldürsünlər. Çünki başlarını kəsib qanlarını axıtmaq, necə ki, yəhudilər və müsəlmanlar edirlər rəhmsizlik və cəlladlıqdır, doğrudurmu?

Cavab - Bəli, İmamqulu əmi! Doğrudur, bu axır vaxtlarda bu barədə çox bərk danışığ var, hətta müsəlmanlar da əl-ayağa düşüblər ki, hərgah təzə üsul möhkəm olub qanun şəklini alsa islam şəriətinə müğayir rəftar olunacaqdır.

Sual - Bəs insanlar barəsində təzə nə bir layihə çıxıbdır, söylə bağalım?

Cavab - Təbrizdə rəbiülaxərin yeddisində yekşənbə axşamı Şeyx Səlimin qardaşı Mirzə Rəhimi həbs edib Səməd xanın evində, mümtazülməmalik, dəbiri-hüzur, etimadüddövlə nəqibüləşraf, salari-mükərrəmin hüurlarında insaf və ədalət ilə istintaq edəndən sonra sübhə iki saat qalmış Şücaüddövlə hüsuruna çağırıdır öz nəhs gözlərinin qabağında qabaqca o biçarənin dilini kəsdirib sonra gözlərini çıxartdırıb bədtər əzab ilə boğdurubdur. Bu da insanlar barəsində İran məclisi-millisinə təqdim olunan layihə. Daha fərmayişin varsa buyur.

XARİCİ XƏBƏRLƏR

ROMA - İtalyanın mətbuat və hökumət dairələri bu rəydedirlər ki, təzə Alban təc-təxtindən (Vedi) xəl edib yerinə Əsəd paşanı nəsb qılsınlar. Bu şərt ilə ki, müşarileyh məsiha dinini qəbul etsin. Rəvayətə görə Əsəd paşa xaçpərəst olmağı kəmal-məmnuniyyətlə qəbul eləyibdir.

URUMİ - Təzə hakim Etimadüddövlənin varid olan gecəsi şəhəri başdan-başa çiraqban edib böyük bir ziyafət kəşidə etmişdir. Rəvayətə görə həman məclisdə qırx dəst mütrüb, xanəndə və cində isbatı-vücut edib konyak, araq, şərab su yerinə axırdı. Etimadüddövlə bir nitqi-bəliq irad edib onun rəyasətindən qurd-qoyun otlayacağını vədə verdi və əhaliyə tamam-kamal azadlıq bəxş

etdi ki, hər kəs hər nə fisq-fücur istəyirsə açıq və aşkar edə bilsin. Ona görə bu az müddətin içində iki mindən artıq meyxana, tiryak, bəng, çərəsxana şəhərin hər guşəsində açılıbdır. Yaşasın belə ədalətli hakim.

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Göyçay - Buranın qazisinin təzə on üç yaşında olan əyalını ki, neçə ay idi ki, onu götürüb qaçan oğlanın əlindən alıb özünə şə'r'i hərəm eləmişdi, bu günlərdə götürüb qaçdılar. Ona görə biçara qazi fəryad və fəğana gəlib gecə-gündüz Gülcahan, Gülcahan deyib başına, gözüne vurub ağlayır, daha qəzavətə və xalqın şə'r'i işlərinə mübaşir olmağa hövsələsi yoxdur. Odur kim göyçaylılar istəyirlər özlərinə bir əlahiddə qazi tədarük etsinlər. Çünki çox ehtimal var ki, yazıq qazi Gülcahanın hicrində dəli-divanə olsun.

İRƏVAN

- Buranın dumasının təzə binagüzarlığına görə Urumi şəhərinə və Dərəçiçək yaylağına telefon çəkirlər ki, oralarda öz xüsusi işlərindən ötrü gedib sükunət edən müsəlman qlasnıları zasedanie vaxtında öz rəylərini telefon vasitəsilə dumaya bəyan etsinlər.

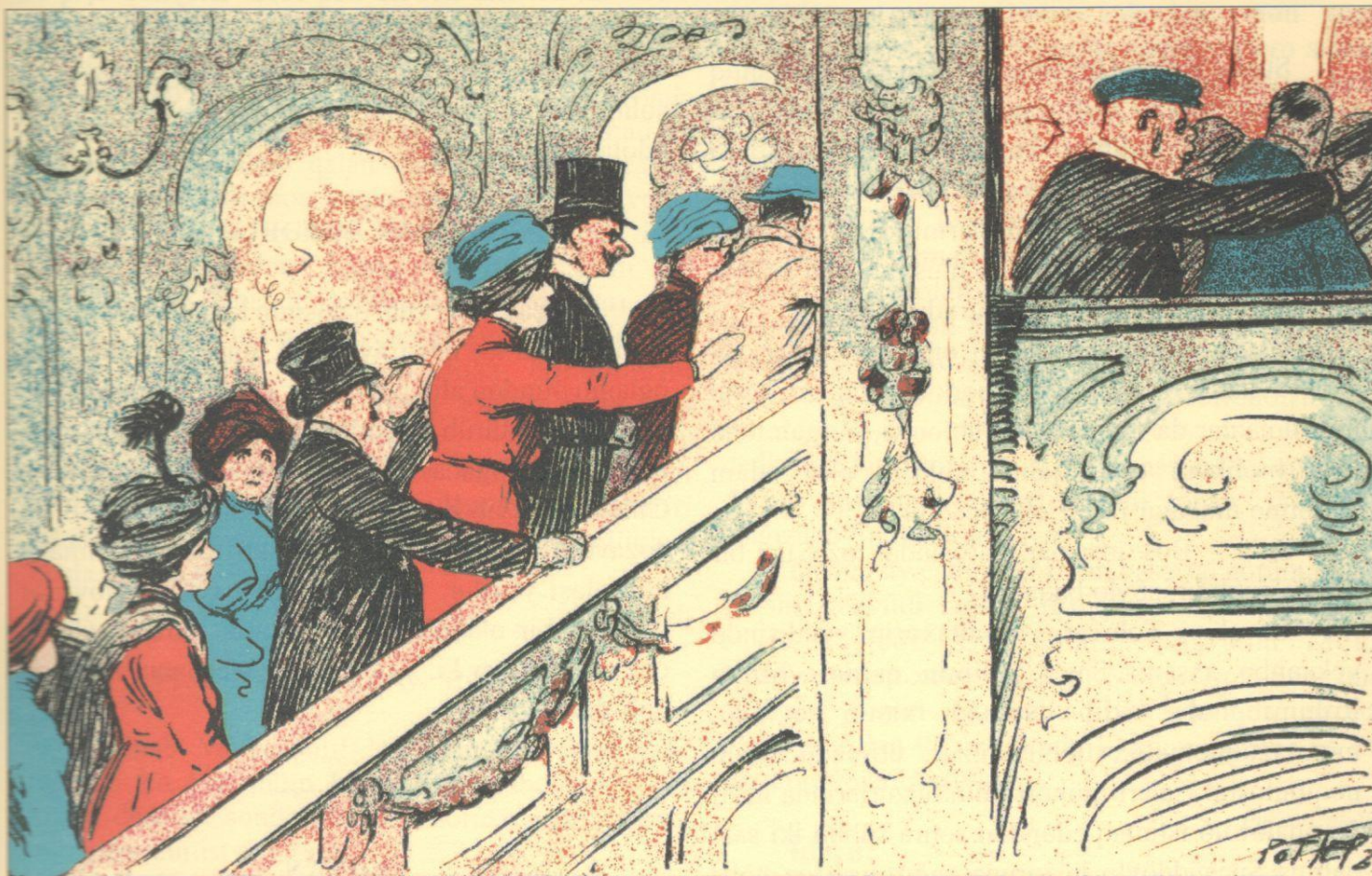
İRƏVAN

- Cəmiyyəti-xeyriyyəsinin təzə intixab olunmuş idarə üzvləri qəzavət məhkəməsində Qurani-şərifə and içdilər ki, bundan sonra qərəzi-şəxsidən başqa ümumi icaslarda heç bir söz danışmasınlar.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Христиане въ театръ. Хаşрəstlər teatra

Мусульмане въ Окружном Суде. Müsəlmanlar okrujní sudda.

Хромо-литография Т-во И.Цагурия и С.Атабекова Тифлисъ Мухранская улица, №25

ملائى ناسر الدين

№12 Qiyməti 12 qərik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 12

Къ възстанію въ Күрдистанѣ.

کوردستان اغتاشی.

Молла Селимъ

Күрдскій вождь.

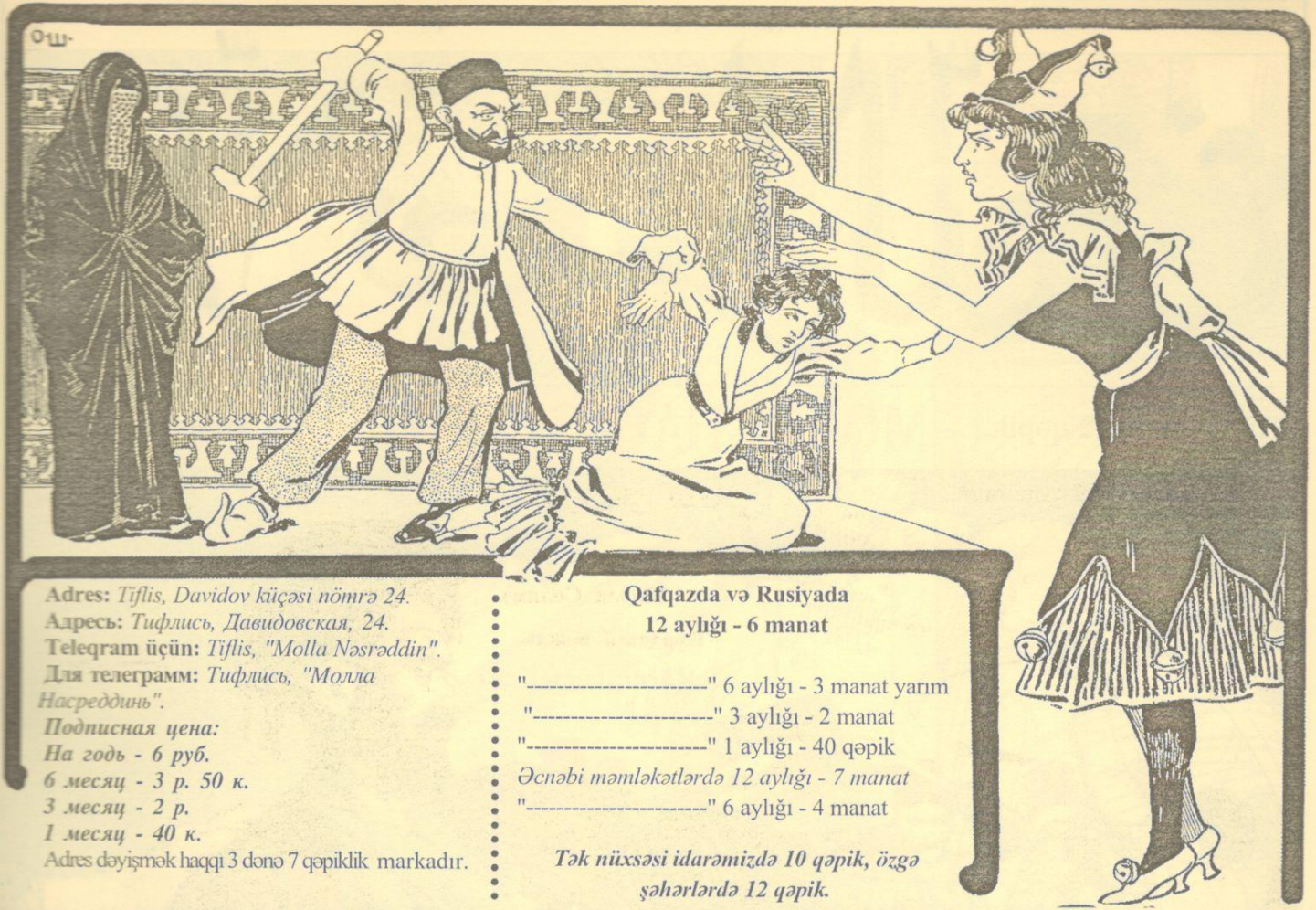
Kürdüstan iğtişası

Molla Səlim
kürd rəisi

ملا سليم

Litoq. S.Bixova.

Haydı, qoçaq! Sən Əsəd paşadan əskik deyilsən ki!
O Arnavudluğa kral olmadı ki, sən də Kürdüstanda olmuyasan?..

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
Teleqram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".
Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.
 Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə şəhərlərdə 12 qəpik.

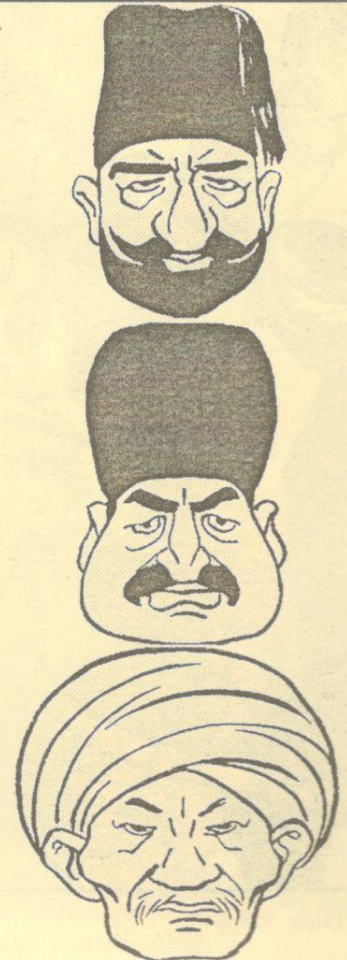
BÖYÜK ADAMLARIN TƏRCÜMEYİ-HALLARI

*Müqəddimə, yəni qabaqlama, yəni
"Vvedenie"*

(Bu da tatar qardaşlara məxsusdur)

Millətində və ya insaniyyətə bir böyük qulluq eləyənə, yaxşılıq və ya bir gözəl əməlnən şöhrət qazanıb adını tarixə yazdırmış adama, yəni elm və fənn aləmində çalışıb bir ixtira ilə növində yəni Adəm peyğəmbərin övladına mənfəət və xeyir yetirən kimsəyə böyük adam demək olar. Məsələn, Edison, elektrik aləmində elədiyi ixtiraları ilə insaniyyətə yetirdiyi faydaların əvəzində nə qədər böyük adam sayılmağa haqqı varsa, habelə şəriətmədari-Rəşt, isfahanlı Ağayi-Nəcəfi, rəhmətlik Şeyx

Fəzlullah, yəzdi Molla Qurbanəli, səlyanlı Molla Hacıbaba, Hacı Mirzə Həsən müctəhid və sair bunlar kimi hörmətli vücudlar öz fəzl və kamalları ilə, gözəl əməlləri ilə şəriətə və millətə elədikləri xidmətlərin əvəzində bu böyük adamların cərgəsinə daxil olmağa haqları var və həqiqətən də layiqdirlər. Luyi Paster təbabət aləmində nə qədər şeylər tapıb insan övladını böyük-böyük təhlükəli azarlardan xilas etməyi ilə birincilik və böyüklük adını qazanıbsa, Hacı Səməd xan Şücaüddövlə də (Allah dübarə Məkkə və bədəvi ərəblərin toppuzlarının ziyarətini qismət eləsin!) təbrizliləri dünya məşəqqətindən azad eləyib o dünyaya göndərməkdən ötrü öz ağıl və fərasəti sayəsində tapdığı zəcrü cəfa, burun kəsmək və göz çıxartmaq alətləri ilə, hovzi-şovkə və sair ixtiraları ilə bəhəqq böyük adam adlanıla bilər.

Xaçpərəst aləmində bu cür böyük adamların çox böyük hörmətləri var: onların ya sağlıqlarında və ya öləndən sonra adlarına min cürə yadigarlıqlar, abidələr, Krım mollalarının istilahınca - pamyatniklər yaparlar, qəzet və jurnal sütunlarında onların şəkillərini çəkib tərcümeyi-hallarını və elədikləri böyük işləri və xidmətləri bir-bir yazıb cəmi dünyaya bildirərlər. Biz müsəlmanlar hər şeydə geri qalan kimi bu cəhətdən də ağlar bir haldayıq. Hafizlərimizin, Sədilərimizin, ibn Sinalarımızın, ibn Rüşd, Firdovsi, Cami, Əlişir Nəvailərimizin tarixlərindən, tərcümeyi-hallarından, yazdıqları əsərlərindən, ədəbiyyatımıza ülum və fünün və sənayemizə elədiyi xidmətlərindən nə qədər bixəbəriksə hələ bunun eybi yoxdur, onlar keçmiş işlərdəndir və bizim borcumuz deyil onları bilək, amma indiki əsrimizin dahilərinin, din və millət xadimlərimizin, ənvai-zəhmətlərilən islamın baydağını ucaldıb böyük adam sayılanlarımızın tərcümeyi-hallarını bilməmək, elədikləri qulluqları və unudulmaz yaxşılıqlarını yaddan çıxartmaq zənnimizcə bağışlanmayan və heç nəhvilən üzrü qəbul olunmayan günahlarımızdandır.

Şükre nemət, nemətət əfzun konəd və ilx.

Beyti hər bir fars savadı olanın dilində əzbər ola-ola bizim içimizdə biəməl alim olmaq çarəsiz bir naxoşluq yerini alıbdır.

Biz bu nöqtəni çoxdan düşünmüşük və millətimizə bir belə lazımlı xidmət eləməyin fikrinə çoxdan düşmüşük və hərçənd ki, sabahın sözünü bu gündən danışmaq yaxşı iş deyil, amma əzmimizi cəzm eləmişik ki, inşaallah Allah tövfiq versə gələn nömrədən etibarən başlayıb müəzzəm və böyük adamlarımızın bir-bir tərcümeyi-hallarını və elədiyi xidmətlərini yuxarıda zikr olan sərlövhə ilə yazıb məcmuəmizi ziynətləndirək və gələn on üçüncü nömrəmizdə hüsn və meymənətdən ötrü ən möhtərəm vücud sayılan, fazili-yeganə, əllameyi-zəmanə, xadimi-milləti-islam Hacı Mirzə Həsən ağa müctəhidin tərcümeyi-halını yazmağa şüru eyləyəcəyik. Qüvvətli ümidimiz onadır ki, böylə bir ağır təklifin öhdəsindən gəlib axıra yetirməkdən ötrü oxucularımız da bizə lazımlı qədər müavinət eyləyəcəklər, onların köməkliyinə və Allahın tövfiqinə ümidvar olub bir belə zəhmətli və məsuliyyətli işə iqdam eylirik.

Əmmaməli candarmaya hədiyyə

*Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş!
Xirqeyi-təzvir geymiş sufiyi-salus imiş.*

*Məst olub qənbərləşəntək durmaşır tez minbəra
Hər yalanların verir isnadını peyğəmbərə
Xəlqi seyd etmək üçün Allah evin etmiş bərə*

*Kisveyi-təqvayə bu tədlis ilə məlbus imiş.
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

*Şonquyanda minbəra hey küy salır boş lustək
Göstərir xəlqə özün bayquş ikən tavustək
Fəzldə kəndin sanır "Boqrat", "Calinus" tək*

*Calisi-təxti-Kəyan guya bu "Keykavus" imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

*Məclisi xətm eyləyəntək san olur bir şəbpərə
Hey qaranlıqda gəzir, hey tov vurur balı pərə
Hər gecə seyd eyləyir gahi xoruz, gahi fərə*

*Etdiyi vəzi bunun lap bir-birə mə'kus imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

*Xəfiyəlik dərsin alıbdır tipl ikən məhdində bu
Ev yıxıb, ad-san qazanmış sayeyi-cəhdində bu,
Doğrudur təcrid olunmuş pintinin əhdində bu,*

*Leyk jontürklər zamanı həbsdə məhbus imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

*"İttifaq" icrə edirmiş bir uşaqla ittifaq
Olmamış lakin müvəffəq ittifaq olmuş nifaq
Mədrəsə bağlanmış axır şeyxi etmişlər qıraq*

*Cünkü bu məlun imiş, mənfur imiş, mənhus imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

*İrticaidən dönüb əhrar olmaz tazədən
Çün bərəsyüzlü qəbul etməz təravət gəzədən
Fitnəsi həddən aşıb keçdi dəxi əndazədən*

*Bilmirəm Firon imiş yainki Dəğyanus imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

*Şeyxəlidən yazmağa yox qüdrət əlhəq xamədə
Aç oxu! Bax gör nə yazmış bəy "Siyahətnamə" də
Qalmadı şənü şərəf əmmamədə, əllamədə*

*"Pinti"nin əhdində o ən bir böyük casus imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

مسلمان غزتہ اداره لرینده

Müsəlman qəzetə idarələrində

Въ редакціи мусульм. газетъ.

Nə qulluğunuz var buyurun!
Что вамъ нужно?

Heç, bir elə işim yoxdur, gəlmişdim bir az söhbət etməyə.
- Ничего, пришелъ наболтать немного!

Въ Эривани.

ایروانده
İrəvanda

Xanım - Ağalar, kömək eləyin bu biletləri sataq!
Başına dönüm ay xanım! Sənin xatirinə on belə bilet olsa da satarux!..
Господа помогите мне продавать эти билеты!

Пожалуйста, мы къ вашимъ услугамъ! Можно-ли въ чемъ нибудь отказать такой прелестной особе!

Təbrizdə bayramqabağı

Qışdan çıxdıq yazı girdik, Bir pul verin köynək alağ.
Seyid - Evin yıxılsın məşrutə çıxardan, altı ildi bunların da üzünə həsrət qalmışdıq!

Naxçıvanda bəylərin bayram keyfi.

Праздничное развлечение беков в нахичевани.

Хромо-литография Т-60 И.Цагурия и С.Атабекова Тифлис Мухрамская улица, №25

*Cuceyi-zaği-siyəhdən sanma kim tavus olar
Nütfeyi-vəsvasidən də sufeyi-salus olar
Xəfyeyi-Əbdülhəmidin oğlu da casus olar
Mürtəce əlfazına bunlar birər qamus imiş
Doğrudan da Moldayı, bu şeyx banamus imiş.*

Xortdanbəy

MƏŞƏDİ - Kabla Həsənqulu! Bu biyabanda şəhərdən kənər yerdə bu tikili nədir?

KABLAYI - Məşədi. Hankı tikilini deyirsən?

M. - Bax bu tikili, bax! Bu dərənin kənarındakı, həmi də nə gözəl tikilidir, lap məcidə oxşayır, üstündə də aypara var, bu nədir?

K. - Məşədi, gözüm seçməyir, hankı tərəfdədir? Bir qolumdan yapış, barmağını da uzat, səmtini görüm bəlkə biləm.

M - A kişi, bir bəri dur, bax. Bax. Bax! Odur Gəncə şəhərindən üç-dörd verst kənarda o daşlı-tikanlı səhranın içində, o boyda evi görməyirsənmi? Hələ ətrafına da tikanlı dəmirdən hasar çəkilib, hasarın içində də bir neçə ağac əkilibdir.

Pəh, pəh, pəh, nə gözəl evdir. Allahın altında o ev mənim olaydı. Özü də Avropa üsulu üzrə tikilib. Kablayı sən Allah de görüm orası nədir?!

K. - Hə, hə! Gördüm, Məşədi! Bəs oraya bilməyirsən nədir?

M. - Yox, nə bilirəm. İndiyə kimi burada mən belə şey görməmişəm ki!

K. - Vay eyib olsun sənə Məşədi! Bəs bu vaxtadək onu bilməyirsən ki, nədir?

M. - Yox vallah!

K. - O belə Şeyx Nizaminin türbəsidir!

M - Mən ölüm, necə?

K - Bu sən öləsən.

M. - Sən öl. İnanmaram!

K - Başın üçün doğru deyirəm.

M. - Degilən vallah!

K. - Vallah!

M. - Degilən həzrət Abbas haqqı?

K. - Həzrət Abbas haqqı.

M. - Bəs onun ki, günbədini dağıtmışdılar, bunu kim tikdirdi?

K - Gəncənin ürəfa və əyanı.

M. Elə təkcə ürəfa ilə əyan. O qədər pul xərclədilər ha?!

K. - Yox bir dəfə də cavanlar teatro qoydular, kitab satdılar əlli min qəpikdən artıq pul da yığb banga qoydular. Bu saat da bangda durur; yerdə qalanını da Gəncə pulluları verdilər.

M. - Pəh, pəh. Pəh afərin, afərin qurban olum hümmətinizə, Kabla Həsənqulu. Bəs indi niyə elə teatrolar qoyub pul yığmırlar ki, bir xeyir işə sərf olunsun?

K. - Vallah Məşədi! İndi Sidqinin əlindən macal tapa bilmirlər ki, bir teatro qoysunlar.

M. - A kişi necə Sidqi?

K. - Artist Sidqi.

M. - Aşqabaddakı?

K. - Yox!

M. - Tiflisdəki?

K. - Yox!

M. - Bəs haradakı?

K. - Gəncədəki, Gəncədəki, tanıdınmı?

M - Hə.

K. - Elə isə xudahafiz.

Maşadi Sijimqulu

ELAN

Balaxana - Sabunçı mədənlərində işləyən cəmi İran fəhlələrinə elan olunur ki, Rəfixan nayibi-konsulun hümməti-alilərilə oğlumun sünnət toyu neçə gündür başlanıbdır. Bu toydan hasil olan para üç hissəyə bölünəcəkdir. Bir hissəsi Xan cənablarına məxsus olub, ikinci hissənin öz oğurlanan pulumun müqabilinə götürəcəyimi və üçüncü hissəsi dəxi 14 il sədaqət ilə İran dövlətinə qulluq eləyib axırda istefa verən Mir Ələkbər ağanın yerini dolandıran xanın müavini Mirzə Əhmədə veriləcəkdir.

Sarablıların ağsaqqalı Sadatqulu

FÖVRİ TELEQRAF

Bakı - "Baku" qəzetinin heyəti-təhriyyəsi xüsusi iclasda Kürdüstan iğtişasının yatmağından artıq dərəcədə məyus və dilgir olub, gələcəkdə tezliklə həman iğtişanın təzələnməyinə ümidvar olaraq, Molla Səlimə təşviq və tərgib üçün və yadigarlıqdan ötrü bir qızıl qılinc təqdim etməyi qərar qoydu və bu məsələdən ötrü lazım qədər pul

FELYETON

5

(TƏSƏTTÜRİ-NİSVANA DAİR)

Keçən nömrənin axırı

orada "Molla Nəsrəddin" adında bir "Kaspi" çıxardır. O kaspidə nə hədyanat, nə müzəxrəfat yazır, özü bilər, amma bu axır vaxt başlayıb müsəlmanların irz və namuslarına əl atmağa. Yazır ki, övrət tayfası görək evdə oturmasın, deyir görək müsəlmanlar övrotlərinin qollarından tutub versinlər xaricilər aparsınlar. Həzərat, aman günüdür, gözləyin özünüzü belə müfsidlərin şərindən... ilx, bu məzmununda o ki var danışdı. Ağa nitqini tamam edəntək durdum məclisdən çıxdım. Yolu necə gəldim bilməyirəm. Bir də gördüm ki, "İslamiyyə" mehmanxanasında öz nömrəmdə əyləmişəm. Bir saatda özümə gəldim, ayılan kimi məni bir ağlamaq tutdu. Çox ağladım və dedim: "Xudaya bu nə işdir? Məktəb rəsm güşadındakı nitq nə idi, bu nitq nədir? Bu şəxsin əqidəsi nədir? Ya bunun heç bir əqidəsi yoxdur, hər danışığını məclisin Övzainə bağlayır".

yığmaqdan ötrü lazım podpiska açmaq məxsusi bir komissiyaya mühəvvəl olundu.

POÇTA QUTUSU

İrəvanda (Kor şeytana) - Biz səni gözlü bilib (Sai) barəsində yazdığın iftiraya inanmışdıq. Amma təhqiqatdan sonra bildik ki, həqiqətdə sən kor şeytan imişsən ki, gözün yaxşı yamanı dürüst seçməyir və bəzi mövqedə qərəz mülahizə edirsən.

Müdir və baş mühərrir:

Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Texnik və elektrotexnik kontora və çkladı

ENERGİYA

"Severni nomera" mehmanxanasının altında, Nikolayevski pereulokda telefon nömrə 8-89. Armatura, yəni hər qisim elektrik əsbabı. Avropanın ən birinci fabrikalarındandır. Qızdıran pribor və aparatlar mövcuddur. Qiymətlər xeyli münasibdir.

Xülasə ağadan əlimi üzüb Bakıdan bir az da genə qız məktəbindən söyləyək. Bəli Hacı Zeynalabdin ünəs məktəbini bina elədi. Dünyada bir murdar ad qalmadı ki, Bakı camaatı o məktəbə qoymasın: qulağım belə sözlər eşidirdi ki, bütün bədənım titrəşirdi. Tək birçə nəfər Bakı əhlindən iki qızını o məktəbə qoydu, qalan qızlar, Şəkidən, Gəncədən, Dağıstandan və sair yerlərdən gəldilər. Bir müddət keçdi! Bakı şəhər idarəsi müsəlman qızları üçün bir məktəb açdı. Məktəb açılan günü ağzınadək uşaq ilə doldu. Bir il keçdi ikinci məktəb açıldı. O da doldu. Bir il də keçib üçüncü məktəb açılıb, genə doldu. Bundan sonra sair şəhərlərdə hətta kəndlərdə başladılar qız məktəbləri açmağa. Bu halda bir tək Bakı məktəblərində oxuyan qızların hesabı yüzdən artıqdır. İndi izin verin bir söz soruşum: Əvvəldə Tağıyevin örtülü məktəbinə qız verməyib indi qızlarının əllərinə kitab verib şkolaya göndərən atalar nə tərəfdarıdırlar? Bir vaxt olacaq, - çox uzaq da çəkmiyəcək, - görəcəksən təsəttüri-nisvanın ən mütəəssib tərəfdarı. Məsələn:

(Genə olacaq)

Həkim-Nuni-Səğir

Электрон. Грузинск.

Изд.Товарищества Больш. Ванская ул. №12

*Hər şəraf xərəbeyi-yekdəhənist
Ke bəməmureyi-cəhan xəndəd.*

مَلَأْنَا فِصْلَ الدِّينِ

№13 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 13

Изъ міра політики.

پولیتقہ عالمند

Politika aləmindən

Vilhelm

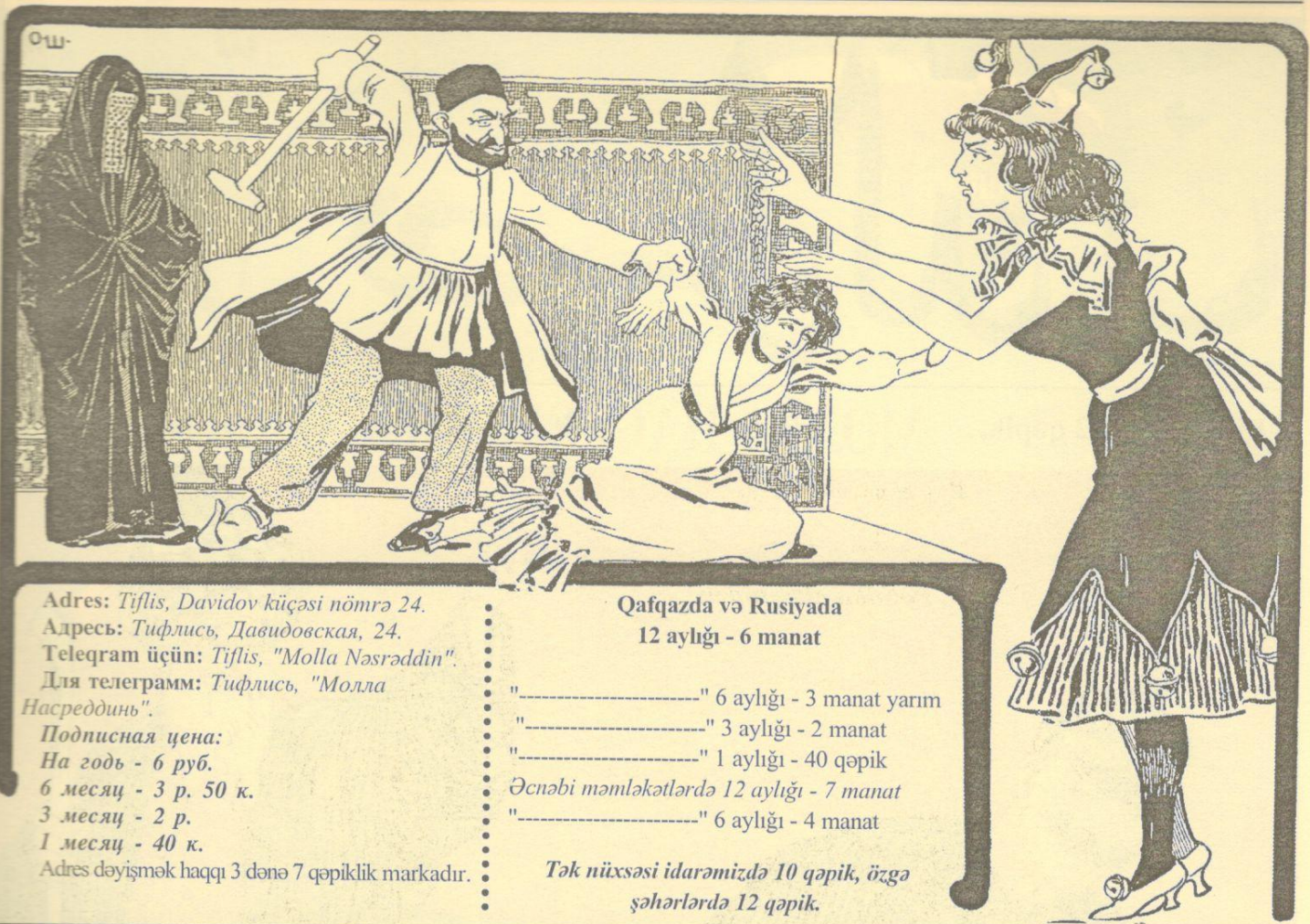
Osmanlı

Yunan

عشمانلی

POTTER

Litoq. S.Bixova.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.

Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.

Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".

Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла

Насреддин".

Подписная цена:

На годъ - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada

12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüxsəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
şəhərlərdə 12 qəpik.

O MƏNƏ!

Bir quru cisməm, o çox qəlbli candır o mənə!
Əski, solğun bədənəm qırmızı qandır o mənə!

O mənə yar deyil isə də yarəm ona mən
Tazə bir güldür o xoşətrli, xarəm ona mən
İstəsə canımı qurban yenə varəm ona mən
Boş, qırıq bir qəfəsəm ruhi-rəvandır o mənə
Bir quru cisməm, o çox qəlbli candır o mənə.

Yıxıq evcicləri ön sevgili kaşanəmdir
Gözünün yaşı suyum, dərdi-dili danəmdir
Yuva sevgisi üçün bu dili-viranəmdir
Bir soyuq yel kimi hər sübh vəzandır o mənə
Quru bir cisməm, o çox qəlbli candır o mənə.

Sevgilimdir o mənim aşiqi-divanəsiyəm
Bir yaşıl şəmdir o, mən dəxi pərvanəsiyəm
Saçının, saqqalının, bıqlarının şənəsiyəm
Fəxrdir şöhrət, ad, izzəti-şandır o mənə
Bir quru cisməm, o çox qəlbli candır o mənə.

Ədəbiyyat

Millətimdir o mənim sevdiyim əla gözəlim
Nəzərindən fəqət, atdığı üçün bibədəlim
Kuyi başımda qalıbdır iki qoynumda əlim
Eşqi divanəsiyəm. Gərçi ziyandır o mənə
Çarə yox. Tərk edəməm kuyunu, candır o mənə.

Nazı çox, qənzəsi bol, kibri də var dilbərimin
Baxmamaq şivəsidir aşiqə taci-sərimin
Yox ki, təsiri ona ah-nəva sözlərimin
Ta öluncə səbəbi-ah fəğandır o mənə.

Bir zəlil adəmiyəm, zalimi-candır o mənə
Quru bir cisməm, o çox qəlbli candır o mənə

Keysiz

KİŞİ GƏLİR

Mən təəccüb edirəm bir para müsəlman qardaşlara ki, evlərinə kişi qonağı gələndə övrətlərini çıxarıb aparırlar qonaqların yanına və oturub bir yerdə söhbət eləyirlər. Doğrusu belə bir əməli mən xoşlaya bilmənəm və heç razı ola bilmənəm ki, mənim övrətim dünyada məndən savay bir kişini görsün, bir kişi ilə danışsın.

Və bilirəm də ki, bu məsələ barəsində mənim tərəfdarlarım çoxdur və hədsiz şükürlər də edirəm ki, yer üzünün cəmi müsəlman qardaşları bu xüsusda mənə yoldaşdılar. Və genə mat qalmalı işdir ki, nə səbəbə bir para müsəlman qardaşlar razı olurlar ki, övrətləri yad kişilər ilə üzüaçıq danışsınlar.

Görəsən necə onlar qorxmayırlar? Vallah qurd ürəyi yeyiblər.

Amma doğrusu mən qorxuram.

Mən ondan qorxuram ki, mənim övrətim çıxış kişilərin içinə və görə ki, dünyada məndən də yaxşı kişi var.

Məhz bu səbəbə mən övrətimin qonaq qabağına çıxmağına razı olmuram. Çünki qorxuram ki, məndən savayı bir özgə kişi görə, qəlbi dolana.

Əgər mənə yəqin ola ki, övrətim məni istəyir, - onda heç zaddan qorxmanam, onda izin verərəm hər kəs ilə istəyir danışsın, amma bir surətdə ki, onun mənə məhəbbəti yoxdur, otaqdan kənara çıxmağına razı ola bilmənəm.

Məhəbbəti mənə ondan ötrü yoxdur ki, o heç bilmir məhəbbət nədir. Onu mənə on dörd yaşında könülsüz verəndə mənim qırx doqquz yaşım var idi, amma mənə ondan ötrü gəldi ki, bir kasıb qız idi, mən özüm də bilirdim məni istəməyəcək, ancaq mənim pulumu istəyəcək, qızılıma istəyəcək, amma nə eybi var, Allah müsəlmançılığa bərəkət versin, məndən savayı o kimi görəcək ki, məndən savayı bir özgəsinə məhəbbət yetirsin, hərçənd hərdənbir aşpəzimiz ilə xəlvətə düşəndə sulaşırlar, amma mən də dəxi evdə kişi qulluqçusu saxlamıram.

Genə Allah müsəlmançılığa bərəkət versin. Hərdənbir mənim Yevropa tərbiyəsi tapmış tanışlarımdan mənə deyən olur ki, niyə övrətim

dörd divar içində dustaq saxlayırsan? Mən də ona cürət ilə cavab verirəm: müsəlman övrətinin yad kişiye görülməyinə şəriətimiz izin vermir. Amma bunu da bilirəm ki, mənim bu sözlərimə də inanan olmayacaq, çünki şəriətdən qorxmuram, övrətimdən qorxuram, əgər şəriətdən qorxan adam olsaydım, binamaz olmaz idim. Gecə-gündüz çaxır içməyi özümə adət etməz idim, ata bir, ana bir bacımın atadan qalan mülkümüzdən olan hissəsini qəsb eləməzdim.

Və bir də qaldı ki, bir para ağzıqəşənglər başlayıblar qəzetlərdə yazmağa ki, nə bilim gərək övrətlər oxusunlar, tərbiyə tapsınlar, uşaqlarına tərbiyə versinlər, cəmiyyətlər tərtib eləsinlər, çalışsınlar, vuruşsunlar, ta ki, millət qabağa gəlsin. Yoxsa bu minval ilə getsə İran da, Osmanlı da puça çıxacaq və övrətlərimiz yevropalı bacılarına özlərini yetirməsələr, yer üzündə heç bir islam milləti mədəniyyət meydanında qabağa dura bilməyib basılacaq və bir balaca Şvetsiya hökumətini təmsil gətirdirlər ki, maarifin bərəkətindən Rusiya kimi kəl ilə baş-başa vurmağa hazırlaşırlar.

Kəs səsini, namərbut.

Amma ravi rəvayət eləyir ki, bu heyndə içəri otaqdan dörd divar içində asılmış qəfəsdən belə də bir səs gəlirdi:

"Ax, vay, boğuldum, boğuldum, hava, hava, barı pəncərəni açın, boğuldum, hava, hava..."

Kəs səsini bihəya, kişi gəlir, yavaş danış.

Molla Nəsrəddin

İrəvanda Batum artistlərinin vağzalda müşayiəti.
 Батумских артистовъ въ Эриване.

Батумскихъ артистовъ въ Эривани.

Sən Allah vur bunun başı dağılsın. Mən min manat xərc qoydum, bu zalım qoymadı əlim artistkada bənd ola.

– Xanım, ağa evdədir?

Xanım – Что ты говоришь?

– Xanım, soruşuram görüm ağa evdədir, ya yox?

Xanım – Я тебя не понимаю.

– Kərk qızı mənə bir cavab da verməyir ki, görüm ağa evdə deyilsə gedib sonra gəlim.

Xanım – İtil cəhənnəm ol axmağın ağzının biri, danışığına bax!

Вражда Борчалинских бековъ изъ за мечети.

Borçalı mahalında Təkəli kəndinin bəylərinin məscid ədavəti.

ƏŞ'AR

Bilməm nə tövr olardı iranlı olmasaydı
Aləm necə yaşardı iranlı olmasaydı.

İranlı olmasaydı olmazdı heç Səməd xan
Təbrizdə hankı hakim eylərdi böylə divan
Əmin-aman üzünü görməzdə heç bir insan
Təbriz məhv olardı iranlı olmasaydı.

Dünya dolanmaz idi aləm olardı bərbad
Fəhlə tapılmaz idi olmazdı bir yer abad
Eylərdimi Edison milyonca hammal icad
Vallahi mat qalardı iranlı olmasaydı.

Kimlərdə də vardır aya iranlıca dirayət
Kərpicçi, daşçılıqda cümlə tapıb məharət
Eşşəkçilikdə mahir furqonçuluqda babət
Kim bunları yapardı iranlı olmasaydı.

Kənkanlıq ixtiranın Erlix də anlayarmı?
Meymun nə tövr oynar bir filosof qanarmı?

Palçıqdan aftafanı Darvin gəlib yaparmı?
Bu sirri kim açardı iranlı olmasaydı.

Bakı zavodlarında aya kim iş görərdi
Hər gündə yüzlər ilə kimlər düşüb ölərdi
Kimlər divar dibində qürbətdə can verərdi
Kim səbr edib durardı iranlı olmasaydı.

Dərviş, molla, seyyid, həm rövzəxan, rəmmal
Hardan çıxardı bunca sahibkamali-əf'al
Bunlar gör olmasaydı dünya olardı pamal
Kim ilan oynadardı, iranlı olmasaydı
Kim xalqı ağladardı, iranlı olmasaydı.

Kimlər fala baxardı, bəs tası kim qurardı
Kim meymun oynadardı, kim rövzəxan olardı
Kimlər yüz il yatardı, namusu kim atardı
Qürbətdə kim yaşardı, kim çöllərə qaçardı
Kim zülmə qatlanardı, İrani kim satardı
Aləm nə tövr olardı iranlı olmasaydı

Yetim cüca

FELYETON

6

(Təsəttüri-nisvanə dair)

(Keçən nömrənin axırı)

Bir nəfər Kərbəlayı Fərzəli qızının qolundan
yapışıb küçə ilə aparır və yolda öz dükən qonşusu
Məşədi Meydanəliylə rast gəlir. Məşədi xəbər alır:

- Kərbəlayı, bu uşağı hara aparırsan?

Kərbəlayı - Neyləyim, ay Məşədi Allah
zəmanəni dağıtsın! İki qızım evdə böyüyüb qalıblar,
heç kəs yaxınlarına düşməyir.

Qardaşım oğluna istədim verim almadı, dedi:
"Mən gərək oxumuş qız alam". Gedib bir yəhudi
qızı alıb gətirib. Bacım oğlanlarına yalvardım, onlar
da özün bilirsən, biri bir nemka deyirlər nə millət
deyirlər alıb, biri də bir rus qızına uyuyub. Kənardan
da gəlib istəyən yoxdur, çünki əvvəla cahıllarımız
xarab olub və bir də deyirlər: "Əgər Kərbəlayı
Fərzəlinin qızları yaxşıdırlar, niyə əmiləri, dayıları
oğlanlarına getməyirlər?" İndi əlacım kəsilib
aparıram o dağılmış şeytan yuvasına, bəlkə heç
olmasa bu qız evdə qalmıya.

Deməli bu yerdə zərb zərgərəkədən yağ

çıxardır.

Yuxarıda ərz etdim ki, mən nə qədər islam
ölkələrində səyahət etdim bir əqidənin, bir məsləkin
möhkəm tərəfdarını görmədim. Ona görə izin
istəyirəm ki, burada bir haşiyə çıxım, sonra,
mərsiyəxanlar demiş, qarelərimə dua eyləyim.

İran inqilabı, Səttar xan, Bağır xan, Mir
Haşım, Cahangir xan, Təğizadə, Mir Həsən
müctəhid, Şeyx Fəzlullah... Filan, filan... Azər-
baycanda tökülən qanlar... Hamını yandırır.

Kimi hüriyyət, müsəvat, ədalət tərəfdarı olmuş
idi, kimi istibdad. Eşitdiyimiz istilahlər qulaqlarımızı
dəng etmişdilər. "İctimaiyyəni-amiyun", "irticayun",
"inqilabiyun", "əsasiyun", "etidalıyun"... nə bilim
nə... İşlər dəyişildi, hacı Səməd xan Azərbaycanda
şah oldu, haman məşrutə yolunda canfəşanlıq
edənlər hamısı bir dəfə bəstə girib məclisi-milli
intixabını baykot etdilər və keçmiş "inqilabiyun",
"minqilabiyun" əvəzində indi ancaq bir firqə görüb,
o da cəbişdaniyyəni-amiyun. İndi hər kim deyər bilər
biz firqə, əqidə tərəfdarı olmağı bacarıyıq, -
buyursun: bu meydan - bu şeytan. Odur ki, filan
məsələ üstündə firqələr əmələ gəlib, mənim
gülməyim tutur və qəzetlər vuruşmasını görəndə
deyirəm: "Heyif kağız və qələm!" İndi yəqin
bildiniz ki, niyə mən bu barədə bir şey yazmaq
istəməyirəm.

Bu haşiyəni burada qoyub mətləbimizi tamam edək.

İki il bundan əqdəm Tiflisdə Şeytanbazarda "müsəlman camaat evinin" (xəbər var ki, o da Allahın rəhmətinə vasil olub) orada bizim ədiblərdən Haqverdiyev cənabları bir uzun nitqilə "camaat evi"nin açılmasını təbrik edib nitqinin axırında dedi: "Həzərat! İnsan elmin qüvvətilə cəmi yerin və göyün bəlliyyatının qabağına sədd çəkib və onlardan özünü mühafizət edir, amma təqazayi-zəmanənin qabağına sədd çəkmək olmaz, necə ki, elektrik qüvvəsi öz üburunda uğraşdığı haili yandırır keçir elə də təqazayi-zəmanə onun qabağında sədd çəkmək istəyənləri əzib keçəcək". Biz nə qədər danışaq, nə qədər uruşaq, zəmanə öz işini görəcək və övrət məsələsini də layiqincə həll edəcək. Necə ki də edir. İldə bizə altı yüz ana verən həman zəmanədir. Ona görə övrət məsələsini bir yandan zəmanəyə buraxmalı və bir yandan da övrətlərin özlərinə vagüzar etməli, onlar özləri öz məsələlərini axırda bizdən yaxşı həll edəcəklər, çünki biz kişilərdən karvanbasdı olmaz.

Həkim-Nuni Sağır

TƏBRİZDƏN BİZƏ YAZIRLAR

Bektaşzadənin təhti-nəzarətində oynayan axırıncı (Zavallı cocuq) neçə nəfər gözəl xanımların iştirak etdiyinə görə camaata artıq dərəcədə xoş gəlib ona görə Ağayi-Mənsurüddövlə on, on beş dəfə vadə verdiyi teatro binasının qəti surətdə tikilməsini təhti-qərara aldı. Şayəta görə Tiflis Kazyonni teatrosunun planını istəyiblər ki, o tərkibdə bina etsinlər. Son vaxtlarda aldığımız teleqraf xəbərlərinə görə hər məmləkətdən müqtədir yazıçıların əsərlərindən teatro kitabları istəyiblər ki, piş əz vaxt hazır olsun. O cümlədən Tiflisdən də M.R. Ehrabi cənablarının təzə qələmə aldığı "Məhəmmədli şah və yaxud Ləkeyi-təxti-Kəyan" pyesasını təcilən istəyirlər.

MOLLA NƏSRƏDDİN:

Bu müqtədir yazıçımızın "İranda qarət", "Arvad məişəti" və "İslamiyyə otağı" adlı əsərləri həqiqətdə Avstraliya və Afrika səhnələrində oynanıb böyük alqışlara səbəb olduğu və ümumin rəğbətini qazanmaqlığı hamımıza məlumdur. Çox ümidvar olmaq olar ki, həmin bu əsər dəxi İran və Qafqaz səhnələrinə böyük bir xidmət etsin.

Müvəffəqiyyətini həzrət Ərəblinski dərğahında istirham edirik.

MİLLİ MƏTBUATIMIZ "İQBAL" NÖMRƏ 622

*Yox, yox bu cəsarətdir
Haqqımsa mələmətdir
İnsandakı adətdir
Pis gündə rəfiq istər
Dünya evi qəmxanə
Dönmüş mənə zindanə
Yetdim dəxi mən canə
"Getdim, yaşa insanlar"*

Balaxana, Nemət Bəşir

ABDULLA CÖVDƏTBƏYƏ NƏZİRƏ

*Görcəyin bizlərin həqarətini
Xaliqi-əzəmin kərəhətini
Guşimə millətin ənini gəlir*

*Könlümün latənəhi yasından
Rüəsanın da boş qafasından
Guşimə millətin ənini gəlir.*

Nasir İrəvani

MOLLA NƏSRƏDDİN:

Yoldaşımız Ceyranəlinin bu şerləri oxuyanda bir gözəl rübai yadına düşdü ki, onu eşitməkdən insaf deyil ki, oxucular da məhrum olsunlar. Rübai qədimlərdə erməni şairi Mirzə Qəhrəmanın kəlamıdır ki, təəşşüq yetirdiyi Mustafa adlı bir oğlanın haqqında deyib:

*Əyninə geyibdi sandığı
Qoynuna qoyubdu pındığı
Mustafanın pırlandığı
Turpənginə qurban olum.*

Biz isə arzu eləyirik ki, bəzi siyasət aləmindən xəbəri olanların rəyinə görə ümumi Avropa davası olacaqsə tez olsun ki, qəzetçi qardaşlarımızın başı dava xəbərlərin yazmağa məşğul olub daha bu cür qiymətli əsərləri həftəlik ədəbi məcmuələrə vagüzar etsinlər.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

*Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванская ул. №12*

“İqbal” redaksiyası

Ruslarda və müsəlmanlarda xeyriyyəçilik

ملا نصر الدين

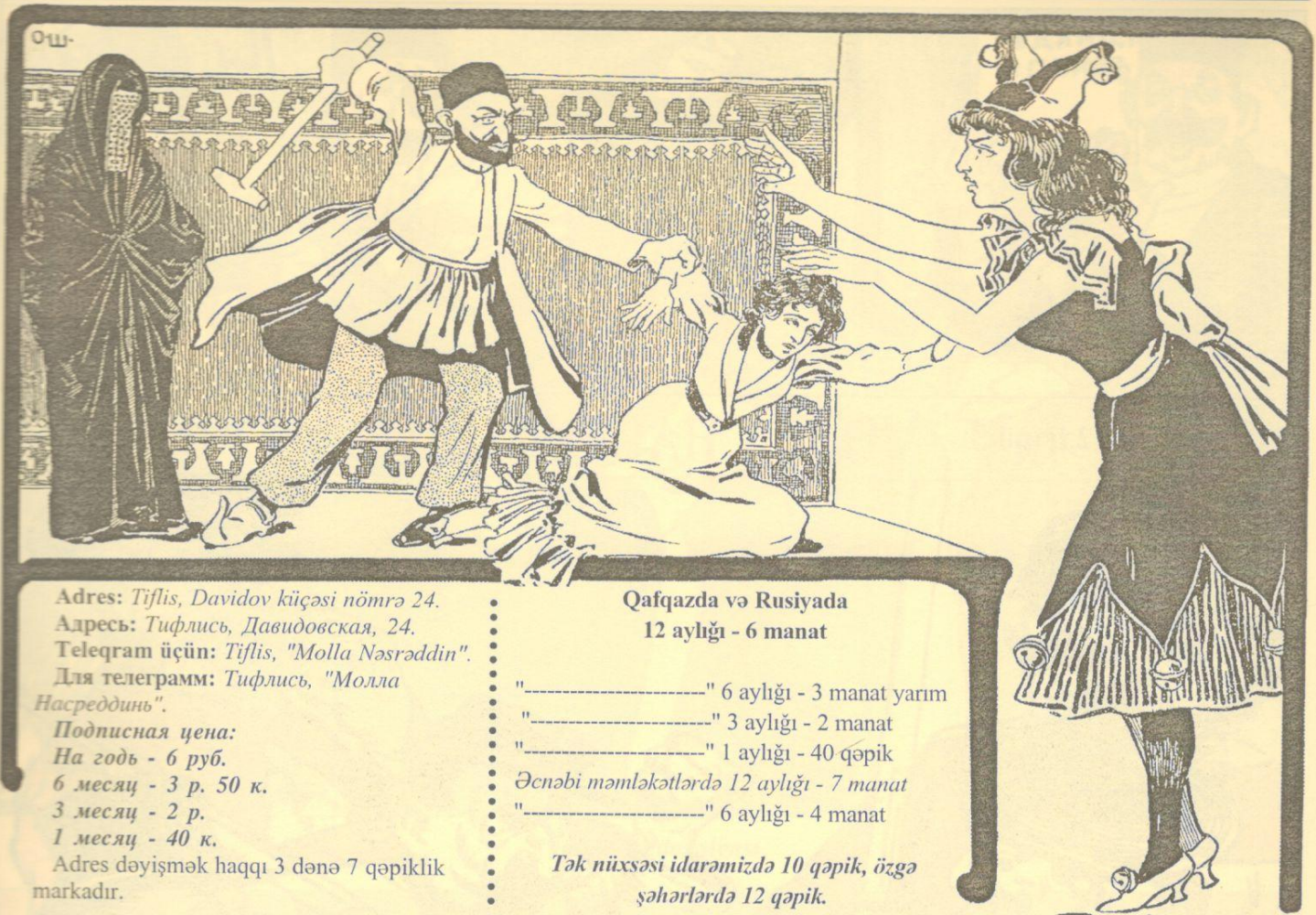
№14 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 14

Yumurta oyunu

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адрес: Тифлиς, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлиς, "Молла Насреддин".

Подписная цена:

На годъ - 6 руб.

6 месяц - 3 р. 50 к.

3 месяц - 2 р.

1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

"TƏSƏTTÜR" NALƏLƏRİ

Dadıma çat qurtar məni öldüm amandı, Xanbacı!
 Hər gecə bu gavar kişi bağrımı qıldı qan, bacı!..

Mən nə edim ki, böylə bir şümrə gəlib əsir olam
 Zülmünə qatlaşıb qalam cövrünə dəstgir olam
 Təb-təzə bir cavan ikən möhnət əlində pir olam
 Gərdişi-ruzigar edə qamətimi kaman, bacı!
 Dadıma çat qurtar məni öldüm amandı, Xanbacı!

Bəsdə sən Allah! Ər demə qırmızı tüklü bir qaban
 Qapqara divə bənzəyir sir-sifətindən əlamən
 Kaş sınaıdı qışclarım bu evə gəldiyim zaman
 Başıma gəlməyəydi bu möhnəti-nagəhan, bacı...
 Dadıma çat qurtar məni öldüm amandı, Xan bacı!

Əlli yaşında istəyir bənzəyə bir cavan ərə
 Saqqalına həna qoyur hər iki gündə bir kərə
 Cana gətirdi lap məni bu başıdaşlı heyvərə

Ömrümü puç qıldı bu zilləti-cavidan, bacı!
 Dadıma çat qurtar məni öldüm amandı, Xan bacı!

Gündə beş-altı pud qədər töylədə yun daratdırır
 Ev-eşiyi süpürtdürür, çul-çuxasın yamatdırır
 Fəriq olan zamanda da daşılə yarma dartdırır
 Qul kimi işlədir məni zülmilə hər zaman, bacı
 Dadıma çat qurtar məni öldüm amandı, Xan bacı!

Xanbacı birca fikir ver gör bu mənə nələr yapır
 Gah görürsən it kimi, boş yerə dövrəsin qapır
 Gah götürüb çomağını baş-gözümü vurub, çapır
 Birca nəfər tapılmayır halıma ağlayan, bacı!..
 Dadıma çat qurtar məni öldüm amandı, Xan bacı

Ağlama mehriban bacı
 Eyləmə çox fəğan bacı
 Ər nə gətirsə başına
 Səbr elə, döz, dayan bacı
 Atəşi-zülmə yan bacı!..

Dəstançı

BOŞANMAQ

"Buy, ay qız, dünən ərim məni boşadı".

Bunu lazımdır möhtərəm oxucularımıza ərz edəm ki, qeyri millətlərin içində övrətin əri ilə boşanmağı az ittifaq düşür, çünki qeyrətli bir kişi evlənmək istəyəndə sevdiyi qızı aylar ilə güdür ki, onu yaxşı tanısin ki, axırda peşimançılıq üz verməsin, yəni övrətində elə bir eyib olmasın ki, bir neçə ildən sonra onu boşamaq lazım olsun.

Övrət də həmçinin.

Çünki mədəni millətlər içində boşanmaqlığı ar hesab edərlər, necə ki, ər üçün, habelə övrət üçün.

Məhz gah bir belə olur ki, birinin tərəfindən xəyanət baş verəndə dəxi bir-birindən ayrılırlar və bunu da özləri üçün bədbəxtlik hesab edirlər.

Amma Allah bərəkət versin bizlərə.

- Buy, ay qız, dünən ərim məni boşadı.

- Ay qız niyə?

- Nə bilim, a Xanpəri bacı, bozbaşın duzu az idi, kişinin acığı tutdu, çörəyi yarımçıq qoyub qaçdı qazı Mir Kərim ağanın üstə və təlaqımı verdi.

Bir neçə gün bundan qabaq ingilisdə nəşr olunan "Fersanj" məcmuəsi İrandan belə bir statistik məlumatı nəşr etmişdi: Yazır ki, İranda hər yüz nikahın doxsan dördü boşanmaq ilə qurtarır və bu doxsan dörd təlağın yarısı bozbaşın duzunun azlığı üstə əmələ gəlir, yarısının yarısı övrətin bir neçə aydan sonra köhnəlməyi üstə olur, yarısının da yarısı o səbəbə ittifaq düşür ki, "köpəyin qızı, niyə məndən izin almayıb asqırdın".

- Buy, ay qız, dünən kişi məni boşadı.

- Bəs səni boşadı, kimi aldı?

- Məni boşayandan sonra küçə ilə bir arvad keçirdi, heç tanımırdı da, demək ilə topuqları çox ətli imiş, nə bilim, ayıb olmasın, yançaqları da quyruq kimi titrəyirmiş, elə həman arvad da dul imiş, elə qazıya bir manat verib kəbinini kəsdirir.

- Buy, ay qız, ərim məni boşadı.

- Qız nə danışırısan, o ki bildir də arvadını boşayıb səni almışdı?

- Nə bilim, elə ildə alır boşayır.

- Qız nə danışırısan, bu ki, evlənmək olmadı, ev qayıрмаq olmadı, bu ki, çırtapırt oldu.

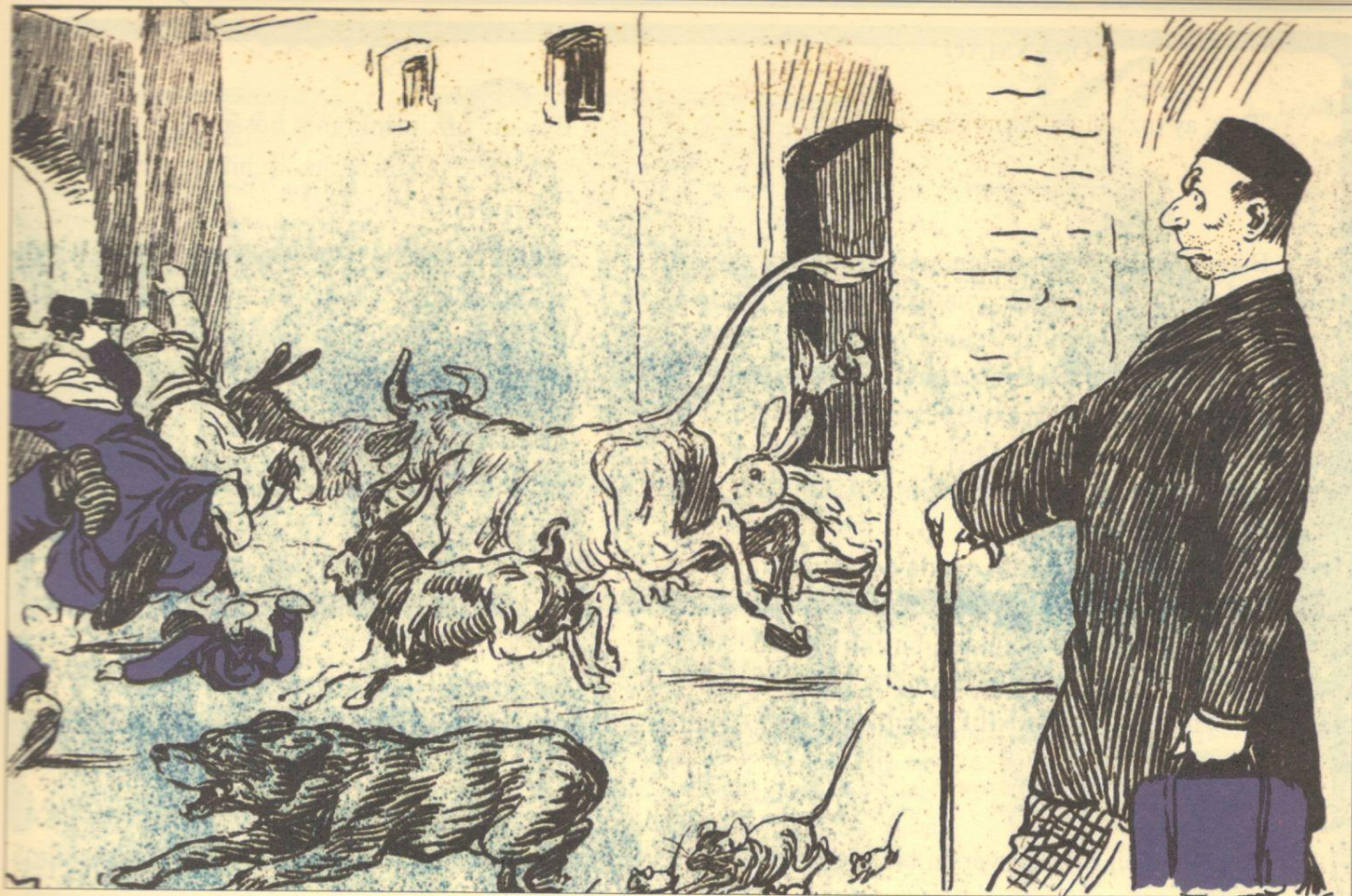
- Nə bilim Xanbacı...

YELDÖYƏN

ŞƏHƏRİNDƏN MƏKTUB

DOSTLUQDA MƏSLƏHƏT, YAXUD PUL QAZANMAQ YOLU

A kişi! Oturmusan Tiflisin bir küncündə ki, nə var mən jurnal verib millətimə qulluq edəcəyəm. Doğrudur millət yolunda çalışmaq gözəl bir şeydir, amma ortalıqda fəmənlə yəməl, yəni pul məsələsi də lazımdır. Sözü doğrusu pul olmayanda heç iş düzəlmir. Necə ki, pul olmasaydı təbrizli dadaşların birisi dönüb xaricə təbəəsi olub beş günün içində kənd-kəsək sahibi olanmazdı. Bax, mən sənə yerinə olsam şələ-küləmi yığib birbaşa gələrəm Bakıya. Bunu da yəqin et, buranın badi-həvası sənə dəyən kimi olacaqsan bir zorba şair, yəni bir yekə qələm sahibi, necə ki, Bakının müəllimləri hamısı şair və əhli-qələmdirlər. Allah hamısının qələmlərini kəskin eləsin, amin ya rəbbül aləmin. Bunu da gəlib özün burada mağazalarında görüb təsdiq edərsən. Axı, ay canım, şair olmaq, yəni bir əsər yazmaq, nə bir çətin şeydir, vallahi su içməkdən də asandır. Ancaq bir neçə söz var onları görək əzbər biləsən. Məsələn: xabi-qəflət, vətən, millət, şərəfi-millət, çahi-zələlət, geridə qaldıq və qeyri. Buradan bir haşiyyə çıxacaq. Bu günlərdə bir müəllim yazan bir kitab əlimə keçdi. Həmin kitabdan sənə üçün bir neçə kəlmə yazım bəlkə sən də feyziyab olasan, kitabın bir səhifəsində: Heydər gimnaziyanın balkonunda durub bu nəğmələri oxuyurdu:

Мусульм. Кочующие артисты на Кавказе.
При въезде в город

Qafqazda artistlərimiz

Генә гәлirlər bizi soymağa, qaçaq!
Самое радикальное средство избавиться от них.

Домь сельского учителя
Müəllimin evi

Домь сельского старшины
Yüzbaşının evi

Verməm səni, verməm səni, verməm səni,
verməmə səni,

Bənim vətənim

Yıxmam səni, yıxmam səni, yıxmam səni
bənim vətənim.

İndi bilirəm sən bu şəri oxuyub kişini məsxərəyə qoyacaqsan. Çünki məsxərə sənin sənətidir. Deyəcəksən nə bilim bunun vəznini və qafiyəsini qanmadım. Axı sən nə eyləyirsən vəzni və qafiyəni? Sən gör kişi necə yanıqlı yazır, lap adamın ağ ciyərinə vurur. Bir də şer və qafiyə gərək muzikaya tabe olsun necə ki məsələn: Ey kimsən orda aç qapını! Aç qapını gələk səni sürüyək salaq eşiyə, öldürək... Bəli keçək mətləbə... Hər bir vaxtda ki, öz başından bir şey yaza bilmədin, altıca şahı manat qoyarsan cibinə birbaş gedərsən sinematoqraflara gördüyün şəkli gəlib yazarsan və yazdığın kitabın başında "Moe soçenenii", yəni mənim əsərim yazarsan, qurtarar gedər. Xülasə başağrısı oldu. Gəl burada əl-ələ verib pul qazanaq. Mən də sən gördüyün deyiləm indi bir balaca şair kimi olmuşam. İşimiz lap bərkə düşəndə nə çoxdur Bakıda milyoner, gedib bir müəllim kimi altı manat alarıq ki, Peterburqa müəllimlər icmasına gedirik. Sonra da pulu tökərik cibimizə restoranlarda keyfə baxarıq. Adə, Bakı elə bir yerdir ki, heç kəs heç kəsin kitabına baxmır. Ümidvaram ki, bu nəsihətlərimi qəbul edib tezliklə gələrsən. Söhbəti-baqi, dosti-baqi, xudahafis.

Səfeh şamaxılı

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Həmədan - Həmədanın məşhur həkimlərindən doktor "Fanğ" şəhər hamamlarının suyundan bir şişə aparıb təcziyə etmiş və nəticə bu olub ki, bu suda əbəda mikrob filan bulunmayıbdır. Məzkur doktorun rəyi bundadır ki, hərgah bu suyun içinə, məsələn, siflis, cüzam, cərb və sair naxoşluqların mikrobi daxil olsa, suya vurulmuş əhəngin gücündən tələf olarlar.

İDARƏDƏN: doktor Fanğ çox da öz ixtirasına güvənməsin, bu mətləbi təbrizli Nasirül-Hükəma və naxçıvanlı Hacı Mirzə Həsən həkimbaşı çoxdan düşünüb və tapıblar.

Həmədan - Əbu Əli Sinaya ki, islamın məşhur adamlarından və Avropa aləmində təbabət elmində elədiyi ixtiralar ilə müsəlmanların başını ucaldanlardır, bu günlərdə böyük bir mücəssmə

yapdırmaq üçün idareyi-bələdiyyə tərəfindən ianə cəm etməyə qərar verildi.

İstanbul - Osmanlı polislərinin nizamının bərkliyindən rumlar və hər yanda osmanlı fabrikalarını kəməli-müvəffəqiyyətlə yandırırılar.

İstanbul - Ədirnədən xəbər verirlər ki, Əli bəyin zeytun yağı fabrikasına od vurub qayıqları qaçan qrekin tutmağından ötrü Braziliyaya teleqraf vuruldu ki, tezliklə "Soltan Osman" drednotunu göndərsinlər.

Ağdaş - Ağdaş qazisi idarəyə məktub yazıb xatircəmlilik verir ki, "Əhədiyyə" məktəbini elə bağlayıb ki, qiyamətədek açmaq olmaz. Qazi yazır ki, mən cəmi əfəndilərin qurşaqlarını bir-birinə bağlayıb bir ucunu bu cin, şəyatin karxanası olan məktəbin belinin tirindən keçirib bir ucunu da yer altındakı öküzün buynuzuna ismi-əzəm ilə yeddi düyün vurmuşam. Həqiqət, qazinin bu iqdamatından çox təşəkkür etməlidir. Sağ olsun qazi, biz də arxayınladır.

Ağdam - Bakıda neftin bahalanmağına görə cənab naibi-konsul dövlət xəzinəsinin kasıblığını nəzərə alaraq öz mənzilini elektrik ilə tənvir etməyi bu gündən etibarən qərara aldı.

SON XƏBƏRLƏR

SABİRİN KİTABI

Telefonla Bakı müxbirimizdən

Mərhum Sabirin kitabının çap olub qurtarmasına lap az qalıbdır. Gündən günə çapdan çıxması gözlənilir. Hərçənd ki, puldan yana bir az xəcalətlik üz verir, amma bu yaxınlarda Balaxana cavanları kağız yazıb xəbər veriblər ki, nə qədər əyər-əskik olmuş olsa onlar verməyə hazırdırlar.

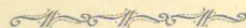
Rəhmanə kəndi - Buranın cavanları bu gündən bir yerə cəm olub qərar qoydular ki, bundan sonra toylarda qızların başına tökdükləri üçlüklərdən zurnaçılara manata on qəpiyini verib qalanını Sabirin kitabının çapına ianə göndərsin.

MOLLA NƏSRƏDDİN:

Bakı - Bakı mollaları heyvan başı kəsməyin barəsində bu yaxınlarda dövlət dumasında danışq olacağını eşidib Türkünstan və Volqa tərəflərinin mollaları kimi bunlar da bir etiraz yazıb duma vəkili Cəfərovun vasitəsilə dumaya göndərdilər.

Batum - Laz cavanlarından 95 nəfər bu il Rusiya və Avropa darülfünunlarının cürbəcür şöbələrindən qurtarıb şəhadətnamə alacaqlar.

Təbriz - İndiyə kimi dörd dəfə vərşikəstə çıxıb camaatın pulunu tümənə bir qıran verən Mir Tağı Həriri Hacı İsmayıl müdiri-tüccar ilə əl-ələ verib Əmir bazarında tütünçü dükanı adlı bir məktəb açdılar. Keçən ildən bu məktəbdə oxuyan Hacı Həsən Əli oğlu saqqal çıxartmaq imtahanını verib məktəbdən çıxdı. Bu hörmətli vücudların bərəkətindən gələcəkdə Təbrizdə böyük tərəqqilər görsənir.

VLADİQAFQAZDAN MƏKTUB

Molla əmi! Dünən bir nəfər rəfiqim bizə qonaq gəlmişdi. Pasxa bayramı olduğuna görə ümumən baqqal və qəssab dükanları bağlı idi. Bir girvənkə yağ almağa və rəfiqim üçün nahar tədarük etməyə hansı dükandan xəbər aldım dedilər yağ yoxdur. Hamısını müsəlmanlar alıb. Məyus çörəkçi dükanına qayıdıb çörək almaq istəyirdim, hansı çörəkçi dükanına baxdım gördüm müsəlman ilə doludur. Tiflisin Şeytanbazarı kimi hamısı yağlı çörək bişirirdilər ki, uruslara padarka aparsınlar...

İndi rəfiqim deyir bu yağlı çörəklərin yarısı Tifliski ulitsada olan 48-ci nömrəyə gedib, qalanı ruslara peşkəş olunub. Mən deyirəm ki, xeyr. Hamısı gedib. İndi ay Molla əmi! Səni and verirəm buranın əncüməni-xeyriyyə qəbzlərinin sandıqlarda çürüməyinə və ağsaqqallarının Marinski ulitsada lato oynamaqlarına, bizim bu davalı məsələmizi həll edin.

Müxlisiniz: Qəlyanboğaz

Bu məsələni həll etsə genə gərək Axund Hacı Molla İsmayıl həll eləyə, hərçəndi ki, axundun başı o günü şəhərin kənarında üzüaçıq naməhrəm müsəlman arvadlarının içində ayrı cür ibadətə məşğul idi. Amma genə ağanın elmi-qeybdən də xəbəri olduğuna görə bu çətin məsələni açsa genə o açacaq.

TEATRO VƏ MUSİQİ

Neçə vaxtdır intizarında olduğumuz Məhəmmədli Mirzə Qacar və yainki Ləkkeyi-təxti-Kəyan pyesası cümə günü aprelin 18-də gürcü teatrında oynayıb, camaatın hüsni-rəğbətində və tükənməz alqışlara səbəb oldu. Əsərin təzəliyi, müəllifinin şöhrəti və ələlxüsus namdar artistimiz Ərəblinskinin bu əsərin hazırlanmağına sərf etdiyi zəhmət və fədakarlıq şayani-təqdirdi. Bir neçə bu cür gözəl əsərlərdən tapıb oynamağına bu qədər səy və hümmət göstərsə Ərəblinski on beş illik xidməti ilə Qafqaz səhnəsində qazandığı birinciliyə inşallah xatimə çəkməz zənnindəyik.

İXTİHAR

Əfzəlül-füqəha hacı Mirzə Həsən ağanın tərcümeyi-halını necə ki, vədə eləmişdik bu nömrədə çap eləmək istəyirdik. Amma tək səbir gəldiyinə görə gələn nömrəyə qoymağı məsləhət bildik.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Mətbəəmizdə qəbul olunur hər cür çap işləri: paket, blank, şcet, qəbz dəftərçələri, kitablar və qeyrə, həmçinin ştempellər. Sifarişlər naloj ilə də qəbul olunur. Zədatka göndərmək lazımdır.

Адресъ: Тифлисъ, Банная ул. типография
"Шаркъ" Исмаилу Гасанъ-заде.

Электрон. Грузинск.
Изд. Товарищества Больш. Ванская ул. №12

Şeytanbazar yazıçılarımız
Hauu драматургу
Məşədi, bunun qiyməti nəçədir? Rədd ol başımdan görürsən drama yazıram!

ملا نصر الدین

№15 Qiyməti 12 qəpik.

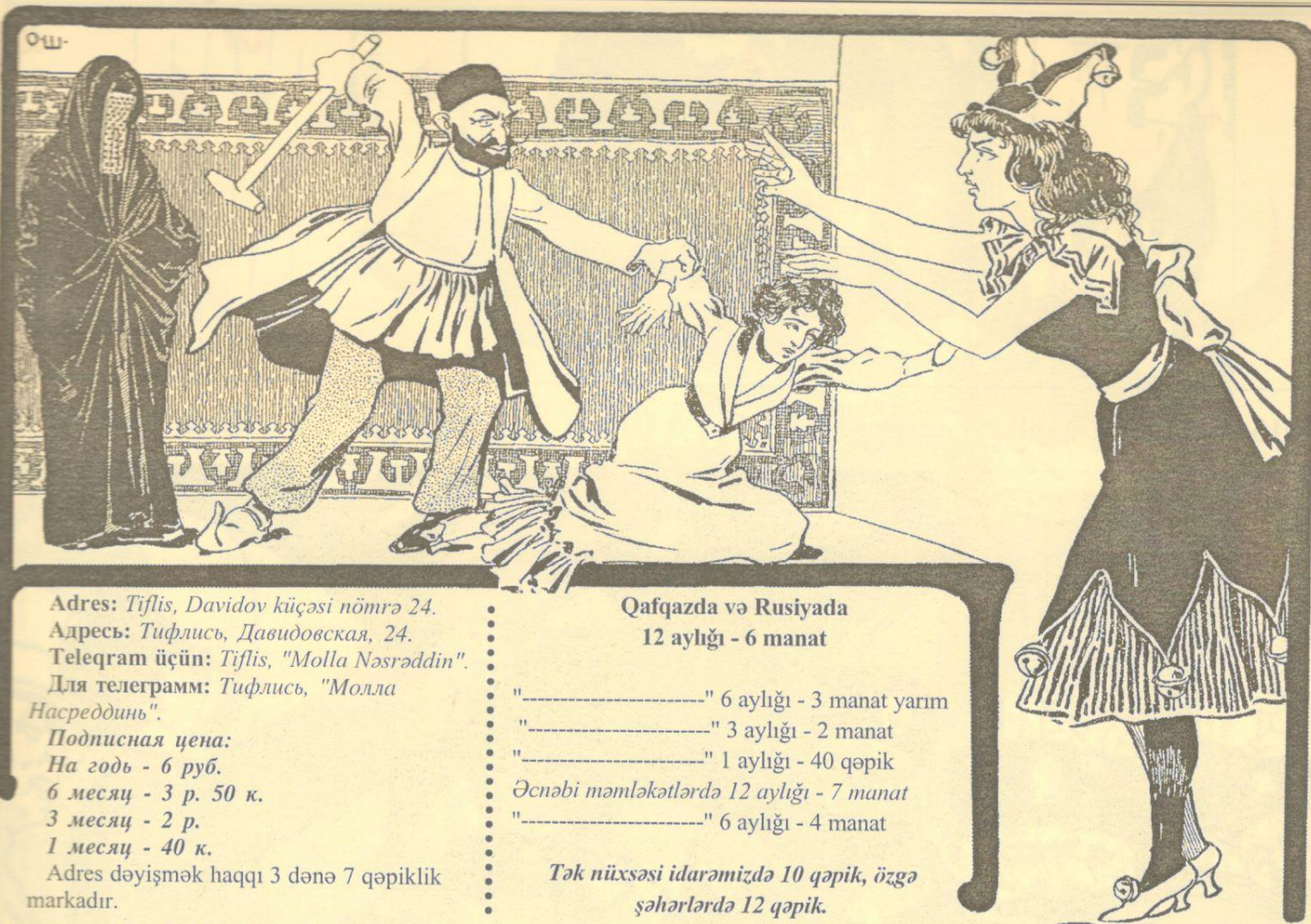
МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 к. № 15

Tehrandə vəzirlər kabinəsində böhran

Litoq. S.Bixova.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресъ: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Telegram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяц - 3 р. 50 к.
 3 месяц - 2 р.
 1 месяц - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım
 "-----" 3 aylığı - 2 manat
 "-----" 1 aylığı - 40 qəpik
 Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat
 "-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəməzdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

PYATIQORSK

Hələ genə nainsaf köhnəpərəstlər mədəniyyətin və məarifin mənfəətlərini inkar edirlər, ax, namərdlər, ax nainsaflar.

Məgər görmürsünüzmü ki, otuz qırx il bundan qabaq millətimiz nə halda idi, indi nə haldadır, məgər kordur gözləriniz?

Əvvəla götürək içki içmək məsələsini: otuz qırx il bundan irəli bir müsəlman ki, bir rus məclisinə düşərdi, öldürsə idin də bir qətrə də içki dilinə vurmazdı, doğrudan da bütün islam aləmini xəcalət edərdi, doluşardılar bunun başına və başlardılar məzəmmət eləməyə ki: "sən fanatiksən, sən qanmazsan, sən ağzının ləzzəti yoxdur, sən məclis əhli deyilsən". Amma indi şükür olsun Allaha ki, bu barədə müsəlman qardaşlarımız uruslara "periyod" verə bilərlər, indi hətta kəndlərdə, bəylərin evlərində və şəhərlərdə tacirlərimizin, xanlarımızın və bir para arpazıvanlarımızın evlərində içilən içki heç Rusiyanın

Moskov piyanstkaların evində içilmir.

Hələ bu belə.

İndi gələk mədəniyyətin ikinci mənfəətinə!

Otuz-qırx il bundan irəli heç bir müsəlman xanımı bilməzdi ki, Pyatiqorsk nədir. Həqiqətdə bir millətin ki, xanımları Pyatiqorskinin varlığından xəbərdar deyillər, o millət nəyə lazımdır.

İndi görək Pyatiqorsk nədir: Pyatiqorsk Qafqazın şimal tərəfində bir şəhərdir ki, orada bir cür mədən palçığı var: hər bir xanım ki, ərindən pis naxoşluq tutub, gedir Pyatiqorskiyə, orada o palçıqdan yaxır bədəninə və bir ayın müddətində anadan doğma kimi safa çıxır və çarşovunu genə salır başına, qayıdıb gəlir vətəninə.

Otuz-qırx il bundan qabaq Pyatiqorskdan biz müsəlmanların xəbəri yox idi, çünki hələ ruslara o qədər yovuqlaşmamışdıq, hələ arpazvannı deyil idik. Hərçənd qabaqlarda tacirlərimizdən hərdən bir

yarmarkaya gedən və oradan övrətinə naxoşluq sovqatından gətirən olurdu, amma az-az ittifaq düşürdü – amma şükür olsun pərvərdigari-aləmin cəlalına, indi xah yarmarkaya gedən tacirlərimizin bərəkətindən, xah rus şəhərlərinə gəzməyə çıxan əsnaf, xan, bəy, rəiyyət, xülasə, dəxi niyə mənə bu qədər danışdırırsan, arıfsən gərək bir qıldan mətləbi başa düşəsən - onu ərz edirəm ki, Şuşa qalasından başlamış Naxçıvan, İrəvan, Gəncə, Bakı, Tiflis və qeyri yerlərdən hər il Tiflisə elə ha müsəlman xanımdır ki, gəlir. Nəyə gəlir? Naxoşdur? Nədir naxoşluğu? Ərindən tutubdur, bəs əri haradan tutubdur? Əri də gecə yarısı qaranlıq küçələrdə gəzən rus arvadlarından tutubdur.

Nə eybi var, öz övrətimdir, keyfim istər aparıram Pyatiqorskiyə müalicə etdirirəm, keyfim istəməz boşaram, bir canı safını alaram.

Ax, nainsaf köhnəpərəstlər! Pəs niyə mədəniyyətin mənfəətini danırırsınız?

Pəs mədəniyyət olmasaydı, haradan biz tacirlərimiz yarmarkanın və bəy xanımlarımız Tiflisin və Bakının yolunu tanıyacaq idilər və tanımasa idilər, haradan naxoşluq tapacaq idilər və tapmasaydılar, nə tövr övrətlərimiz Pyatiqorsk kim gözəl şəhəri tanıyacaq idilər.

Amma bunu da ərz edirəm ki, mədəniyyətin mənfəətini və qədrini bilən tək bircə biz müsəlmanlarıq ha! Bax bunu bil və yadında saxla, yoxsa bu qanmaz ermənilər və axmaq gürcülər bizim kimi deyillər. Onlar çox qanacaqsız və kobud bir millətdirlər. Onlarda heç ruh yoxdur. Belə şeyləri qanmazlar və erməni gürcü xanımı Pyatiqorsk zad bilməz.

Odur, Şuşa qalasında heç bir erməni kişisi fahişəxananın yolunu tanımaz. Bunu Şuşa mollaları da təsdiq edə bilər. Onun üçün fahişəxana müsəlman məhəlləsində açılıb.

Xülasə, insanda bir azca ruh da gərək olsun, yoxsa qanacaqsız adamnan mənim aram yoxdur.

Molla Nəsrəddin

ƏŞ'AR

MOLLA

*Halətimiz balam bizim get-gedə çox yaman olur
Məktəbə həm teatra xalq bütün rəvan olur.
Pah... bu uşaqlara baxın gör necə yoldan azdılar
Xaltalı boynuna qadam! Bax nə qudaz, qudazdılar
Təhər töhürləri deyir hammısı binamazdılar
Başda gərəkdi saç ola, qırxıq olanda qan olur.*

*Lap mənə yandırır tökən bu yeni "puffa" başlıdır
Əldə əsa parıldayır üzləri həp tərəşlidir
Pencəyi (qud mən təbbərə) xatəmi altı qaşlıdır
Yəni: "ziyaliyəm" deyə həm özü şadman olur.*

*Milləti bu ayıldacaq! Bir baxın iddəasına
Heç ayılmaz ay balam! Düşmə bu Rey havasına
Hiylələrim nüfuz edib cümlə əvamü xasına
Sən çölə çıx qoyun otar! Səndən acəb çoban olur.*

*Sən bizə baxma ay yazıq! Nadjafü Kərbəladə biz
Elmi-fusun və hiyleyi-cəm edərik oradə biz
Küfr ilə qətl gəlməsin gör deyirik nə sadə biz
Dərsdən usannıq onda ki, qamətimiz kaman olur.*

*Qəryeyi-Suraxanədə seyr elədinmi qüdrətim?
Baqini öldürürdümü? Heybəti ilə, heybətim
Həbsə də girsə qorxmaram var yenə əlli heybətim
Hökmüm olanda qətl üçün kuçədə qan rəvan olur.*

İmza: Gözüqırpıx

BÖYÜK ADAMLARIN TƏRCÜMEYİ-HALLARI

HACI MİRZƏ HƏSƏN

İran mədəniyyətinin ən parlaq vaxtları idi. Qacar şahənşahlarının sətəti və heybəti hər yana qələbə eləmişdi. Heç kəs qorxusundan cıqırın da çıxarda bilmirdi. Firənglərin on dördüncü luilərinə və rusların böyük petrolarına vətəninə elədiyi təcəddüd və tənziətilən çox bənzəyən Nəsirəddin şahın səltənəti yaxınlaşırdı. İrani təzədən dirildib və Avropa mədəniyyətinin qapılarını millətinin üzünə açan bu xanədanı-səltənətin bərəkətindən

- Bildir ərim getmişdi yarmankaya.
- Keçən il Moskvadan ərim bir oynaş gətirmişdi.

- В прошлом году муж ездил на Нижегородскую.
- В прошлом году муж вернулся из Москвы больным.

Rusiyanın ikinci paytaxtı Moskvada tatarlar.

Изъ жизни татаръ въ Москвѣ.

Barın, şurum-burum alıram!
Покупаемъ, баринь шурум-бурумъ.

Dilənçilərə və tatarlara girmək qadağandır

üləmanın təkfir çomaqlarının başlarda sınan, qurtaranı mollaların, seyidlərin və ümumən başsarıqlıların qılıncının dalı da qabağı da kəsən bir zamanda Azərbaycan əyalətinin, Təbriz şəhərinin Kəndrud qəryəsində bir hörmətli vücut dünyaya gəldi. Bu qiymətli və aliqədr şəxs müctəhid Hacı Mirzə Cavadın qardaşı oğlu Kabla Mirzə Həsən ağa müctəhid idi (onda hələ Məkkəyə təşrif aparmamışdı).

İrənin xan və əyanlarının necə ki, anadan doğulanda sərtiblik və sərhənglik fərmanı qundağına bağlanar, bu cənabın da qundağına müctəhidlik fərmanı bağlanmışdı. Bəzi rəvayətlərə görə mərhum atası heç oğlu olmadığından, "Allah təbarək və təala ona bir oğul əta buyursa onu müctəhid adlandırın" nəzrini eləmiş imiş. Əlhasil hicrətin 1260-cı ilində Kəndruda ağa təvəllüd tapdı. Beş yaşında batini elmlərdən mükəmməl olub səkkiz yaşında zahiri elmləri öyrənmək üçün Təbrizi öz mübarək qədəmləri ilə ziynətləndirdi. "Nəciblik böyüklüyə və kiçikliyə baxmaz" sözünün həqiqi müsəddəqi olan bu cənab on iki yaşında olduğu zaman Talibiyyə mədrəsəsi ilə Sadiqiyyə mədrəsəsinin arasına bir dava salıb on dörd nəfər Qaradağın boynu yoğun tələbələrinin yaralanmaq və ölməyinə bais oldu.

(Sonrası var)

Sevdayi

TEATR V Ə MUSİQİ

"İqbal"ın keçən nömrələrinin birində Gəncədən bir "Tamaşaçı" imzasilə "Bakı müsəlman opera dəstəsi" oyunçularının barəsində bir məqalə yazılmışdı ki, guya opera dəstəsi Gəncədə "Leyli və Məcnun" adlı operayı mövqei-tamaşaya qoyublarmış və gəncəlilər də teatra artıq şövq və həvəs ilə gəliblərmış və guya oyun aprelin 11-də oynanılacaqmış və guya artistlərin bir neçəsi ayın 11-də gündüz Tiflisdən gəlib çıxıblar, bir neçəsi də gecə saat 11-də gəlib. Bəzilərinin də Tiflisdə başları bir balaca məşğuliyyətə ilişib ancaq sabah gəlib çıxıblarmış və ona görə də oyun ayın 11-də oynanılmayıb ancaq 12-sinə "Avarzat"

edilmiş imiş və guya 12-də oynanılmışsa da, nə artistlərin bəziləri yaxşı oynamış, nə də orkestrləri varmış və guya operanın bir pərdəsi də ortalıqdan qeyb olmuşmuş. Camaat da bu nöqsanların vücutilə dilgir və məyus olub məmnun qalmamışlarmış! Və guya ayın 13-də də "Arşın mal alan" adlı operetkayı oynamaq istəmişlərmış. Guya bir gecədə camaat teatra gəlməməklə özlərinin yaxşı yamanı qandıqlarını sübut etmişlərmış...

Müxtəsəri: məqalədən bu anlaşılar ki, guya oyunçular gəncəliləri qanan adam hesab eləməyib, İran küftəsini Qafqaz dolmasıdır deyə onlara tamam ləzzət ilə yedirtmək istəyiblər. Fəqət gəncəlilər bir az iştahsız-iştahsız ağızlarını əyə-əyə yeyiblər. Can gərdəş, bahasına pul veribdir - gözünü çıxartsa da yeyəcəkdir, - deyiblər.

Görünür ki, Tamaşaçıya oyunçuların gəncəliləri saymamaqları çox təsir eləyibdir. Tamaşaçı əfəndi nahaq yerə ürəyini sıxır. O artistlərin yerinə elə mən də olsaydım gəncəlilərə o nəzəri-müstəhziyanə ilə baxardım! Hələ mən onlardan daha artıq hər kəs ilə rusca danışib hətta səhnədə də mümkün eləyə bilseydim bircə kəlmə türkcə danışmazdım. Bəs adam özünün elmini, mükəmməl rusca bildiyini Gəncədə bildirməyib Bakıda, Tiflisdə bildirib göstərməyəcəkdi ha!

Artist Xəlilin sözü olmasın: Gəncəyə elə o da çox idi, çünki gəncəli nə qanır - gəncəlilər həmişə ləbləbini turp əvəzinə yeyiblər. Heç bircə dəfə şor balıq yeyiblərmə ki, ağızlarının dadın qansınlar?!

Və bir də belə məlum olur ki, tamaşaçının gözü ilə o gecələri ancaq oyunçulara baxıbdır, daha birinci gecəsi artist Xəlil səhnəyə dırmaşib camaata xitabbən: Vodə! Həzərat! Hərgah istəyirsiniz puluvuzu aluz, istəmirsiniz sabah axşam gəliz, deyəndə ki, camaat yüzlərlə tökülmüşdülər kassanın qabağına, əlli yerdən biletləri uzatmışdılar bilet satanın üstünə və dal cərgədə qalanlar minmişdilər qabaqkılının boynuna və oradan biletləri uzatmışdılar ki, al bileti ver pulumuzu! O vaxt Tamaşaçı əfəndi bu hərəkətləri görməyirdimi ki, elə təkcə artistlərin qrim və paltarlarından yazırdı?!

Yoxsa artistlərin bəzilərinin hədəsindən və mən filankəs deyiləm, filan oğlanam deməsindən qorxmayırdımı? Tamaşaçı əfəndiyə, əlinə qələm alanda bir az ehtiyatlı, qorxulu baş səlamət olar, demişlər.

Məşədi Sijimqulu

MİLLİ MƏTBUATIMIZ

Peterburqda çıxan "Millət" qəzeti bu aprel ayının 29-da vəzarəti-daxilə tərəfindən müsəlmanların ruhani işlərindən ötrü təyin olunan iclasa böyük əhəmiyyət verib axıncı nömrəsində baş məqalədə belə yazır: Çoxdandı intizarını çəkdiyimiz və neçə dəfə təxirə salınan iclas axırda təyin olundu. Amma bu iclasa biz arzu elədiyimiz kimi müsəlman oxumuşları və arifləri çağırılmayıb məhz yerli hakimlər və müftilər dəvət olunmuşdur...

MOLLA NƏSRƏDDİN

Biz də arzu eləyirik ki, "Millət" rəfiqimiz bu söhbətləri başlayıb sözü var, söz danışsın. Dumada Allaha şükür bizim işlərimiz üzəddir. Bədi, daha nə bilim, ruhani işlərdən ötrü iclas və yainki ora müsəlman oxumuşlarından çağırılmadı - bunlar artıq və lazımsız sözlərdir. Tutaq ki, dedilər: Ay müsəlmanlar, siz də aranızdan, elmlilərinizdən və arpazvannılarınızdan bir neçəsin seçib yollayın. Onda bəs necə olsun? Daxili Rusiya müsəlmanlarını bilmirəm, amma bizim Qafqaz oxumuşları o cür iclasa getməzlər, eyhana getsələr də ağızlarına qovut atıb danışmazlar və "hə", "yox" kəlmələrindən savayı onlardan heç kəs bir söz eşitməz ümidindəyik, inşallah!..

Xoqandda çıxan

"Sədayi-Fərqanə" qəzetəsi nömrə 6

Təbrik Nəməngandan

Eşidildi "Sədayi-Fərqanə"

*Gəlməgan etdi ta şəbu anə
Həq müvəffəq yetüb muradinə
Eşidilsün bu səmi-insanə və ilx...*

Molla Nəsrəddin

Şerlər çox gözəldi, sözüümüz yoxdu. Ancaq yeni çıxan rəfiqimizin davamını arzu edə-edə məsləhət görürük bu təbrik və mədhnamələrdən ötrü məxsus bir vərəqə çıxartsın və çox da o şirin-şirin yekə sözlərə qulaq asmasın... avara qoyar.

MOSKVA ŞƏHƏRİNİN NÜFUS STATİSTİKASI

<i>Xaçpərəst</i>	<i>Milyon yarım</i>
<i>Bunlardan:</i>	
<i>Fəhlə</i>	<i>Əlli min</i>
<i>Fabrika sahibi</i>	<i>On min</i>
<i>Kantorçu</i>	<i>Əlli min</i>
<i>Prikazçik</i>	<i>Əlli min</i>
<i>Student</i>	<i>Altmış min</i>
<i>Doktor</i>	<i>On beş və s.</i>
<i>Qazan tatarı</i>	<i>On min</i>
<i>Bunlardan:</i>	
<i>Köhnə paltarsatan</i>	<i>9999</i>

POÇTA QUTUSU

Vladıqafqazda "Divanə"yə:

Yazırsan ki, Əhməd adlı bir şəxs öz Xamnədə olan qızını verib Qafqazda sakın bir məşədiyə, kəbinini də Molla İsmayıl kəsibdir, sonra Xamnədə arvadından xəbər gəlib ki, qızı ayrı bir münasib yerə ərə verib və bizdən xahiş eliyirsən ki, mübarək ruznaməmizdə yazıb onlara təkliflərin məlum eləyək ki, qız kimin malıdır. Bilgilən ki, Təbrizdə bir belə iş ittifaq düşsə onun həllini hakimi-şər'in öhdəsinə qoyarlar və bir belə ittifaq keçənlərdə düşmüşdü. Yadımızdadır, hakimi-sər' qızın talağını verəndən sonra özünə siğeyi-nikah cari eləmişdi. İndi bu işdə də genə Molla İsmayıl axundu vəkil eləmək məsləhətdir.

*Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov*

*Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванкская ул. №12*

Памятникъ на могиле Авиценны въ Гамадане.